

desembre 2009

Ajuntament de Terrassa

Gerència Municipal d'Urbanisme
Servei de Planejament Urbanístic

ANNEXOS 1 i 2
MODIFICACIÓ PUNTUAL DEL POUM
D'EQUIPAMENTS I ESPAIS LLIURES (2/3)

MODIFICACIÓ PUNTUAL DEL POUM D'EQUIPAMENTS I ESPAIS LLIURES (Exp. PLPG 4/09)

INDEX (2/3)

ANNEXOS DE LA MEMÒRIA

ANNEX 1. Pla d'Equipaments Cívics de Terrassa 2009-2018. Febrer de 2009.

ANNEX 2. Estudi del Sistema d'Equipaments Cívics, clau E.6. Octubre de 2009.

Terrassa, desembre de 2009

Antoni Estapé i Esparza
Arquitecte
Cap del Servei de Planejament Urbanístic

Montse Barrachina i Fabra
Arquitecta
Servei de Planejament Urbanístic

ANNEX 1

Pla d'Equipaments Cívics de Terrassa 2009-2018. Febrer de 2009

Pla d'Equipaments Cívics de Terrassa 2009-2018

Ajuntament de Terrassa

Desenvolupament
Comunitari

gea21
GRUPO DE ESTUDIOS
Y ALTERNATIVAS

PLA DIRECTOR D'EQUIPAMENTS CÍVICS DE L'AJUNTAMENT DE TERRASSA

Desenvolupament
Comunitari

gea21
GRUPO DE ESTUDIOS
Y ALTERNATIVAS

ÍNDEX

<u>1. JUSTIFICACIÓ D'UN "PLA D'EQUIPAMENTS CÍVICS A TERRASSA. 2009 - 2018"</u>	4
<u>1.1 Introducció</u>	4
<u>1.2 Valoració de la situació actual: El Pla d'Equipaments Cívics de 1993</u>	4
<u>1.2.1 Funcions dels equipaments en el Pla de 1993</u>	5
<u>1.2.2. Valoració d'altres aspectes</u>	6
<u>1.3 Previsions del POUM a la ciutat de Terrassa</u>	7
<u>1.4 Canvi d'època i emergència de noves problemàtiques.</u>	10
<u>1.5 Anàlisi del mapa d'equipaments cívics</u>	11
<u>2. METODOLOGIA</u>	13
<u>2.1 Fase I: Participació ciutadana</u>	13
<u>2.2 Fase II: Transversalitat i cooperació tècnica</u>	13
<u>2.3 Fonts i documents utilitzades.</u>	14
<u>3. EL NOU PLA D'EQUIPAMENTS CÍVICS.</u>	15
<u>3.1 Missió, funció, àmbits i models dels equipaments cívics</u>	15
<u>3.1.1 Missió.</u>	15
<u>3.1.2 Definició i visió d'equipament cívic</u>	15
<u>3.1.3 Tipus i models d'Equipaments Cívics</u>	18
<u>3.2 Model de gestió i de funcionament intern dels equipaments cívics</u>	21
<u>3.2.1 Elements generals amb relació a la gestió d'un equipament municipal</u>	21
<u>3.2.2 Models de gestió i organització interna dels equipaments cívics</u>	22
<u>3.2.3 Sales i espais. Gestió i principals característiques</u>	24
<u>3.2.4 Manteniment dels equipaments</u>	25
<u>3.2.5 Participació i gestió d'activitats</u>	25
<u>3.2.6 Gestió econòmica.</u>	26
<u>3.2.7 Condicions dels edificis dels equipaments cívics</u>	27
<u>3.2.8 Característiques del model de contenidor segons modalitat</u>	28
<u>3.3 Mapa-diagnosi global: xarxes d'equipaments a Terrassa</u>	30
<u>3.3.1 Anàlisi gràfica de les diverses xarxes d'equipaments de la ciutat de Terrassa</u>	30
<u>3.3.2 Sinergia dintre les diferents xarxes d'equipaments a la ciutat de Terrassa.</u>	42
<u>3.4. Diagnòstic global: principals orientacions estratègiques</u>	43

<u>per districtes</u>	43
<u>3.4.1. Introducció. Territori i equipaments cívics</u>	43
<u>3.4.2. DISTRICTE I</u>	43
<u>3.4.3 DISTRICTE II</u>	50
<u>3.4.4 DISTRICTE III</u>	56
<u>3.4.5 DISTRICTE IV</u>	61
<u>3.4.6. DISTRICTE V</u>	67
<u>3.3.6 DISTRICTE VI</u>	73
<u>3.5 Programes d'intervenció del Pla d'Equipaments</u>	78
<u>3.5.1. Programa de transversalitat</u>	78
<u>3.5.2 Programa de millora dels espais i equipaments existents</u>	79
<u>3.5.3 Programa de millora de la gestió</u>	79
<u>3.5.4 Programa de reorganització de la xarxa</u>	80
<u>3.5.5. Programa de nous equipaments</u>	80
<u>4. PROGRAMA ECONÒMIC</u>	82
<u>ANNEX 1</u>	84
<u>EQUIPAMENTS CÍVICS: Criteris i condicions per formalitzar entre Ajuntament i entitats gestores la cessió de l'equipament</u>	84
<u>ANNEX 2.</u>	86
<u>PROPOSTA DE REGLAMENT INTERN DELS EQUIPAMENTS CÍVICS MUNICIPALS</u>	86
<u>ANNEX 3.</u>	900
<u>PLA DE CONTINGENCIA DISTRICTE A DISTRICTE</u>	900

1. Justificació d'un "Pla d'Equipaments Cívics a Terrassa. 2009 - 2018"

1.1 Introducció

El Servei de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Terrassa va elaborar l'any 1993 el Pla d'Equipaments Cívics. Des d'aleshores, diferents entitats i associacions de la ciutat han reclamat més equipaments cívics i que aquests siguin més oberts a la iniciativa i a la participació ciutadana. A més, afegit a aquesta reivindicació, hi ha un consens entre els agents públics i els agents socials sobre el fet que és necessari parlar d'un canvi de paradigma i de funcionament en relació amb la política d'equipaments cívics impulsada fins el moment. Estem parlant, doncs, d'un canvi que, de ben segur, suposarà una millora tant des del punt de vista de la situació actual de les entitats socials i associacions amb relació a l'ús i la gestió dels equipaments cívics, com també d'un canvi que va encaminat cap a una millor prestació de servei públic amb criteris de sostenibilitat, participació, proximitat, viabilitat econòmica i eficàcia.

És, doncs, des de l'exercici de l'avaluació de les mancances i potencialitats actuals dels equipaments cívics i la seva planificació a mitjà i llarg termini, el moment de donar un nou impuls al conjunt de polítiques relacionades amb equipaments cívics, a fi i efecte d'assolir allò que en constitueix l'última i més important missió: millorar les condicions de vida dels individus oferint espais per al desenvolupament individual i col·lectiu de les persones.

D'altra banda, el Pla de Mandat de l'Ajuntament (2007-2011) preveu, dins dels objectius estratègics, completar el mapa actual d'equipaments cívics, amb especial atenció a aquells sectors amb dèficit històric i sectors de nou creixement en el marc d'un nou Pla d'Equipaments Cívics 2009-2018. Aquest canvi de paradigma que explicàvem amb relació als equipaments cívics passa per revisar *"la definició del model de gestió dels equipaments cívics, amb participació de les entitats usuàries, per tal d'oferir el màxim de serveis i activitats que dinamitzin la participació de la ciutadania en la vida comunitària"*, així com *"la definició del model de gestió dels equipaments cívics, amb participació de les entitats usuàries, la promoció de l'ús interdisciplinari i intergeneracional dels equipaments socials, culturals, educatius i cívics, per tal de rendibilitzar-los i ampliar-ne l'horari i les funcions"*.

Aquest document que aquí presentem pretén respondre a aquestes qüestions. D'altra banda, val a dir que aquest document és deutor d'un procés de construcció de coneixement col·lectiu ciutadà i polític amb certa trajectòria temporal. En concret, certs

elements d'aquest Pla d'Equipaments Cívics (PEC) són originaris del treball que la **Fundació Desenvolupament Comunitari** ha realitzat des del juny del 2006 fins al maig del 2007 on, en el marc d'un procés participatiu reeixit i amb una implicació notable dels agents socials terrassencs, es realitzà una anàlisi i valoració de la situació dels equipaments cívics fins el moment, així com del model de gestió i d'ubicació territorial (també respecte al model de gestió i de funcionament). A més, però, cal assenyalar que aquest nou Pla s'ha portat a terme en un diàleg constant amb el Pla d'Equipaments Comunitaris de Terrassa de 1993 (Equipaments cívics i esportius de barri), el primer i fins el moment, únic instrument de planificació que s'ha dotat la ciutat de Terrassa per ordenar i planificar la política d'equipaments cívics seguida i executada fins aleshores.

En aquest sentit, l'actual PEC no és un document que neix d'una visió tècnica poc permeable a la visió de la ciutadania de les persones usuàries dels equipaments cívics. Ans al contrari, és testimoni d'una voluntat de traduir a un nivell tècnic els criteris, les respostes i estratègies per respondre a les mancances assenyalades en la diagnosi col·lectiva, els suggeriments i opinions, en definitiva, les orientacions estratègiques, que van sorgir del procés participatiu.

Per portar a terme aquest exercici, la **Fundació Desenvolupament Comunitari**, conjuntament amb l'Ajuntament de Terrassa i la participació i col·laboració tècnica del gabinet d'arquitectes i urbanistes de **gea21**, ha redactat aquest PEC tenint en compte que és un procés complex i multidimensional. Ara bé, entenem que gràcies a la implicació i l'aportació de la ciutadania i dels professionals, s'ha aconseguit assolir un pla que podrà respondre a les necessitats de futur treballant i impulsant des del present, a fi i efecte que els equipaments cívics donin respostes a les necessitats i reptes que se'ls plantegen.

1.2 Valoració de la situació actual: El Pla d'Equipaments Cívics de 1993

En aquest apartat, presentarem una breu diagnosi sobre la situació dels equipaments cívics de Terrassa en relació amb la seva tipologia i les seves funcions i missió. Val a dir que la valoració que portarem a terme és necessàriament sintètica i està basada en els documents de diagnosi del procés participatiu que finalitzà amb l'elaboració de l'Informe

Final d'aquell procés degudament presentat i avaluat. Per una diagnosi més acurada i rigorosa, hom recomana recuperar aquests documents¹.

D'entrada cal dir que l'avaluació que es presenta fa més èmfasi en els punts febles, és a dir en els aspectes a millorar. Els elements que funcionen bé només s'esmentaran de manera general, atès que entenem que interessa conèixer les febleses, per tal de poder superar-les. Aquest és l'enfocament que s'utilitzarà en aquesta anàlisi.

De tota manera cal tenir present que l'evolució que ha experimentat la societat i els equipaments des del Pla de 1993 fins a l'actualitat fan necessària una definició més detallada de diferents aspectes.

Com a **punts forts** generals cal destacar l'existència i vitalitat de l'actual xarxa d'equipaments cívics, així com la voluntat municipal de millora. D'altra banda, cal remarcar que els actuals models de gestió són ben valorats, tant la gestió municipal directa dels centres cívics, com la gestió cedida a entitats dels casals i locals.

Respecte als **punts febles**, a continuació es concreten aspectes relacionats amb les funcions, la titularitat, els usos i l'abast territorial dels equipaments cívics.

1.2.1 Funcions dels equipaments en el Pla de 1993

Es considera que les funcions aprovades en el marc normatiu vigent, el Pla d'Equipaments del 1993, estan definides en relació amb el context social d'aquell moment. Ara bé, a causa de les noves necessitats socials i associatives, actualment les funcions definides són genèriques i poc precises. Per aquest motiu es fa necessària una definició més detallada de diferents aspectes. Ho concretem en cada categoria d'equipament: centres cívics, casals i locals.

Centres cívics

En primer lloc, el Pla del 93 diu que els centres cívics (també els casals de barri) "*són equipaments comunitaris de caràcter plurigeneracional que tenen com a funció la dinamització socio-cultural de l'entorn, a través de programes d'activitats i serveis realitzats amb la participació dels usuaris emmarcats dins d'un barri o una zona*"². Encara que aquesta és una funció genèrica, no es concreta més. En segon lloc cita que

1 2^{on} Informe i Informe Final del "Procés participatiu per definir les orientacions estratègiques Pla Equipaments Cívics de Terrassa".

2 Pla d'Equipaments Comunitaris de Terrassa. Equipaments Cívics i Esportius de Barri. Terrassa, octubre 1993, pàg. 8.

una de les funcions dels centres cívics és "*la prestació de serveis municipals als veïns de la zona*"³.

Pel que fa a l'objectiu d'assolir *caràcter plurigeneracional*, creiem important assenyalar que estem parlant d'un objectiu parcialment assolit en el conjunt dels equipaments cívics. Per una banda, malgrat que als equipaments cívics hi assisteixen col·lectius generacionalment diferenciats, és important assenyalar que hi ha certs grups d'edat que no en fan un ús tan intens com d'altres.

Ara bé, el fet que hi siguin present diferents perfils de persones usuàries no significa que hi hagi interrelació entre aquests col·lectius. No hi ha activitats ni espais compartits, sinó més aviat una cohabitació en un mateix espai, amb algunes zones i activitats ben diferenciades. En aquest sentit, s'assoleix l'objectiu de la *plurigeneracionalitat* encara que no es concreta quin és el nivell desitjat quan al tipus de relació que s'ha d'establir entre els diferents grups d'edat.

D'altra banda, en la *funció de dinamització social i cultural* hi ha una gran diversitat. Si per dinamització social i cultural entenem la pràctica d'animar la ciutadania, organitzada i no organitzada, a prendre part en el disseny i la realització d'actuacions comunitàries (obertes a tothom en la seva concepció, realització i desenvolupament), observem que s'assoleix un baix nivell de participació de les entitats en l'organització d'algunes activitats que, tot i així, s'anomenen programes comunitaris.

El servei que s'ofereix a les entitats presenta algunes mancances en relació amb el que consta en el Pla esmentat: "*en els centres cívics les entitats poden trobar una sèrie de serveis adreçats especialment a elles com: infraestructura (sales de reunions, material per festes), subvencions, informació i assessorament per a legalitzacions i tràmits, assegurança de responsabilitat civil, formació i intercanvis*"⁴. De fet, es facilita la infraestructura (l'edifici) i la subvenció a les entitats. En canvi, la formació i els intercanvis que s'esmenten s'han donat en menor mesura.

Casals de barri

Tal com s'ha citat al principi i segons el mateix Pla, els casals de barri (CB) tenen la mateixa funció de dinamització sociocultural que els centres cívics. Cal dir que, els casals de barri cedits a entitats no disposen de personal, excepte tres d'ells. Per tant, les possibilitats de les entitats de gestionar la dinamització sociocultural són menors, a part dels seus propis recursos.

3 Ídem, pàg. 11

4 Ídem, pàg. 10

D'altra banda, s'observa que pocs casals de barri assoleixen la funció de dinamització social i cultural. Hi ha associacions de veïns (AAVV) fortes amb capacitat de mobilització i que gestionen de manera eficaç i autònoma casals de barri. Però, l'actual situació del moviment veïnal comporta un seguit de qüestions: disparitat de capacitats en relació amb la gestió, poca inclusió d'entitats sectorials... S'observa el tracte exclusiu de l'administració local en la cessió de la gestió dels casals de barri a les AAVV. Quan, en general i llevat d'excepcions, respecte a la funció de gestió, les entitats no fan una tasca suficient d'incloure ni de dinamitzar les entitats sectorials del barri.

1.2.2. Valoració d'altres aspectes

- **Desconnexió entre centre cívic, casals de barri i locals socials a nivell territorial i per tipologies**

Es constata que cada equipament funciona i s'organitza de manera independent i sense relació amb els altres, tant a nivell territorial d'un mateix districte, com per tipologia d'equipaments a nivell de ciutat, amb l'excepció dels centres cívics. Aquí s'evidencia que no està assolida la funció de crear xarxa en un mateix territori, ni a nivell territorial ni per tipologies d'equipaments (CB, LS), amb l'excepció de la coordinació dels centres cívics.

- **Escassa sinergia amb les diverses xarxes d'equipaments**

També s'observa que els centres cívics no assoleixen prou sinergia amb la xarxa d'equipaments de ciutat o de caràcter regional o nacional amb què Terrassa ciutat compta. La relació amb equipaments d'altres escales vinculats a la Generalitat, a la Universitat, als centres d'investigació o als referents culturals de la ciutat (música, teatre, etc.) és més aviat escassa.

Les activitats dels centres cívics es programen amb l'objectiu d'ajustar-se als interessos del propi barri en aquells aspectes més demandats per la població o que puguin atreure algun sector diana. No obstant, quan aquest marc s'ha ampliat i s'ha integrat en polítiques culturals consolidades a la ciutat com el festival de Jazz o algunes xerrades culturals, el resultat ha estat molt satisfactori.

- **La coordinació entre els equipaments municipals en un mateix districte és deficitària**

Alhora, s'observa una insuficient coordinació entre els diferents departaments municipals en relació amb l'organització d'activitats en un mateix territori i a la dinamització sociocultural de l'entorn. Entenem que aquesta coordinació comporta un

treball intern conjunt de diferents serveis municipals: serveis socials, cultura, educació, joventut, promoció de la dona i participació (entre d'altres) amb relació a les respectives actuacions en un mateix territori.

En alguns departaments, com el de joventut, es fa un treball de coordinació pel que fa als programes que aquests realitzen als centres cívics. En canvi, amb altres departaments cal millorar aquesta coordinació, especialment amb cultura i participació.

- **Diferències de mitjans i recursos: econòmics, de personal, d'instal·lacions i altres**

Hi ha un cert desequilibri entre les diferents zones, la qual cosa és un reflex d'un Pla realitzat amb notable voluntarisme i tenacitat que s'ha anat engegant amb un nord clar, tot aprofitant les oportunitats que la gestió urbanística i la gestió de recursos de sòl i locals de l'Ajuntament anava presentant.

De fet, en relació amb la fase de realització d'aquest nou Pla, es vol continuar amb aquesta trajectòria de fixar uns objectius clars i uns resultats a assolir, però ajustant la gestió d'aquest procés a les oportunitats que la ciutat vagi oferint.

- **Relació amb altres xarxes d'equipaments de proximitat**

A la ciutat de Terrassa hi ha equipaments de dues administracions: la local i l'autonòmica. Històricament no hi ha hagut integració entre la xarxa d'equipaments cívics municipals i els de la Generalitat, però l'actual Acord de Govern⁵ obre alguna possibilitat imprecisa de coordinació en el territori.

A nivell dels equipaments municipals, s'observa que no existeix coordinació entre les xarxes de diferents tipologies a la ciutat. Això fa que no es potenciïn mútuament. Per contra, hi pot haver un solapament de funcions entre els equipaments esportius, educatius, culturals, juvenils i els equipaments de proximitat.

La planificació dels equipaments es va realitzant a poc a poc amb visions a mitjà i llarg termini, amb objectius més definits no només en la xarxa d'equipaments cívics, sinó en la resta de les xarxes d'equipaments. Hi ha una planificació urbanística recent, el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) de Terrassa aprovat el 2003, existeix també el Pla d'Equipaments Esportius, o el Pla de Biblioteques o els principals eixos de la política cultural municipal que van marcant un espai molt més organitzat i clar per a integrar els temes d'equipaments, dotacions i serveis urbans en una estructura urbana coherent.

⁵ Acord de Govern de 13.02.07, de creació de xarxa nacional d'equipaments cívics en coordinació amb ens i entitats locals

El POUM defineix, entre les seves principals línies estratègiques, l'opció de definir "una ciutat per viure", amb un protagonisme per la bona residència, tant en la ciutat consolidada com en els nous creixements; amb una atenció especial al lleure (espais cívics, espais naturals, espais culturals, espais esportius), al comerç (atenent la diferent posició i varietat del mateix) i a la mobilitat (interior i exterior). Aquesta és la proposta que explica el model de creixement mesurat, compacte i de qualitat pel qual aposta la ciutat.

- **Usos i persones usuàries**

Segons les dades qualitatives obtingudes en el treball de camp, els equipaments cívics, sobretot els centres cívics, presenten el següent perfil majoritari de persones usuàries, en relació amb les activitats: dones entre 45 i 70 anys. En canvi, els joves i els homes entre 35 i 55 anys gairebé no es compten entre els usuaris habituals de les activitats. Aquests utilitzen les instal·lacions en tant que representants d'entitats.

Amb tot, es constata una manca de recull sistemàtic de dades estadístiques sobre el perfil i nombre dels usuaris, així com respecte la seva procedència territorial. En general tenim informació del nombre d'usos dels equipaments de gestió municipal, però no hi ha dades del nombre de persones usuàries. Es constata també el buit de dades en relació amb els equipaments cedits i als de la Generalitat.

- **Abast territorial dels equipaments**

Segons es pot despendre del PEC, el centre cívic té dimensió de districte, així com el casal de barri dimensió barrial. El centre cívic té abast de districte en la prestació de serveis municipals, però en relació amb l'oferta d'activitats pot arribar a tenir un abast variable: des del barri on està ubicat, fins a nivell de ciutat. En canvi, els casals de barri, en general, només abasten el territori més proper.

S'ha realitzat una primera anàlisi molt sintètica de la relació d'aquests equipaments amb el seu territori natural: el districte o el barri. Una segona anàlisi està relacionada amb la densitat o ubicació estratègica o rellevant del centre cívic respecte de la seva zona d'influència. El resultat d'aquesta aproximació gràfica descobreix les àrees sense cobrir o les zones en les quals es produïen superposicions i saturacions d'equipaments.

Abans de continuar, però, pensem que és interessant realitzar prèviament unes reflexions que ens aportin instruments per pensar una política d'equipaments cívics i associativa més integral i eficient. En aquest ordre, doncs, desenvoluparem de manera breu tres apartats que són imprescindibles per pensar la futura política d'equipaments cívics:

- a) Previsions demogràfiques del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) a la ciutat de Terrassa.
- b) Reflexió sobre els principals canvis socials que ha viscut la nostra societat i el paper que els equipaments cívics poden desenvolupar-hi.
- c) Contextualització de la ciutat de Terrassa amb relació als equipaments cívics en un mapa global més ampli, a fi i efecte de donar valors de referència i comparatius.

1.3 Previsions del POUM a la ciutat de Terrassa

El creixement demogràfic futur de Terrassa presenta avui moltes incerteses. Malgrat que les actuals previsions apunten a un important creixement, l'escenari de crisi econòmica pot moderar-lo sensiblement. En qualsevol cas, el municipi creixerà de manera desigual en el territori.

L'objectiu del POUM és 'refer la ciutat' dins de la ciutat actual des d'una aposta decidida per la requalificació interior. És a dir, no tots els districtes creixeran amb la mateixa intensitat. En aquest sentit, els districtes IV i V són els que tindran un creixement demogràfic més alt, a més d'acollir el 66% dels habitatges previstos en el POUM aprovat el 2003.

Pel que fa a la distribució actual de la població a la ciutat de Terrassa, val a dir que a l'hora de fer la planificació districte per districte, analitzarem els principals trets poblacionals de cada barri de manera detallada. Ara, en aquest apartat, però, ens agradaria fer referència a les previsions de creixement poblacional per districtes en els propers anys.

Certament, la ciutat de Terrassa aquests últims anys ha viscut un creixement demogràfic notable de manera sostinguda, basat en l'expansió dels seus límits urbans (més d'un 23% respecte el 1996). La previsió del POUM per al 2013 és que aquest augment continuï tot arribant a tenir gairebé 35.000 residents més dels que actualment compta. A la taula 1 es recull aquesta previsió de creixement existent, única fins avui.

Ara bé, és important assenyalar que aquest escenari forçosament canviarà a causa de la situació de recessió econòmica, de naturalesa financera i immobiliària, que d'ençà del 2008 s'està desenvolupant en tota la seva intensitat. En aquest sentit, hom apunta que tant el creixement residencial en nombre d'habitatges de nova construcció (amb el seu corresponent augment demogràfic), no serà de la magnitud que es preveia al POUM,

redactat en un context de bonança i optimisme econòmic o, en el seu defecte, ho serà en un període de temps molt més llarg del previst.

Així doncs, si bé és interessant tenir en compte l'hipotètic creixement demogràfic i residencial a l'hora d'elaborar i planificar els equipaments cívics a deu anys vista, no és menys important tenir en compte el context de desaceleració econòmica que a hores d'ara i, al menys fins a final del 2009-2010, es viurà en termes macroeconòmics.

Aquest comentari resulta rellevant ja que, quasi de manera definitiva, la planificació del mapa d'equipaments cívics de nova construcció s'haurà de fer tenint en compte aquests elements crítics que reduiran el marge de maniobra dels poders públics a l'hora d'endegar obra pública.

I, per contra, aquesta situació d'economia crítica farà augmentar les demandes d'uns equipaments que cobreixin necessitats que en altres moments poden ser satisfetes per negocis privats. Amb la cautela que no poden competir amb el vulnerable teixit comercial i de serveis d'uns barris perifèrics on el comerç és vida urbana i compleix, entre altres funcions socials, la de creació d'ocupació de proximitat.

Tanmateix, no per això hem volgut portar a terme una planificació a la baixa. Més aviat entenem que l'eina de la planificació temporal de cara a la construcció de nous equipaments cobrarà importància com a instrument d'intervenció social i de suport a situacions personals vulnerables

Taula 1: Projecció de població a Terrassa per districtes i grups d'edat. 2013.

		D I	D II	D III	D IV	D V	D VI	Terrassa
ABSOLUTS	0-14	7.082	3500	5074	7472	7394	6326	36.848
	15-29	6.301	6143	7687	7215	9131	9183	45.660
	30-44	11.516	6802	9697	14150	14030	12252	68.447
	45-59	7.585	2845	6619	7676	9924	8402	43.051
	60-74	3.956	1834	3634	4507	5658	4331	23.920
	75 i més	3.487	1554	2245	3316	4111	3241	17.954
	TOTAL	39.927	22.678	34.956	44.336	50.248	43.735	235.880
PERCENTATGES	0-14	17,74	15,43	14,52	16,85	14,72	14,46	15,62
	15-29 **	15,78	27,09	21,99	16,27	18,17	21,00	19,36
	30-44	28,84	29,99	27,74	31,92	27,92	28,01	29,02
	45-59	19,00	12,55	18,94	17,31	19,75	19,21	18,25
	60-74	9,91	8,09	10,40	10,17	11,26	9,90	10,14
	75 i més ***	8,73	6,85	6,42	7,48	8,18	7,41	7,61
	TOTAL	100	100	100	100	100	100	100
% Població	16,93	9,61	14,82	18,80	21,30	18,54	100,00	

** Índex de Joventut: població entre 15 i 29 anys sobre el total

*** Índex de Sobreenvelliment: població de 75 anys més sobre el total

Font: Pla d'Equipaments Esportius a Terrassa, Ajuntament de Terrassa

Taula 2: Evolució, distribució i densitat poblacional, 1995-2006.

	Distribució Poblacional			% Població 2006	Creixement Relatiu 1995-2006	Densitat de Població 2005 Hab/Km ² *
	1995	2000	2006			
Districte I	25.157	27.254	32.821	16,12%	30,46%	14.485,33
Districte II	15.937	15.476	19.798	9,7%	28%	13.390,34
Districte III	27.139	27.405	31.129	15,3%	14,7%	3.670,41
Districte IV	28.665	32.010	37.035	18,2%	29,2%	5.863,42
Districte V	35.582	38.230	43.474	21,3%	19,5%	10.027,40
Districte VI	33.124	35.274	39.595	19,42%	19,5%	12.922,11
Terrassa	165.604	175.649	203.852	100%	23,1%	7.859,62

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari de població de la ciutat de Terrassa 2007.

*Dades de densitat en el sòl urbanitzable i industrial.

La densitat total de Terrassa és de 2.904,16 hab/Km² (un total de 203.852 habitants per 70'1 Km²).

1.4 Canvi d'època i emergència de noves problemàtiques.

Que som testimonis d'un canvi d'època a nivell social, econòmic, polític i cultural és un dels fets que marca amb més rellevància el nou moment històric en el qual ens movem. En aquest sentit, tots aquests canvis marquen necessàriament el nou rol i funcions que els equipaments cívics han de desenvolupar a les nostres societats. A tall d'exemple i com a mode introductori, posem una relació d'elements que fan dels equipaments cívics un instrument inclusiu estratègic:

- Fragmentació social i associativa. Individualització de la vida i empobriment de la dimensió col·lectiva. Necessitat d'articular el teixit social dels territoris.
  - Canvi de paradigma en les formes tradicionals de governar: des d'un model de govern clàssic, vertical, burocràtic i jeràrquic cap a governs més permeables, dinàmics, participatius i inclusius (*governança*).
  - Emergència de nous eixos de desigualtat relacionats amb el fenomen migratori (relacions interètniques) que es sumen als eixos clàssics de desigualtat (econòmics i de classe). Necessitat de connexió global de molts elements de la societat actual. Absència de xarxes familiars a prop.
  - Canvi en les pautes demogràfiques i emergència de nous models familiars. Problemes de conciliació a resoldre en la petita escala familiar o unipersonal.
  - Vulnerabilitat i risc en unes estructures laborals i relacionals que varien al llarg de la vida dels individus.
  - Emergència de nous fenòmens com l'exclusió social relacional (aïllament). Nous patrons vitals de gent gran amb molts anys i diverses discapacitats i vulnerabilitats. Necessitat de fer la vida quotidiana a prop.
- Canvi profund de l'Estat de Benestar i progressiu enfortiment de les polítiques de benestar. Canvi de paradigma de l'assistencialisme a una actitud dels serveis socials i de participació més proactiva i dinamitzadora.
  - Rol dels equipaments cívics: tensió entre equipaments especialitzats i sectorialitzats, d'una banda, i equipaments generalistes i polivalents, d'una altra, en el marc de la vocació "inclusiva" dels equipaments cívics. Una dialèctica fonamental és la que es dona entre un enfocament dels equipaments que prioritzi el servei a la ciutadania a títol individual, a la seva articulació i a la seva inclusió, amb complicitat entre Ajuntament i entitats, de cara a aquest objectiu, i l'enfocament que dona prioritat al corporativisme associatiu.
  - En aquest moment de canvi d'època dels vectors que vertebraven la realitat social, els equipaments cívics són instruments per acollir, desenvolupar i irradiar iniciatives socials i comunitàries, endegades tant des de l'àmbit públic, com des de la iniciativa social. En aquest sentit, des d'un punt de vista normatiu, els equipaments cívics són instruments presents i connectats forçosament en el territori, espais reconeguts com a centrals pel que fa a les necessitats formatives, de lleure, culturals i col·lectives dels individus.

A més, en un conjuntura de crisi econòmica, els equipaments de proximitat són un espai imprescindible per a la realització de part de les polítiques de proximitat municipals, tant necessàries com més intenses siguin els efectes de la crisi global en la societat de Terrassa.

1.5 Anàlisi del mapa d'equipaments cívics

Atesa la poca recerca en matèria d'equipaments de proximitat, així com l'escassa sistematització que s'ha fet de les polítiques desenvolupades en aquest sector, totes les reflexions i avenços que es realitzen en aquest àmbit no deixen de ser exercicis inductius, de tempteig, forçosament basats en la realitat concreta amb la que es treballa. Per aquesta mateixa raó, experiències sistematitzades com la que ens aporta la Fundació Kaleidos, ens doten d'instruments per tenir la capacitat d'analitzar la situació de Terrassa en matèria d'equipaments. Abans, però, de continuar, cal aclarir quina és la definició de la qual parteixen l'equip de l'esmentada fundació per elaborar les ràtios en matèria d'equipaments. Vegem-ne la definició:

"Edificios o sitios con cierto grado de polivalencia que, teniendo titularidad pública municipal y, por lo general, un ámbito de influencia limitado dentro del territorio de un municipio, prestan servicios, con cierto nivel de integración, de carácter educativo, cultural, social, de atención al ciudadano, deportivo o de participación ciudadana, con independencia de su modelo organizativo"

Si, tal com assenyala aquest Pla d'Equipaments Cívics, els casals cívics assumeixen certa prestació de serveis, afectarien de manera substantiva la ràtio de població actual per equipaments. De la mateixa manera que la ràtio es veuria afectada si es comptés els actuals casals cívics de titularitat de la Generalitat de Catalunya.

Així doncs, si fem una observació a partir de ràtios veurem que **la ciutat de Terrassa compta amb un equipament de proximitat (centre cívic) per cada 40.770 habitants.**

Si analitzem aquestes ràtios des d'una perspectiva territorial més acurada, podrem observar els principals patrons segons districtes. Abans que res, però, en el cas del districte I, cal fer un petit parèntesi. Aquest districte, certament, té una ràtio de població per equipament cívic relativament alta. Ara bé, aquesta ràtio, com és ben conegut, no fa justícia a la realitat d'aquest districte, ja que compta amb una xarxa ben nodrida d'equipaments sectorials ben diferenciats: educatius, culturals, casals de gent gran, així com equipaments cívics de titularitat privada, que, en conjunt, compensen amb escreix l'absència d'un centre cívic anomenat com a tal.

Dit això, podem assenyalar unes tendències que ens poden donar instruments a l'hora d'entendre la situació actual. D'una banda, els districtes amb menys població (districtes II i III) presenten uns índex força elevats d'equipaments de proximitat, tenint en compte la poca població que tenen.

Una altra cosa és, però, la situació d'aquests equipaments. La resta de districtes presenten unes ràtios força compensades si tenim en compte la globalitat dels equipaments cívics presents al territori.

Taula 3: Ratio població/ Equipaments Cívics a Terrassa per districtes. 2006

Ràtio Població segons equipaments Cívics						
Càlculs per tipologia						
	D I	D II	D III	D IV	D V	D VI
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal	1 EC cada 16.410 hab. 0,6 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 9.900 hab. 0,99 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 4.447 hab. 2,24 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 9.258 hab. 1,09 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 10.868 hab. 0,9 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 13.051 hab. 0,76 EC per 10.000 hab.
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i locals socials susceptibles de ser catalogats com equipaments en el PEC.	1 EC cada 16,410 hab. 0,6 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 3.959 hab. 2,5 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 3.891 hab. 2,6 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 7.407 hab. 1,3 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 7.245 hab. 1,4 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 7.830 hab. 1,2 EC per 10.000 hab.
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i locals socials i equipaments cívics de titularitat privada/ altres administracions	1 EC cada 16,410 hab. 0,6 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 3.300 Hab. 3 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 3.458 hab. 2,9 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 7.407 hab. 1,3 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 6.210 hab. 1,6 EC per 10.000 hab.	1 EC cada 6.525 hab. 1,5 EC per 10.000 hab.

2. Metodologia

L'elaboració d'aquest Pla d'Equipaments Cívics és la culminació d'un procés que ha estat extens en el temps, a més de caracteritzar-se per una complexitat metodològica notòria. En aquest sentit, aquest document recull el testimoni d'un procés d'investigació-acció participativa entre els principals agents implicats en la implementació de la política municipal d'equipaments cívics a la ciutat de Terrassa. Aquest procés començà amb la diagnosi participada que s'inicià el 15 de juny del 2006 i ha finalitzat la tardor del 2008 després d'un procés que, a fi i efecte d'aclarir-lo més, l'explicarem en dues fases diferenciades. La primera d'elles correspon a la realitzada entre juny del 2006 i el març del 2007; i la segona correspon a l'endegada el març del 2008 i finalitzada l'octubre d'aquest mateix any.

2.1 Fase I: Participació ciutadana

La primera fase del present Pla d'Equipaments Cívics que ara presentem fou la culminació d'un ampli procés de participació ciutadana que es caracteritzà per la seva extensió, amplitud i qualitat. Per a portar-ho a terme es va seguir una metodologia d'investigació-acció participativa (IAP), que serví tant per elaborar un diagnòstic de la situació, com per a marcar els principals eixos del que seria el futur Pla d'Equipaments Cívics, que tot just ara presentem. La metodologia en aquesta primera fase comptà amb diferents elements, els principals dels quals són:

- **Treball de camp**

✓ 23 entrevistes a coordinadors/es de districte, responsables de centre i a representants d'entitats gestores de casals i locals.

✓ Un grup de discussió amb l'objectiu de conèixer l'opinió de la ciutadania usuària dels equipaments.

- **Procés participatiu**

✓ Creació de 6 Grups de treball territorial (GTT), un per cada districte, format per: responsable de la coordinació del districte, responsable del centre cívic, les entitats

gestores, altres entitats i persones usuàries dels casals d'aquell districte (3 trobades cada GTT).

✓ Creació de la Comissió de seguiment central (CSC), a escala de ciutat, formada per: representants dels grups polítics municipals, tècnics del servei de participació, un representant de cada GTT, representants de les entitats dels àmbits de gent gran, joventut, promoció de la dona i veïnals.

2.2 Fase II: Transversalitat i cooperació tècnica

La segona fase d'aquest procés es centrà en la creació d'una comissió de seguiment, de contingut tècnic transversal, a fi i efecte de poder contrastar el coneixement, experiència i expectatives dels principals responsables tècnics dels serveis que ofereix l'Ajuntament de Terrassa en relació al Pla d'Equipaments Cívics de la Ciutat de Terrassa.

Val a dir que en aquesta segona fase s'incorporà al grup de treball l'estudi gea21, urbanistes i arquitectes especialistes en projectes amb equipaments cívics i projectes de participació ciutadana. La coordinació tècnica ha anat a càrrec de la Fundació Desenvolupament Comunitari.

S'han realitzat entrevistes tècniques en profunditat als següents responsables municipals:

- Participació Ciutadana (Albert Planell)
- Govern (Francisco Sánchez)
- Serveis municipals (Lucio Villasol)
- Educació (Manuel Fernández)
- Cultura (Montserrat Davi)
- Urbanisme (Toni Serra)
- IMCET – Esports (Carles Sánchez)
- Medi Ambient (Josep Latorre)
- Universitat (Carme Valenciano)
- Acció Social (Carles Feiner)

Així com als representants dels grups polítics municipals de govern i oposició.

Per acabar, pel que fa a la Comissió de seguiment d'aquesta segona fase, val a dir que ha estat configurada pels coordinadors de les àrees municipals de Govern, Presidència, Serveis Personals, Acció Social i Acció Territorial, així com pel director de serveis de Participació Ciutadana i la cap del servei d'Equipaments Cívics. Aquest grup s'ha reunit un total de tres vegades durant aquesta segona fase. Aquestes tres sessions han servit per anar fent el seguiment sobre el material i les propostes que l'equip tècnic de la Fundació Desenvolupament Comunitari, conjuntament amb gea21, anava desenvolupant a mesura que avançava l'elaboració del Pla d'Equipaments Cívics 2008-2018. Les aportacions de la Comissió de seguiment han estat un instrument imprescindible per articular el present Pla.

Així doncs, l'equip extern que han format la FDC i gea21 ha elaborat i redactat el Pla aportant el seu coneixement i experiència, així com les seves valoracions i recomanacions, amb l'assessorament i cooperació dels diversos responsables tècnics de les diferents àrees i serveis de l'Ajuntament de Terrassa.

2.3 Fonts i documents utilitzats.

Per portar a terme l'anàlisi estadística i sociodemogràfica, hom ha utilitzat l'Anuari de Terrassa del 2007. En aquest sentit, val a dir que les dades emprades en l'anàlisi són les corresponents a l'any 2006.

També s'han utilitzat altres documents estratègics en la política municipal de la ciutat com és el POUM del 2003, a més de diversos plans municipals, com el Pla d'Equipaments Cívics de 1993, el Pla d'Equipaments Esportius, el Pla de Biblioteques i el Pla de Barris del Districte II.

Des del nostre punt de vista, hi ha un element que, al nostre parer és cabdal, i és l'esforç que l'equip tècnic ha fet per respectar els criteris sorgits del procés participatiu per decidir usos, funcions, elements relacionats amb la gestió dels equipaments, així com els criteris d'ubicació dels equipaments cívics a construir. En aquest sentit, el present document és deutor del procés participatiu previ.

Pel que fa al marc teòric, hom s'ha sustentat en les principals conclusions i propostes que la xarxa de ciutats de la Fundació Kaleidos ha anat elaborant aquests últims anys. Val a dir que en l'àmbit dels equipaments cívics, la sistematització i producció de coneixement es troba en un moment molt inicial. Per això mateix, volem reconèixer i defensar que les nostres propostes i reflexions són deutores, també, del

material facilitat per l'esmentada fundació i, per extensió, per l'experiència de molts ajuntaments i institucions de l'Estat espanyol gestors d'equipaments de proximitat.

Pel que fa a l'anàlisi de les dades sociodemogràfiques, ens agradaria aclarir un indicador construït a l'hora de mesurar els nivells educatius dels districtes de la ciutat. Com es veurà, s'han elaborat tres categories per analitzar els nivells instructius dels districtes:

- A) Dèficit Instructiu: persones de més de 16 anys que no saben llegir o escriure o no han finalitzat estudis primaris bàsics.
- B) Suficiència Instructiva: persones de 16 anys o més amb estudis finalitzats de primària completa, Batxillerat, FPI i FP2.
- C) Nivell Elevat: Persones de 16 anys o més amb estudis superiors no universitaris i tots els estudis universitaris.

Tot i que aquests indicadors suposen una simplificació, es considera que, atès l'objectiu del present treball, responen amb escreix a la voluntat d'aproximar-se a la realitat social dels diferents districtes que configuren la ciutat de Terrassa.

3. El nou Pla d'Equipaments Cívics.

3.1 Missió, funció, àmbits i models dels equipaments cívics

3.1.1 Missió

Els equipaments cívics (EC) són equipaments de proximitat que teixeixen ciutat. Tenen la funció de facilitar a una ciutat, un barri o una comunitat els elements necessaris per assegurar un nivell de qualitat de vida per a tots els seus ciutadans que propiciï l'existència d'una estructura social heterogènia i diversa, així com la regeneració permanent del teixit social com a font de riquesa social, cultural i comunitària.

Els equipaments cívics neixen en un moment en el qual el marc que regia les relacions entre la comunitat, els col·lectius, i l'administració i les seves institucions, ha canviat considerablement:

- Així doncs, els EC són un instrument de serveis que els ajuntaments han anat assolint a mesura que s'aprofundia en les polítiques de benestar.
- Es fan com a contenidor de col·lectius i entitats, a un nivell passiu; i com a espai dinàmic i amb iniciativa de projectes, a un nivell més actiu.
- Com a instrument de vertebració social i associativa.
- Com a instrument bàsic en les polítiques de participació ciutadana local.

3.1.2 Definició i visió d'equipament cívic

Són instal·lacions de titularitat pública, de gestió directa per part de l'administració o compartida amb una o més entitats sense afany de lucre, que presten serveis de caràcter educatiu, de lleure, social, cultural... amb un alt nivell d'integració i polivalència. A més a més, dinamitzen l'entorn territorial proper i els seus habitants. D'una banda, els equipaments cívics satisfan les demandes bàsiques dels ciutadans i afavoreixen el desenvolupament personal i col·lectiu de les persones.

Funcions Genèriques dels equipaments cívics

- Articular la ciutat de Terrassa a un nivell urbà.
- Facilitar recursos i serveis per a la cohesió social.
- Promoure la cultura, l'educació i el lleure, en principi, i d'altres nous conceptes socials com la salut personal, l'activitat física, les relacions personals o la consciència ambiental.
- Dinamització associativa i social d'un entorn territorial determinat i dels seus habitants (vertebració comunitària)
- Espai habilitat per a les entitats i els Consells de participació ciutadana.
- Lloc de treball d'iniciatives ciutadanes emergents o temporals.
- Espai de diàleg i sensibilització de les polítiques locals que l'Ajuntament desitgi impulsar.

Visió dels equipaments cívics

Els equipaments cívics de Terrassa seran un espai d'innovació, de participació, de reflexió i formació ciutadana, i de benestar individual i col·lectiu.

L'escenari actual demana harmonitzar l'estructura per tal d'integrar els serveis municipals en el territori, d'aquí la necessitat d'ajustar els espais per alguns serveis, tot i les limitacions d'espai. Per tot això, els EC existents acolliran els serveis municipals d'atenció a la persona, mitjançant diverses solucions a curt i llarg termini, amb un programa d'ampliacions a mig termini i un pla de contingència a curt termini.

Únicament, el Centre Cívic President Macià seguirà acollint sense canvis a les seves instal·lacions, serveis municipals com Serveis Socials, el Servei d'Informació i Orientació al Nouvingut (SION) i les Oficines d'Atenció al Ciutadà (OAC), atès que la seva grandària ho permet.

D'altra banda, tots els centres cívics municipals continuaran acollint l'estructura administrativa municipal territorialitzada en els districtes (president, coordinador i consell de districte).

En cap cas, però, es deixaran de prestar aquests serveis a les persones des dels centres cívics, el que significaria una pèrdua per al conjunt de la ciutadania terrassenca. Tot el contrari, en base a una decisió que es fonamenta en criteris com la qualitat dels serveis, la seva proximitat, el benestar i la millora de les persones, la necessitat de comptar amb més espais per a la ciutadania associada i no associada en segons quins equipaments cívics, actualment àmpliament saturats; fa aparèixer com una solució òptima l'ampliació dels edificis de determinats equipaments cívics. L'objectiu és millorar la qualitat de la prestació i que, al seu torn, alliberin espais en alguns centres cívics perquè es desenvolupin amb més eficiència les seves competències i funcions en relació al desenvolupament individual i col·lectiu de les persones. Així doncs, atès que ens trobem en un moment d'expansió de la nova Llei de Serveis Socials, expansió que comporta un creixement significatiu d'aquest servei, així com la demanda d'espais pels serveis de benestar social i, tenint en compte la necessitat de dotar de més espais el conjunt de la ciutadania en alguns equipaments, el conjunt de centres cívics quedarà constituït de la següent manera:

Taula 4: Situació dels Centres Cívics existents

Centre Cívic (CC)	
Centre Cívic Montserrat Roig -D.II	Nivell 1
Centre Cívic Alcalde Morera -D.III	Nivell 1
Centre Cívic Maria Aurèlia Capmany -D.IV	Nivell 1
Centre Cívic Avel·lí Estrenjer -D.V	Nivell 1
Centre Cívic President Macià -D.VI	Nivell 2

Nivell 1: Equipament cívic amb necessitat d'ampliació

Nivell 2: Equipament cívic amb espai suficient actualment

Val a dir que cadascuna d'aquestes decisions s'ha pres tenint en compte com a objectiu final la millora de les condicions de la prestació dels serveis per part de l'Ajuntament de Terrassa, així com la millora de les condicions de les instal·lacions dels propis centres cívics. En cada districte on s'ha optat pels centres cívics de nivell 1, els serveis municipals que fins al moment s'hi prestaven s'hauran d'ubicar en els nous espais ampliat. L'Ajuntament de Terrassa estableix un pla de contingència per fases en aquest sentit i anirà informant sobre la ubicació dels esmentats serveis (annex 3).

D'altra banda, a nivell metodològic, seguint els suggeriments que ens aporta la Fundació Kaleidos, parlarem de dos tipus d'equipaments: els equipaments cívics de nivell bàsic (casals cívics) i els equipaments cívics de nivell superior (centres cívics).

Pel que fa als locals socials, en aquest Pla d'Equipaments Cívics es treballaran, a causa de les seves peculiars circumstàncies, de manera particular.

Desenvolupats els principals arguments metodològics i les explicacions pertinents, es poden definir algunes de les diferents necessitats i característiques dels models d'equipaments de proximitat. En aquesta taula, s'analitzen els tres nivells d'equipaments en relació amb dos paràmetres a tenir en compte: l'àmbit demogràfic i l'àmbit físic. Pel que fa a l'àmbit demogràfic, es mesura la ràtio de població a la qual serveixen. Pel que fa a l'àmbit físic, es mesura l'àmbit territorial que abasten. Aquest últim àmbit, al seu torn, té dues dimensions: l'àmbit d'actuació i l'àmbit d'influència. L'àmbit d'actuació és el més immediat i estricte mentre que l'àmbit d'influència fa referència a la capacitat de l'equipament d'irradiar activitats i serveis més enllà de la immediatesa del seu entorn, tot projectant-se en un nivell urbà més gran.

Una de les principals qüestions a ressaltar d'aquesta nova distinció entre els diferents nivells dels equipaments cívics es correspon amb el fet que els centres cívics passen a tenir una escala més pròpiament de ciutat, sobrepasant el que fins ara ha estat el seu àmbit de referència i actuació territorial: el districte. Val a dir que aquesta qüestió no és insignificant, ja que aquest nou canvi d'escala significa repensar qüestions com són les activitats i els cursos oferts des de l'equipament, la complementaritat amb la resta de centres cívics de la ciutat (elements com l'especialització en la programació d'activitats emergeixen en el debat), així com la necessària coordinació amb altres equipaments, com els culturals. Tanmateix, genèricament, els Serveis Personals i els Programes Transversals es mantindran lligats als centres cívics.

Taula 5: Escala Equipaments Cívics

Equipaments Cívics escala ciutat-districte	Centres cívics
Equipaments Cívics escala districte-barris	Casals cívics
Equipaments Cívics escala de barri	Locals socials

Taula 6: Taula resum tipus d'equipaments cívics

		Àmbit demogràfic	Àmbit físic	Serveis i Activitats
Equipaments de nivell territorial superior	Centre cívic	Presta servei entre 20.000 i 100.000 hab.	Àmbit d'actuació: <i>districte</i> Àmbit d'influència: <i>ciutat</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Serveis Socials - Oficina d'Atenció al Ciutadà (OAC) - Servei d'Informació i Orientació al Nouvingut (SION) - Seu del consell de districte - Horaris amplis i recursos nombrosos - Activitats culturals amb vocació de projectes de districte o ciutat - Possible especialització temàtica dels equipaments - Altres espais polivalents - Instal·lacions específiques com bucs d'assaig, sala d'exposicions, etc.. - Serveis Personals i programes transversals
Equipament de nivell territorial bàsic	Casal cívic	Presta servei entre 5.000 i 30.000 hab.	Àmbit d'actuació: <i>interbarrial</i> Àmbit d'influència: <i>districte o més d'un barri</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Serveis al teixit associatiu (sales, aules, assessorament, etc..) - Activitats culturals de petit format - Dependències polivalents per a usos diversos - Serveis específics com ludoteques, sales de lectura, punts de connexió a Internet... - Dependències administratives (seus socials d'entitats) - Horaris delimitats (per optimitzar personal i instal·lacions)
Locals socials		Equipaments Auxiliars als Casals Cívics	Àmbit d'actuació: <i>Barri</i> Àmbit d'Influència: <i>Barri</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Seu d'entitats - Magatzems - Activitats culturals de petit format

Elaboració pròpia

3.1.3 Tipus i models d'Equipaments Cívics

Centres cívics

Els Centres Cívics són equipaments comunitaris amb vocació de prestar els seus serveis al conjunt de la ciutadania, entre 1.000 i 2.500 m² útils, que poden o no compartir el seu espai per prestar serveis municipals a la ciutadania com serveis socials, serveis d'informació, d'assessorament i de gestió de tràmits.

La seva missió és facilitar la cohesió social i urbana de la ciutat, així com la promoció d'individus i entitats, mitjançant la cultura, la participació individual i col·lectiva i les relacions socials a nivell de ciutat. Són, doncs, un element vertebrador de la ciutat, tant pels serveis que ofereixen com per la funció que tenen. Els espais tendeixen a la polivalència, per més que en alguns casos i en funció dels objectius i necessitats del moment puguin tenir un ús més habitual per part de determinats grups socials.

El fet d'acollir serveis socials en aquells centres, presenta l'avantatge d'un major atractiu per a grups de població que, per falta de coneixement o de costum, tot i ser usuaris potencials dels equipaments cívics, no hi accedeixen habitualment.

D'altra banda, la localització de les oficines d'atenció ciutadana o d'atenció al nouvingut als equipaments, facilita una imatge més pròxima de l'Ajuntament en els barris, dins de la política de descentralització administrativa que correspon a una ciutat que creix i ja no pot vascular entorn d'un únic centre urbà. El problema que es produeix (en alguns dels centres existents amb aquesta duplicitat de funcions) és la congestió i suplantació de l'espai pensat inicialment per a la ciutadania, per l'espai administratiu d'informació i gestió de serveis.

Aquesta situació és una realitat en alguns dels centres amb menor superfície (generalment els més antics sense reforma posterior) en els quals la funció principal del centre es redueix a aquesta tasca administrativa.

Aquesta concepció de centre cívic també implica optar per espais polivalents amb funcions diverses, no especialitzats ni ocupats de manera permanent per grups concrets.

Funcions específiques dels centres cívics

- Cohesió socioespacial de la ciutat:

Així doncs, l'àmbit d'actuació del centre cívic és el districte i l'àmbit d'influència és el conjunt de la ciutat. En aquest sentit, els centres cívics s'han de pensar en clau urbanística i social de ciutat i, en un pla més administratiu i de serveis, en termes de districte.

- Promoció de la cultura, l'educació en la ciutadania i el lleure.
- Sensibilització i formació ambiental, en salut, consum o altres polítiques municipals de proximitat.
- Espai de participació individual i col·lectiva dels habitants de la ciutat.
- Acollida de la diversitat social i tasca d'inclusió social i suport a la conciliació.
- Punt de contacte, visibilitat i informació de l'Ajuntament en el districte.
- Espai de visibilitat del districte (recursos públics i privats, necessitats, xarxes, entitats...).
- Espai de polítiques i iniciatives d'innovació democràtica i comunitària tant per part de la ciutadania i entitats com per part del govern local.
- Seu de serveis: Oficina d'Atenció al Ciutadà, Serveis Socials i Serveis de Participació Ciutadana.

Gestió de les activitats: cursos, tallers i programes.

Com és ben sabut, la realització d'activitats i programes és un dels elements principals dels equipaments cívics. Val a dir, però, que aquest Pla d'Equipaments Cívics 2009-2018 no entra en el tipus d'activitat que s'ha de planificar des dels centres cívics. Aquesta feina s'haurà de realitzar en el marc del **Projecte d'Equipament** de cada centre.

Aquest nou Pla d'Equipaments defensa un model que passa per enfortir els programes comunitaris i de promoció de l'associacionisme i de la participació, tot intentant reduir els usos dels equipaments cívics per part de programes assistencials. En aquest sentit, el programa "Districte Jove", "Cultura" o "Jazz A Prop", els Punt-xarxa o els accessos a

la societat del coneixement al costat dels programes d'actuacions comunitàries són un element a valorar molt positivament. Ara bé, la planificació d'aquestes activitats i programes ha de ser més inclusiva i trobar vies de treball en xarxa amb la resta d'entitats del territori que abasten.

En aquest sentit, un mínim de les activitats dels centres cívics s'han de programar conjuntament amb les entitats, associacions i col·lectius que tenen una presència activa a l'equipament. Aquest mínim es podria situar entre el 30% i el 40% de les activitats. Amb aquest element es cerca l'objectiu de dotar els equipaments cívics d'una missió de desenvolupament comunitari tant a nivell cultural com social.

S'entén, però, que, per assolir aquest objectiu més ambiciós en relació al treball cultural i comunitari aportat pels agents socials del territori, cal un treball de suport tècnic més intens d'assessorament, seguiment i suport per part dels agents tècnics de participació presents en l'equipament. L'actual figura de responsable de centre existent en els centres cívics és la figura adequada per desenvolupar aquestes funcions, si bé també caldria valorar, a mig termini i en funció de les disponibilitats pressupostàries, la possibilitat de comptar amb una figura d'animador sociocultural, a raó d'una per districte.

Pel que fa a la gestió de les activitats i tallers en els centres cívics, s'entén que, a causa de la complexitat d'algunes de les activitats que es proposen desenvolupar-hi i el nivell d'exigència professional que s'exigeix per implementar-les, es continuarà optant (sense perjudici de la potenciació d'activitats comunitàries) per la contractació d'empreses de serveis.

D'una altra banda, els cursos i tallers seran més innovadors des del punt de vista de la temàtica. S'ha de tendir, al seu torn, cap a activitats més ciutadanistes i formatives, útils a les necessitats dels residents i no tan centrades en l'oci i el lleure passiu.

Cal tenir en compte que l'oferta d'activitats es posa a l'abast del conjunt de la ciutat, i no tan sols en el districte de referència. Alguns criteris de referència amb relació als cursos i tallers a desenvolupar en els centres cívics seran:

- Vetllar des dels diferents departaments i àrees per no coincidir en les activitats que es desenvolupin. Promoure activitats que puguin atreure ciutadania d'altres parts de la ciutat i inserir el barri en l'agenda comuna dels habitants de Terrassa.

- Promoure la itinerància de les activitats organitzades per l'Ajuntament als centres cívics. Malgrat la bona comunicació urbana i la mida de la ciutat de Terrassa s'entén que s'han d'apropar algunes activitats culturals als casals cívics.

- Descentralitzar alguns programes i actuacions en els casals cívics, entenent aquests equipaments com un espai més on desenvolupar polítiques de proximitat (de tot tipus, especialment culturals i artístiques).

Casals cívics

Equipaments plurigeneracionals i universals, de nova construcció o bé d'edificis rehabilitats i de qualitat, que tenen com a àmbit d'influència una zona territorial que inclou un o més barris. La mida de l'equipament anirà en funció de l'àrea d'influència, del volum de població i del nombre de territoris que abasti. La majoria de sales són d'ús polivalent i la grandària total de l'equipament pot variar entre 500 m² i 1000 m² depenent de les seves característiques i les necessitats d'aquell territori en el futur i per a equipaments que abastin més d'un territori. La seva missió és facilitar la cohesió social i territorial així com la promoció d'entitats i individus tot articulant barri i ciutat.

Funcions específiques

- a) Cohesionar els barris més propers, articulant i superant fronteres urbanes.
- b) Acollir la diversitat social i realitzar una tasca d'inclusió social.
- c) Educació en la ciutadania, de transmissió de valors i sensibilització o formació en els aspectes d'innovació necessaris per a la vida quotidiana.
- d) Dinamització social i cultural.
- e) Crear una xarxa territorial d'entitats gestores (garantir la programació d'activitats).
- f) Servei d'informació i d'orientació de les activitats.

Gestió de les Activitats: cursos, tallers i programes

Un dels eixos vertebradors i prioritaris dels cursos i tallers que es realitzin en els casals cívics haurien de ser les activitats i els tallers organitzats, gestionats i portats a terme per les pròpies entitats (independentment que es contracti un tallerista o monitor professional).

Entenem que el suport de l'Ajuntament mitjançant la figura d'un responsable de centre(s), en consonància amb la figura que existeix actualment als centres cívics, és una peça clau en aquest engranatge sociocultural i comunitari que es vol posar en marxa des dels equipaments cívics. El reforçament i la polivalència dels recursos humans dels centres cívics hauran, doncs, d'aplicar-se també als casals del seu entorn, de manera que el responsable del centre cívic de referència de cada casal pugui assumir aquesta funció de suport.

A diferència del que pot ser una opció òptima per al centre cívic, la contractació d'una empresa de serveis d'activitats i tallers no és una opció vàlida per als casals cívics. Les activitats que es duran a terme en aquests darrers seran:

a) Aquelles que es portin a terme i/o coordinin i planifiquin les pròpies entitats i associacions en els espais de programació habilitats a tal efecte (Comissió d'entitats gestores).

b) Aquelles activitats descentralitzades pel propi Ajuntament

Pel que fa a les activitats que coordinin i/o planifiquin les entitats, els professionals de les activitats poden ésser seleccionats per les entitats. Aquesta opció possibilitarà que la principal entitat gestora pugui negociar les condicions de servei. No obstant, les seves decisions hauran de tenir el vistiplau de la Comissió d'entitats gestores de l'equipament i hauran de ser coherents amb el Projecte d'equipament i la planificació d'activitats prèviament elaborada.

Locals socials

Prèvia: condicions d'existència dels locals socials

L'escenari que es dibuixava el 1993 en relació amb els equipaments cívics, s'ha modificat de manera notòria. Per això mateix, el dèficit d'oferta d'equipaments cívics ha donat pas a una situació satisfactòria pel que fa a l'oferta actualment existent d'equipaments cívics (en les zones urbanitzades).

Aquest Pla d'Equipaments Cívics entén que la situació òptima en matèria d'equipaments cívics seria que els espais i funcions que a hores d'ara s'estan desenvolupant en alguns locals socials de la ciutat es desenvolupessin en casals cívics o, en el seu defecte, en els centres cívics de la xarxa del conjunt del municipi. Molt especialment, si es té en compte l'elevat cost per l'Ajuntament des d'un punt de vista econòmic i, alhora, donades les poques possibilitats que ofereixen com a equipament.

Així doncs, a fi i efecte d'assolir una major eficàcia i eficiència social en matèria d'equipaments cívics, en alguns casos, hom optaria per deixar de considerar alguns dels locals socials actuals com a equipaments cívics a excepció que es donin les següents condicions:

- Que els casals cívics més propers presentin un dèficit d'espais per a les entitats.
- Una distància territorial fins al casal cívic més immediat significativa (que no afavoreixi la mobilitat de la gent gran, per exemple).
- Que el local tingui un espai suficientment gran i que la infraestructura es trobi en una situació òptima per desenvolupar activitats.
- Necessitat urgent de magatzem.
- Seu de més d'una entitat al territori.
- Arrelament del local en la xarxa veïnal i comunitària del barri.

Val a dir, però, que en la majoria dels casos, aquest Pla d'Equipaments Cívics respecta els locals socials actualment existents, atès que, d'una manera o d'una altra, s'assoleixen aquests criteris. La idea força consisteix a apuntar que els locals socials no poden ésser considerats *in ille tempore* com a equipaments cívics, ja que les funcions que han d'assumir entenem que es poden portar a terme amb més èxit des d'espais amb més possibilitats com són els casals cívics i els centres cívics.

En un altre ordre de coses, hom optaria per la següent definició: els locals socials són espais auxiliars als casals cívics i es caracteritzen per ser, habitualment, espais més reduïts que aquests. Abasten també una població més reduïda, d'un barri o similar. Hi ha un teixit associatiu (2-3 entitats o més) a qui se li cedeix la gestió compartida del local per fer activitats, gestionar espais, etc..

Funcions específiques

- Dinamització associativa
- Seu d'entitats
- Cohesió social i veïnal

Gestió de les Activitats: cursos, tallers i programes.

Els cursos i tallers que es realitzin en els locals socials en què sigui possible, seran les activitats i els tallers organitzats, gestionats i portats a terme per les pròpies entitats (independentment que es contracti un tallerista o monitor professional). Com passa en els casals cívics, entenem que el suport de l'Ajuntament en la figura d'un responsable de centre(s), en consonància amb la figura que existeix actualment als centres cívics, és una peça clau en aquest engranatge sociocultural i comunitari que es vol posar en marxa des dels espais socials.

3.2 Model de gestió i de funcionament intern dels equipaments cívics**3.2.1 Elements generals en relació amb la gestió d'un equipament municipal****Q de qualitat**

Els equipaments cívics han de respondre a les necessitats de la ciutadania de Terrassa (ciutadania associada i no associada).

Independentment de qui gestioni els casals cívics i els locals socials, el que s'ha d'exigir és que el servei que s'ofereixi estigui caracteritzat per la Q de qualitat: qualitat de les activitats, de les instal·lacions, qualitat en el servei... Només definint d'una manera clara i objectiva quines són les responsabilitats de cada agent (l'Ajuntament, les entitats i, si escau, les empreses) es podrà assolir aquest objectiu.

Realització d'un Projecte d'Equipament en els centres cívics i casals cívics

La realització d'un Projecte d'Equipament és un element imprescindible per a la racionalització de la gestió, aportant elements de planificació i d'avaluació per un període suficient per a desenvolupar-se (entorn a 5 anys). L'existència d'aquest projecte guiarà a les entitats gestores en la seva tasca i delimitarà algunes pràctiques que actualment es perceben com a negatives, que es duen a terme per manca de projecte.

El document haurà de definir quina és la missió, els objectius i les funcions concretes (no genèriques) de l'equipament, adequant-los a les necessitats del barri i de les seves entitats i grups informals (per tal d'adequar-se al territori s'ha proposat la realització

d'una diagnosi); així com determinar quin és el paper que té l'equipament amb relació a la política sectorial del municipi dintre de la qual està inclòs.

Aquest projecte d'usos, caldrà realitzar-lo conjuntament entre l'administració (titular gairebé sempre) i les entitats i grups informals (gestores o només usuàries). D'aquesta manera, tots els agents mantindran una important implicació en l'equipament, aportant-hi la seva visió des de l'inici.

Planificació d'activitats de l'equipament

Un cop dissenyades entre tots els agents els objectius i les funcions de l'equipament, cal realitzar una planificació d'activitats per tal d'assolir-los. Aquesta planificació s'haurà de realitzar conjuntament entre l'administració (les diverses àrees que hi poden tenir implicació) i les entitats, mitjançant els òrgans pertinents en funció del model de gestió i del model de funcionament de l'equipament.

La planificació d'activitats tindrà principalment un caràcter anual (o per curs), excepte en el cas de programes de caràcter plurianual. La planificació ha de ser prou flexible per poder introduir les modificacions necessàries quan la situació i/o la realitat ho requereixen.

Avaluació dels equipaments (Memòria d'activitats i usos de l'equipament):

L'avaluació dels equipaments s'haurà de fer en funció dels objectius establerts prèviament en el Projecte de l'equipament i la planificació d'activitats. Així doncs, tenint clars els objectius es podrà fer una anàlisi correcta dels resultats obtinguts.

Les entitats o òrgans de gestió dels equipaments hauran de dur a terme un procés d'avaluació en dos àmbits diferents que han de ser claus per al redisseny del Projecte de l'equipament, així com per a la planificació d'activitats.

La memòria de l'equipament haurà de tenir un caràcter descriptiu sobre el funcionament de l'equipament, però a la vegada esperit d'anàlisi i avaluació. Per aquest motiu, es detallen a continuació alguns dels aspectes que han de ser analitzats sorgits al llarg del treball de camp:

- Consecució dels objectius establerts en el projecte d'equipament i la planificació d'activitats.

- *Descripció quantitativa i qualitativa d'activitats:* nombre d'activitats, tipologia d'activitats, diversitat temàtica de les activitats, qualitat de les activitats, agents impulsors de les activitats...
- *Descripció quantitativa i qualitativa dels usuaris:* nombre d'usuaris, heterogeneïtat de perfils poblacionals (edat, sexe, nacionalitat, districte de residència, altres característiques, adequació a les seves demandes), usos d'entitats (nombre, tipologies...)
- Horari d'obertura i afluència d'usuaris
- Treballadors, responsabilitats i tasques acomplertes
- Consell de gestió o comissió d'entitats.

És necessari que aquests criteris siguin, en la mesura del possible, homogenis per a tots els equipaments per tal que puguin ser comparables.

Memòria econòmica dels equipaments

Balanç de comptes de l'equipament, especificant les diferents fonts de finançament, els programes i les activitats que han generat despeses i ingressos.

3.2.2 Models de gestió i organització interna dels equipaments cívics

Centres cívics

Pel que fa a la gestió dels Centres Cívics, hom opta per la **gestió pública directa de l'equipament** que continuaria recaient sobre la figura del responsable del centre. Aquesta figura continuarà tenint les següents funcions⁶:

- Administrar i dirigir el centre cívic, en tots els seus aspectes i serveis, vetllant pel bon funcionament i la conservació de les seves instal·lacions i serveis, i coordinant les diverses iniciatives de les entitats.
- Coordinar els serveis i activitats que ofereix l'equipament .
- Supervisar les feines del personal al seu càrrec (més empreses subcontractades).

⁶ Normes de funcionament dels centres cívics.

d) Executar els programes comunitaris.

e) Proposar els programes d'activitats municipals que es desenvolupin a l'equipament i al districte, i fer-ne el seguiment.

No obstant, entenem que, més enllà de la figura de responsable del centre cívic, i en funció de les disponibilitats pressupostàries a mig termini, és important complementar aquesta figura amb una altra que asseguri les tasques de coordinació entre equipaments, així com la dinamització de les entitats i promoció del treball comunitari a nivell de districte. Entenem, doncs, que a més de la figura del responsable de centre, n'és necessària una altra, la de dinamitzador comunitari i d'equipaments (del conjunt d'un districte o d'una part), que tindria les següents funcions, complementàries i subsidiàries a les pròpies dels serveis municipals de participació ciutadana i de relacions ciutadanes, així com restringida a l'àmbit de l'equipament:

1. Coordinar l'equipament cívic amb la resta de centres cívics de la ciutat, així com amb els equipaments cívics més immediats (casals cívics i locals socials).
2. Dinamització comunitària.
3. Col·laborar i donar suport a les entitats en l'àmbit de l'equipament.
4. Treballar en xarxa amb els diferents serveis, entitats i equipaments del districte.

En cas que les limitacions pressupostàries impedeixin la creació d'aquesta nova figura, caldrà assolir els seus objectius mitjançant una reorientació i un reforçament de les funcions del responsable de centre cívic.

Precisament per tractar-se d'equipaments a nivell de ciutat, grans en dimensions, complexos i amb una càrrega de gestió notable, es valora com a pertinent l'opció de **gestió pública directa** seguida fins el moment.

En aquest sentit, es creu apropiada la normativa de funcionament que defineix els límits i funcions de l'equipament, així com la reglamentació de manera completa. No obstant, aquesta s'haurà de modificar a fi i efecte de fer-la més permeable a col·lectius no associats i situacions conjunturals.

Tanmateix, en aquest Pla d'Equipaments Cívics es proposa adoptar un rol més actiu de l'administració pública en relació amb la dinamització de l'espai, així com de les entitats i de les activitats. Cal passar, doncs, del paradigma de l'ocupació (OAC,

Serveis Socials, etc.) al paradigma de la dinamització dels espais i a participar en la programació que es realitza.

Organització interna dels centres cívics

Es reforçarà la funció d'**informació i orientació a persones i col·lectius específics** (gent gran, joves, nens, pares i mares, aturats, nouvinguts...) en els centres cívics, mitjançant la figura d'un "conserge/informant" que doni informació a aquests col·lectius i els atengui de manera eficient (derivació de serveis), tot assegurant un mínim de qualitat en els centres. Les habilitats que s'haurien d'exigir per a poder desenvolupar d'una manera correcta aquesta tasca serien:

- Empatia
- Coneixement Informàtic del paquet Microsoft Office (tasques de recolzament).
- Coneixement bàsic dels serveis que ofereix l'Ajuntament (derivació)
- Coneixement de l'immobiliari i equips (de so, de vídeo...) de l'equipament.
- Coneixements en tasques de petit manteniment

Els centres cívics han de tenir un **sistema de cessió dels espais més flexible** per grups de ciutadans o col·lectius sense constitució legal. El criteri seria cedir gratuïtament les sales a entitats sense afany de lucre així com als partits polítics, mentre que s'aplicarien les taxes a empreses o col·lectius amb finalitat comercial o lucrativa.

El centre, en el seu disseny, hauria de tenir una estructura d'autoorganització eficient i transparent mitjançant recursos visuals que evitessin conflictes i respectessin l'ordre de demanda. Com a referència, es pot prendre l'autoorganització pràcticament sense personal de suport de comunitats de veïns o cooperatives nòrdiques en l'ús dels espais comuns (bugaderia, espais per a festes, trasters...).

Els principis bàsics, doncs, serien la flexibilitat d'usos, la cessió temporal d'espais lligada a activitats concretes, la prioritat de l'interès general per sobre del corporativisme, i la transparència. El model de gestió garantirà:

– **Revitalitzar la comissió d'entitats** dels centres cívics, incorporant les altres entitats presents i una representació de les persones usuàries més habituals; a més dels altres serveis municipals implicats en l'equipament. Aquesta comissió és una figura estratègica de participació que té com a funció dinamitzar els centres cívics. Com a òrgan participatiu haurà de tenir caràcter propositiu i consultiu, així com decisor en l'àmbit de les activitats periòdiques.

– La gestió de les activitats periòdiques en els centres cívics es farà mitjançant la contractació d'una empresa de serveis. Però també es tindrà en compte les demandes de sales i espais de grups o col·lectius sense constitució legal.

– Contractació d'empresa de serveis. Consisteix en la selecció i contractació d'una empresa amb un catàleg d'activitats, amb professionals i monitors per a poder oferir aquest servei.

Accés de grups informals d'usuaris per activitats autogestionades.

Aquesta situació es dona quan un grup sense personalitat jurídica vol fer una activitat i es cerca un espai on fer-la. Aquesta activitat serà possible, sempre i quan aquesta no tingui afany de lucre (ni cap mena de transacció econòmica) i l'activitat tingui finalment una clara dimensió comunitària positiva.

Casals cívics:

Aquest Pla d'Equipaments troba propici avançar en la gestió, el servei i funcionament dels equipaments cívics, especialment en els casals cívics, i completar la segona fase amb la implementació de polítiques associatives i d'equipaments que van començar en la dècada dels noranta amb la construcció del contenidor.

La diagnosi elaborada en la fase anterior a aquest Pla assenyala la necessitat d'intervenir en la gestió en els casals cívics. Tant pel que fa als espais en la planificació d'activitats, com en la gestió econòmica dels equipaments, amb la intervenció de l'administració segons les potencialitats i recursos de les entitats del territori.

Tot i que emergeix com a element estratègic la necessitat d'intervenir en el contingut dels casals cívics (programació d'activitats i contingut), hom continua trobant potencialitats en el model de **gestió cedida** desenvolupat fins a data d'avui. Quan parlem de gestió cedida ens referim a un model que estimula les entitats gestores a estar vives i permet una bona gestió, sempre i quan es donin dues circumstàncies:

- Que les entitats i/o associacions demostrin una capacitat per a poder gestionar un bé públic. Això implica, també, que segueixin pràctiques cíviques i democràtiques de gestió en la pròpia entitat.
- Que hi hagi un recolzament i un assessorament per part de l'administració que faciliti i ajudi les entitats en la gestió de l'equipament (tràmits administratius,

fiscals, laborals així com tècnics). Seguiment personalitzat sempre adaptat a cada realitat.

Val a dir que les entitats i/o associacions beneficiàries d'aquesta cessió seran recolzades i assessorades en tot moment pels serveis tècnics de l'Ajuntament de Terrassa i gaudiran del suport del responsable del seu centre cívic de referència.

Organització Interna dels casals cívics

D'altra banda, amb l'objectiu d'assegurar el seguiment i avaluació de la cessió de l'equipament cívic, l'Ajuntament de Terrassa tindrà presència activa en els espais i òrgans de participació d'aquests equipaments, especialment aquells creats amb l'objectiu de gestionar l'equipament (es proposa la Comissió gestora), així com en l'elaboració del Projecte d'equipament i en la planificació de les activitats, tot oferint suport i assessorament del procés.

La Comissió integrarà també les entitats implicades, així com persones significatives de la ciutadania i dels àmbits temàtics rellevants en l'activitat del casal.

Es tracta, doncs, de crear un òrgan per a cada casal cívic encarregat de vetllar per què les entitats gestores d'equipaments cívics funcionin en relació amb les altres entitats del territori (promoció del treball comunitari i d'enfortiment del teixit associatiu) i per què puguin desenvolupar amb més èxit la dinamització de l'equipament. Es tracta, al seu torn, d'un espai on es dóna compte de la política seguida en el si dels equipaments cívics, tant a nivell de contingut, com des del punt de vista econòmic.

Amb tot, una política associativa que aposti per aquesta via ha de potenciar aspectes com la formació i la capacitat de la xarxa associativa. És, doncs, necessari un assessorament continuat i una supervisió en relació amb aquells aspectes jurídics i legals per a les associacions i entitats gestores d'equipaments cívics.

Amb això es dóna per descomptat que, tot i la cessió de l'equipament, la gestió cedida d'un equipament no ha de significar la renúncia de l'administració a la programació i coneixement d'allò que succeeix en el seu sí.

Amb l'objectiu de poder definir el marc que ha de regir les relacions entre l'Ajuntament i les entitats cogestores o gestores de l'equipament, hom proposa la regulació de la relació mitjançant un conveni.

Tot allò afirmat fins ara, però, no va en perjudici del fet que, sota condicions de necessitat, hom opti per externalitzar la gestió dels casals cívics a una empresa de serveis. Tot i que no és l'opció prioritària per a aquest Pla d'Equipaments Cívics, hi ha un parell d'aspectes que són importants a l'hora de valorar aquesta opció:

- En segons quin tipus de condicions (que no frenin les iniciatives de les entitats i/o usuaris, per posar un exemple) també pot aportar aspectes positius, com assegurar un mínim de qualitat en la gestió.

- En casos hipotètics de nous equipaments cívics o equipaments ja existents, amb més d'una entitat amb voluntat de ser responsable de la gestió cedida, es podria plantejar una gestió externa amb la supervisió d'algun agent que vetllés pel bon funcionament d'aquest equipament.

Locals socials

Els locals socials presenten, com a única forma, la gestió cedida a entitats i/o associacions.

Ara be, s'entén que és necessària una coordinació amb el centre cívic més proper (i amb el responsable d'aquest) a l'hora de planificar activitats, així com a l'hora de rebre assessorament i suport en allò que sigui necessari.

Per això mateix, es proposa que les entitats que gestionin la cessió d'un local participin en la Comissió gestora del centre cívic més proper i demostrin el seu compromís amb els objectius de la xarxa d'equipaments cívics del districte, mitjançant activitats *ad hoc*. Aquesta comissió pot incloure diverses entitats en funció dels casos.

3.2.3 Sales i espais. Gestió i principals característiques

Els equipaments cívics no són espais exclusius per a les seves entitats gestores o cogestores. A fi i efecte d'assegurar una dinamització i un ús intens de l'equipament, per a cedir espais a les entitats i col·lectius s'ha de cercar la **realització de convenis amb les entitats de manera periòdica**, on s'acordi la durada de temps i els objectius de les activitats entre l'entitat gestora i les altres entitats de l'equipament.

L'objectiu és arribar a acords entre les diferents entitats del territori que utilitzen o poden utilitzar l'equipament. S'ha de facilitar l'espai i l'oportunitat que representen els equipaments cívics per a totes aquelles entitats que així ho demanin i/o necessitin. La voluntat és, al cap i a la fi, compartir espais.

Sobretot pel que fa als centres cívics, aquests han de tenir un sistema de cessió dels espais més flexible, actualitzant el reglament d'ús vigent, a fi i efecte de no deixar de banda aquells grups o col·lectius no constituïts que tenen una demanda i necessitat real d'espais, malgrat no disposar de la constitució legal. En darrer terme, l'Ajuntament tindrà sempre la decisió última.

El disseny i la senyalització dels edificis pot ajudar a la transparència i facilitat de gestió de l'ús múltiple d'aquest espais públics. Instruments com les noves tecnologies de la informació són útils per a la reorganització d'aquests espais.

3.2.4 Manteniment dels equipaments

Centres cívics

Tal com assenyalava el Pla d'Equipaments de 1993, en els centres cívics el manteniment i la conservació de l'edifici (neteja, reparacions, així com els consums) van a càrrec del pressupost municipal.

El disseny dels edificis ha de considerar els temes de facilitat de conservació, manteniment i neteja com a prioritaris en el plec de condicions de qualsevol concurs per a tot equipament cívic, de l'escala que sigui.

Casals cívics

El manteniment i conservació de l'equipament es concertarà en cada cas, en funció de les característiques de l'equipament, podent procedir mitjançant dotació econòmica al gestor o realitzar-se per provisió externa de serveis.

Locals socials

El manteniment i conservació de l'equipament anirà a càrrec de convenis específics de neteja i manteniment del local entre l'Ajuntament i les entitats, on s'explicitin les quantitats destinades a tal efecte.

A més, es buscaran fórmules per a millorar la tresoreria de casals i locals, mitjançant l'avançament del cobrament de les subvencions, a través de bestretes o crèdits bancaris (amb la fórmula d'un conveni de l'Ajuntament amb bancs o caixes) o d'altres.

Aquestes innovacions implicaran modificar les actuals condicions de cessió d'ús, per a la qual cosa caldrà la pertinent articulació amb la Comissió municipal de patrimoni.

3.2.5 Participació i gestió d'activitats

En relació amb el funcionament dels equipaments cívics, s'ha accentuat la importància dels espais de participació de les persones i les entitats usuàries tant pel que fa a la gestió i planificació de les activitats, com en la definició de la línia estratègica que ha d'assolir l'equipament.

Des d'un primer moment, es defensa que si realment s'està parlant de planificació de futur, s'ha de comptar amb l'opinió de tothom (entitats, usuaris...). Això ens porta a la necessitat de trobar òrgans de participació més permanents en els equipaments. De mètodes i vies, n'hi ha principalment dues:

- Mitjançant òrgans estables i presencials de participació: Comissió d'entitats i usuaris i Comissió gestora de l'equipament.
- Mitjançant tècniques o mètodes indirectes: enquestes, recollida d'opinions dels veïns, escolta activa, tallers de futur o qualsevol metodologia participativa cercant sobretot la participació de la ciutadania no associada i, en concret, els grups actualment absents en l'ús de la xarxa d'equipaments.

Centres cívics

A fi i efecte que la participació de les persones usuàries i les entitats, així com els altres serveis municipals que intervenen a l'equipament, puguin tenir un paper més actiu en la presa de decisions que afecten la vida diària del centre, hom es dota d'un instrument com és la **Comissió d'entitats** per a la participació de les entitats en la planificació estratègica de l'equipament.

Pel que fa a la gestió d'activitats, s'opta per dues línies:

- Externalitzar a una empresa de serveis d'activitats
- Programació conjunta amb les entitats (línia que cal enfortir)

Casals cívics

Es crea la **Comissió d'entitats i usuaris** per a tots els casals, com a figura estratègica pel que fa a la programació d'activitats i a l'elaboració del Projecte d'equipament cívic. Aquesta, com en el cas de la Comissió d'entitats dels centres

cívics, estarà formada per les entitats, les persones usuàries, així com per representants de serveis que intervenen en l'equipament.

Pel que fa la gestió d'activitats, s'opta per dues línies:

- Programació elaborada per la Comissió d'entitats (prioritària)
- Contractació de talleristes i/o monitors

No obstant, per assolir aquest objectiu és necessari un suport i acompanyament de l'administració a les entitats implicades en la gestió d'un Casal cívic. Cal una política sectorial en relació amb les entitats coordinada i transversal.

L'altra òrgan participatiu del territori serà la **Comissió gestora** (abans definida).

Locals socials

L'entitat o entitats a les que se'ls ha cedit la gestió del local elaboraran un pla d'ús d'aquest espai on es defineixi el nombre d'entitats usuàries, els tipus d'usos i serveis, les activitats... Aquest pla s'ha d'elaborar amb la participació d'aquestes entitats usuàries. És recomanable constituir una comissió d'entitats usuàries del local per fer el seguiment i avaluació de les activitats, els usos i les gestions.

Pel que fa la gestió d'activitats, s'opta per adaptar la metodologia a la realitat específica de cada territori, a partir de dues possibilitats ideals que, a la pràctica, caldria combinar:

- Programació elaborada per la Comissió d'entitats (prioritària)
- Contractació de talleristes i/o monitors, si el cost econòmic d'aquesta opció pot ser assumit per l'entitat gestora i/o es considera adient per al desenvolupament del teixit social del territori de referència de l'equipament.

3.2.6 Gestió econòmica.

Centres cívics

La gestió econòmica del centre cívic serà centralitzada des dels serveis centrals municipals, atès que els centres no tenen administrador. Cal avançar, així mateix, cap a una anàlisi de costos del servei individualitzada, equipament a equipament.

La relació econòmica amb les entitats es regularà mitjançant conveni. Aquest conveni haurà de contenir:

- L'elaboració d'un programa i un pressupost d'activitats i del funcionament. La Comissió de seguiment serà l'espai on es donarà compte de les activitats portades a terme.
- Per part de l'administració es demanarà una memòria d'activitats, com a requisit previ per cobrar el darrer termini de l'any en curs. S'objectivarà, en tots els casos, els indicadors i barems específics que s'utilitzin per valorar la quantitat a subvencionar a cada entitat.

Cal, també, introduir l'element de la memòria econòmica de les entitats, així com de l'equipament.

Casals cívics i locals socials

La gestió de l'equipament es regularà mitjançant un decret on es definiran les responsabilitats de cada part signant.

En aquest decret, igual per a totes les entitats, constarà com a requisit:

- Elaborar un programa i un pressupost d'activitats i del funcionament. D'altra banda, una comissió de supervisió municipal vetllarà pel bon funcionament de l'equipament.
- Com en el cas dels centres cívics, en aquest cas també es demanarà una memòria d'activitats i una memòria econòmica (tant de les entitats com dels equipaments).

Proposta d'indicadors de cara a l'avaluació.

- Nombre i diversitat d'usuaris
- Innovació en les activitats
- Nombre d'activitats realitzades conjuntament amb d'altres entitats
- Sostenibilitat de les activitats
- Objectius assolits del Projecte d'equipament
- Objectius assolits del Programa d'activitats
- Propostes de millora en l'organització de l'equipament
- Ràtios d'eficàcia de gestió: ràtio de recursos humans i econòmics, objectius acomplerts.

3.2.7 Condicions dels edificis dels equipaments cívics

Les característiques que han d'acomplir els edificis destinats a aquesta fi estan relacionats amb les seves funcions:

- d'espai obert,
  - d'espai per a compartir entre diversos usuaris,
  - d'espai de comunicació i relació,
  - d'espai atractiu i visible,
  - d'espai espill de l'Ajuntament i la societat en el barri o districte,
  - d'espai comunicatiu i relacionat amb la identitat del territori al que es dirigeix.
- i, per descomptat, d'espai confortable

Accessibilitat

Tractant-se d'equipaments de proximitat, és fonamental el tema de la seva accessibilitat per a tot tipus d'usuaris, que no només compleixi la normativa legal d'accessibilitat universal sinó que realment faciliti i faci atractiu i segur el seu ús per a tot tipus de futurs usuaris: des d'infants a persones grans.

Accessibilitat que inclou la possibilitat d'estacionament de bicicletes, cadiretes o cadires de rodes o vehicles elèctrics per a persones amb mobilitat limitada, l'ús dels quals s'estendrà els pròxims anys.

A això cal sumar l'accessibilitat de vehicles de càrrega i transport per subministraments, manteniment o emergència.

Com a espai de comunicació i relació, és fonamental la qualitat dels espais comuns o oberts de relació informal: vestíbuls, sales de passos perduts, espai d'entrada o espais intermedis entre l'espai públic i l'edifici d'usos cívics pròpiament dit. L'amabilitat d'aquests espais implica un redisseny dels accessos i espais intermedis, pensant en l'atractiu de l'espai en relació amb els diversos grups d'edat que poden ser usuaris d'aquest centre: jocs infantils, equipaments per a donar suport a l'activitat física de tot tipus de possibles usuaris, sistemes de megafonia o projecció per a poder fer activitats

a l'aire lliure còmodament, com les projeccions de "cinema a la fresca", petits concerts, contacontes, etc..

En els programes d'intervenció associats al Pla s'analitzarà la potencialitat dels espais intermedis, terrasses, vestíbuls i zones d'entrada.

Connectivitat i noves tecnologies

Les persones usuàries dels centres cívics tenen una creixent necessitat de connexió amb mitjans com Internet. Algunes de les funcions dels centres cívics estan cada vegada més vinculades a aquest tipus de connexions, per exemple, pel que fa a l'administració i la informació municipals virtuals. La connectivitat del centre a l'espai digital és un dels aspectes que s'hauria de contemplar en qualsevol disseny o reforma d'aquests espais. Temes com crear un espai *wifi* en tot el recinte, i de ser legalment possible, en l'espai públic que l'envolta, la millor connectivitat i l'accés lliure a finestretes virtuals, i ordinadors de lliure accés estarien dins de les possibles ofertes.

Les característiques d'espai de tots i de ningú reforcen el perfil d'espai autoorganitzatiu, que permet fer efectives les iniciatives d'entitats o grups de ciutadans. Fer visibles les possibilitats d'organització de l'espai i oferir possibilitats de reserva de tots els espais des d'Internet o des d'un quadre de comandaments accessible a l'espai comú. Això implica una bona organització també dels espais d'emmagatzematge i dels recursos complementaris. El paper dels gestors dels centres passa d'ésser de responsables de l'organització a vigilants de l'autoorganització.

Les noves tecnologies poden ser la clau d'ampliar la funcionalitat i la possibilitat d'autoorganització dels espais dels centres cívics i casals amb més potència que a l'actual moment.

Les condicions d'atractiu i comunicabilitat dels edificis estan relacionades amb la singularitat de contenidors que han d'explicar-se per si mateixos. Els edificis existents solen donar aquesta imatge d'equipament, en part també gràcies a la seva inclusió en un conjunt urbà amb places o zones verdes d'accés. No obstant això, hi ha dos aspectes que mereixen una revisió.

El primer és la facilitat per a fer explícites en la seva façana o en el seu espai d'acollida les convocatòries que organitza.

El segon és la relació amb el barri o districte al que serveix. Els centres cívics haurien de ser espais relacionats amb la identitat del territori en el que es situen, base

d'itineraris i informació sobre l'entorn. El valor simbòlic o la singularitat de l'edifici de l'equipament ha de relacionar-se amb la seva càrrega simbòlica transitòria.

Funcionalitat/flexibilitat

A això cal afegir els temes més assumits en els dissenys existents com ara flexibilitat d'espais, facilitat de neteja i emmagatzematge, control visual de l'espai d'acollida i diversitat de recursos (mitjans audiovisuals, petites cuines, consignes, mobiliari funcional, condicions de confort...). Tots aquest temes estaran considerats en el plec de condicions tècniques elaborat pel servei responsable del disseny i manteniment dels equipaments cívics.

El control d'accessos, il·luminació, instal·lacions o emergències ha de ser el més transparent possible, de manera que sigui fàcil la seva gestió per les persones encarregades de l'acollida. En els actuals centres, el disseny reforça aquesta funció mixta de control i informació.

Coherència ecològica

La situació d'emergència ecològica en la que ens trobem actualment, recomana tenir en compte en les noves construccions o revisar en el cas de reformes i adaptacions les condicions bioclimàtiques que permet l'arquitectura d'aquests centres.

Seria eficaç fer una auditoria energètica i de confort bioclimàtic assenyada d'aquests edificis que, aparentment no han tingut gaire en compte aquests aspectes en el seu disseny i que, segurament, admetrien senzilles correccions que millorarien enormement la funcionalitat i l'estalvi de recursos d'aquestes instal·lacions.

L'existència d'àmplies superfícies en aquest tipus d'edificis pot ser objecte d'instal·lacions productores d'energia que mostrin l'exemplaritat municipal en aquest sentit.

Confortabilitat

Relacionat amb l'anterior, cal destacar com a una de les condicions de partida de tot edifici, d'ús públic o privat, la garantia d'un confort al llarg de tot l'any, tant en els espais interiors, com exteriors. Aquest aspecte és fonamental per què els centres puguin complir la seva funció d'acollida dels diversos usos que ofereix.

El confort es tradueix en unes condicions de temperatura, renovació d'aire, reverberació, absència d'humitats o condensacions i, fins i tot, qualitat estètica del disseny que cal garantir els 365 dies de l'any. No és possible mantenir centres en els quals sigui inviable organitzar activitats en moments de molta calor (o de molt fred). L'actual construcció i l'absència de sistemes de climatització és causa de situacions d'aquest tipus.

El Pla ha de donar solució a aquests dèficits, si bé combinant els projectes de climatització amb l'aplicació de mesures de climatització passiva (ombrejament, viseres, aïllament...) de manera que les instal·lacions consumeixin la menor despesa energètica possible a llarg termini.

Un altre dels aspectes a tenir en compte ja forma part dels convenis entre administració i entitats per a abordar no només el manteniment dels locals, sinó el control de la seva evolució, per a arribar a solucions preventives o de manteniment continu, evitant la degradació dels locals i centres en situació de cogestió o gestió cedida.

3.2.8 Característiques del model de contenidor segons modalitat

Les característiques dels tres tipus d'equipaments cívics es defineixen en funció de les funcions que se'ls assignen. Si bé les condicions que s'han explicat anteriorment són comunes a les tres escales, està clar que el nivell de representativitat o de visibilitat d'un centre cívic serà superior al que es demandi a un casal o a un local. La pròpia grandària de l'equipament està en funció de la seva escala d'intervenció. Però les funcions són comunes: acollida i informació, sales de reunió, sales d'activitats, oficines o dependències administratives en els casos que es comparteix espais d'emmagatzematge i serveis servidors dels anteriors. En el cas dels centres cívics és fonamental comptar amb una sala àmplia o saló d'actes.

L'objectiu d'aquest Pla d'ampliar el nombre i diversitat d'activitats que es realitzen als equipaments cívics porta a incloure algun altre condicionament en el disseny d'aquests edificis. Per exemple, l'existència de vestuaris per a la realització d'activitats físiques o esportives; el disseny d'aules per a les arts escèniques o la música, les aules per a activitats de cuina o l'existència d'equips fixos de projecció o treball amb ordinadors per a ser compartits per les entitats que facin ús de l'equipament.

En el cas dels centres cívics, l'organització d'esdeveniments públics implica que hi hagi un espai d'aparcament de càrrega i descàrrega associat al magatzem, d'uns 200m². L'aparcament de personal no és imprescindible, si bé es recomana preveure un

nombre limitat de places per al personal propi, o persones amb discapacitat.

Les superfícies recomanades per a un centre cívic es situen entre els 1.000 m² i els 2500 m² construïts. La configuració més habitual és la d'edificis compactes de 3 plantes sobre una parcel·la de, almenys, 3.000 m². Encara que es podria replantejar aquesta tipologia per a combinar-la amb altres equipaments, com és el cas de ciutats referent com pot ser Vitòria-Gasteiz⁷. Els espais administratius i d'atenció al públic sumarien 300 m² mínim, amb unes característiques que faciliten la gestió de cues i la primera atenció als demandants d'informació i accés a serveis.

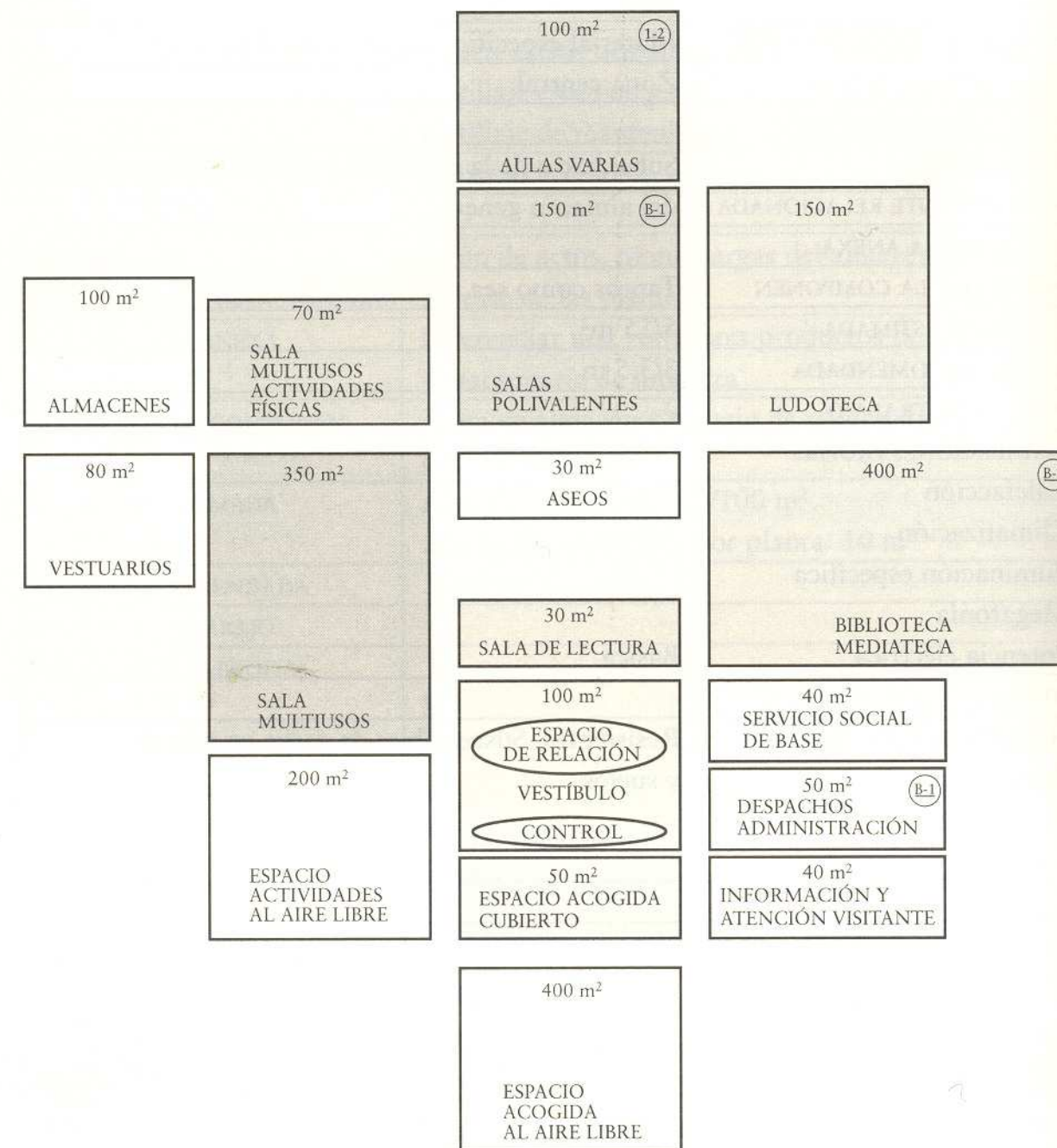
En el cas dels casals cívics, la demanda d'espais específics i, per tant de superfícies, és menor. La superfície total se situaria entre els 500 m² i els 1.000 m² construïts.

Els locals com a solució complementària de la xarxa d'equipaments van en funció de la disponibilitat d'espais lliures.

El control d'accessos, il·luminació, instal·lacions o emergències ha de ser el més transparent possible, de manera que sigui fàcil la seva gestió per les persones encarregades de l'acollida. En els actuals centres, el disseny reforça aquesta funció mixta de control i informació.

II-lustració 1: Organigrama funcional d'un equipament cívic.

Font: Fundación Kaleidos

⁷ En aquesta ciutat basca, els centres cívics es combinen amb equipaments esportius, sales d'exposicions, biblioteques o fins i tot centres de conferències.

3.3 Mapa-diagnosi global: xarxes d'equipaments a Terrassa

3.3.1 Anàlisi gràfica de les diverses xarxes d'equipaments de la ciutat de Terrassa

La xarxa d'equipaments cívics s'integra en un ric teixit d'equipaments i serveis urbans que donen suport a la vida en aquesta ciutat, que ha passat de tenir un reconegut dèficit d'equipaments propis, a causa d'un creixement accelerat, a comptar amb un sistema estructurat i competent, al que el POUM concedeix una importància essencial en el model de ciutat a desenvolupar a partir d'aquests moments.

La memòria del POUM reconeix que les previsions del Pla de 1983 de destinar 800.000 m² a nous equipaments, duplicant la situació anterior amb escreix, es va quedar molt curta pel que fa a les necessitats reals i a la voluntat d'acomplir-les. Fins i tot partint d'uns escenaris demogràfics molt més alts dels realment consolidats amb els últims creixements.

El sòl destinat a aquestes finalitats ha estat gairebé un 25% major del previst al llarg del desenvolupament del POUM 83, amb gairebé dos milions de m² de sòl destinat a aquest objecte.

Un dels elements emergents que han acompanyat la implementació del POUM ha estat precisament la construcció de la xarxa d'equipaments cívics del PEC 93. El vigent POUM 2003 reconeix que, havent superat la situació deficitària dels vuitanta, es fa necessària una revisió de les necessitats d'equipaments, per dues raons:

- Apareixen noves necessitats d'equipaments i s'intensifica la pressió sobre els existents.
- La necessitat de salts qualitius en els plantejaments de les xarxes d'equipaments, amb demandes de major centralitat i proximitat que exigeixen un plantejament més estratègic de les seves ubicacions.

El plantejament d'aquesta anàlisi de les xarxes d'equipaments existents considera aquest mateix enfocament i relaciona els punts de la xarxa d'equipaments de proximitat amb:

- **L'accessibilitat a peu i amb bicicleta**, mitjançant gràfics que marquen les isocrones d'accessibilitat hiperpròxima i pròxima, és a dir la zona d'influència directa

de l'equipament focus. Cal dir que en un horitzó de societat envellida i amb problemes greus d'ús de l'energia, la marxa a peu i els itineraris de proximitat tindran una importància progressiva molt més gran en la societat futura que en l'actual situació.

L'Ajuntament de Terrassa està abordant aquest repte mitjançant ambiciosos plans d'accessibilitat i mobilitat urbana en els quals aquests mitjans d'accessibilitat es valoren i prioritzen enfront del plantejament d'obrir la ciutat prioritàriament al trànsit motoritzat.

- La **relació amb la nova ordenació del transport públic**, tant la xarxa ferroviària com d'autobusos, que facilitarà l'accés tant als habitants de tota la ciutat, com a les persones que accedeixen al seu barri o districte per aquests mitjans per haver de desplaçar-se a l'àrea metropolitana a treballar, estudiar, etc.

També s'ha analitzat una possible sinergia dels equipaments entre ells, tenint en compte que poden oferir activitats combinades o complementàries.

Els mapes realitzats des d'aquests plantejaments ofereixen una primera visió dels buits i superposicions de cadascuna de les zones que componen la ciutat, des del punt de vista de la seva dotació en equipaments culturals, esportius, educatius, sanitaris, d'altres (serveis urbans com fires, mercats, escorxadors, cementiris o usos indeterminats) i, per descomptat, equipaments cívics.

El resultat és encara molt susceptible de ser matisat i necessita d'una anàlisi més detallada. Hi ha temes com la zona de fricció entre els espais productius que es volen mantenir a la ciutat i les zones residencials annexes, els nous projectes d'ampliació de les àrees centrals, l'impacta de les operacions de millora urbana de zones puntuals o el desenvolupament de les noves zones i sistemes d'espais lliures que afecten a aquestes possibles ubicacions estratègiques dels nous o millorats equipaments.

Cal relacionar els focus que les xarxes d'equipaments creen amb els projectes de requalificació del 'quadrat central' del que parla el POUM amb les polaritats menors que volen estendre aquesta centralitat a les zones fora d'aquest àrea. Els centres cívics poden acomplir una funció important en la definició de les noves polaritats de districte a les associades al 'quadrat central'.

També cal incorporar les visions de futur que els responsables locals de les diferents polítiques estan desenvolupant en aquests moments, a partir de les entrevistes en profunditat realitzades amb els gestors municipals.

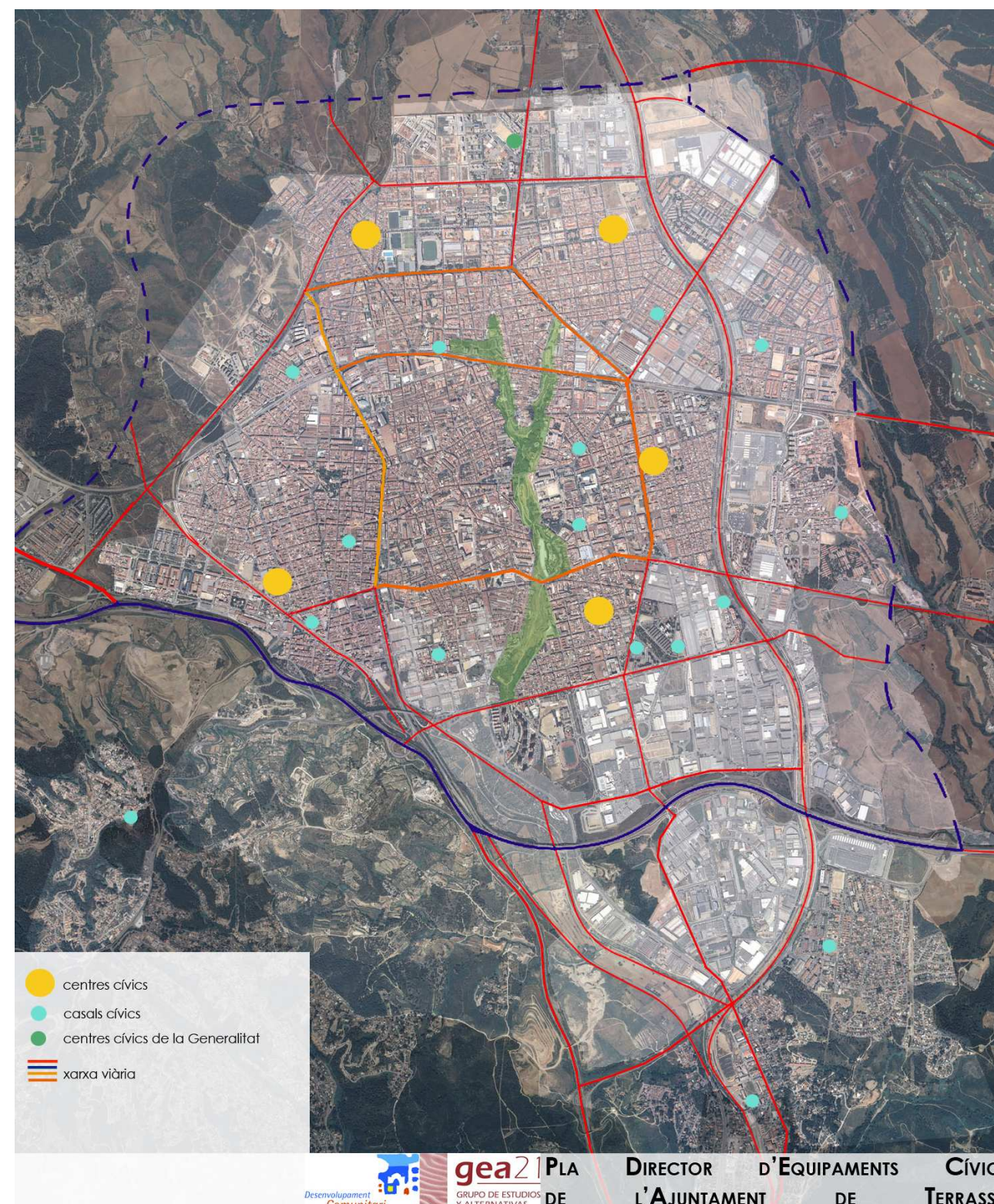
Hi ha tres grups d'anàlisi gràfica, corresponents als tres temes analitzats (accessibilitat, densitat/intensitat territorial d'equipaments en els diversos districtes i barris de la ciutat, i sinergies entre equipaments cívics i altres xarxes).

Accessibilitat

La ubicació dels centres cívics de districte, en la majoria dels casos en eixos secundaris de la trama viària de la ciutat, fa que coincideixin en la seva majoria amb les vies per les quals transiten les principals línies d'autobusos, pel que aquesta accessibilitat en transport públic estaria garantida o propera⁸. Aquest tema és important per a aconseguir diversos dels objectius d'aquest nou plantejament dels equipaments cívics de districte, ja que amb el creixement dels últims anys de la ciutat, les distàncies poden ser dissuasòries per a part de la població, fins i tot resident en el districte.

Cal tenir en compte el factor de creixent envelliment de la població en general, el pes de persones amb discapacitat o en situacions de dependència o la falta de temps de la part de la població en edat de treballar i amb responsabilitats familiars. Caldria fer un esforç per situar als centres cívics nous o remodelats des d'aquesta perspectiva, informant sempre dels autobusos o altres transports col·lectius d'accés, juntament amb la seva direcció postal.

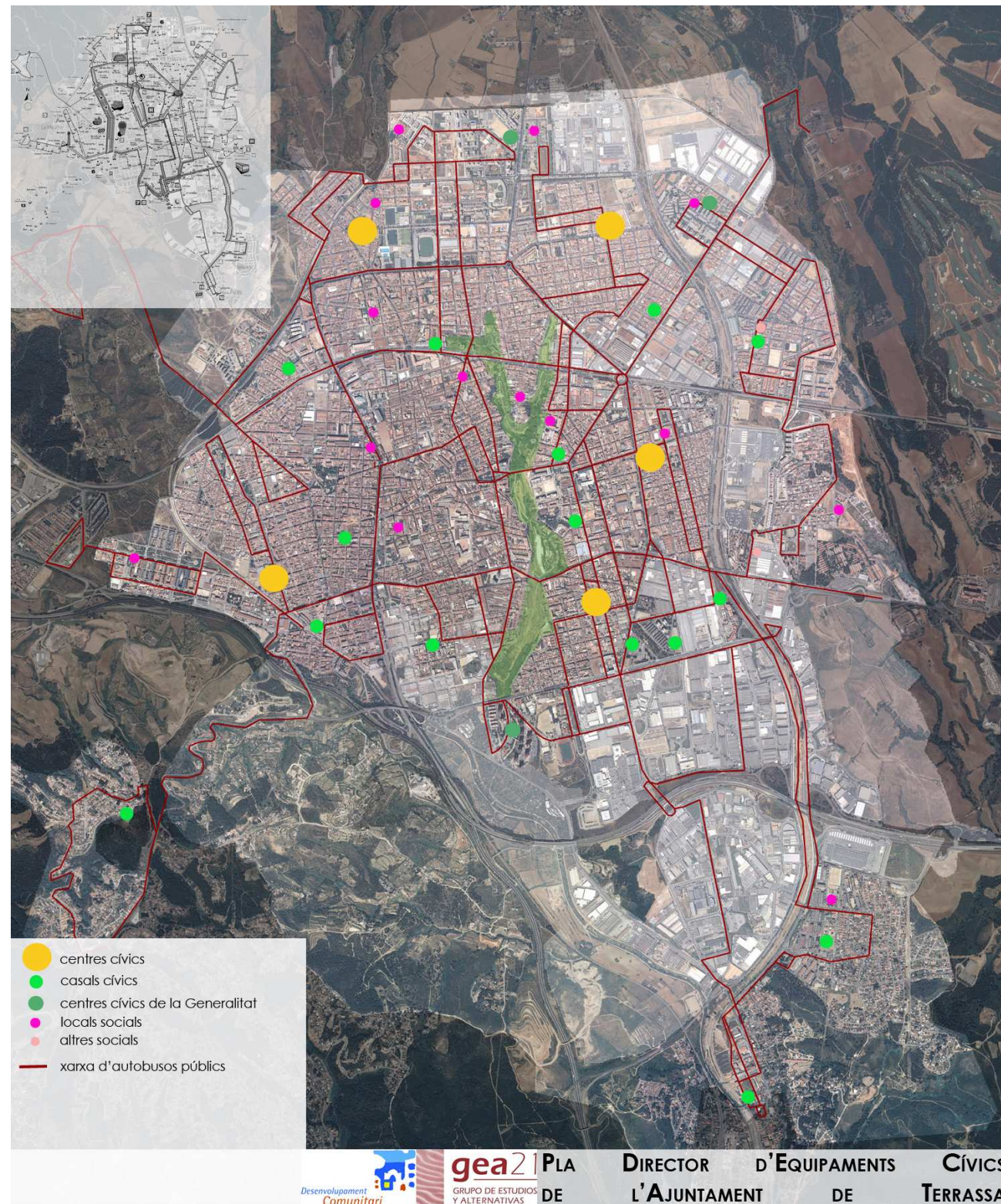
II-lustració 2: Equipaments cívics i xarxa viària

Elaboració pròpia

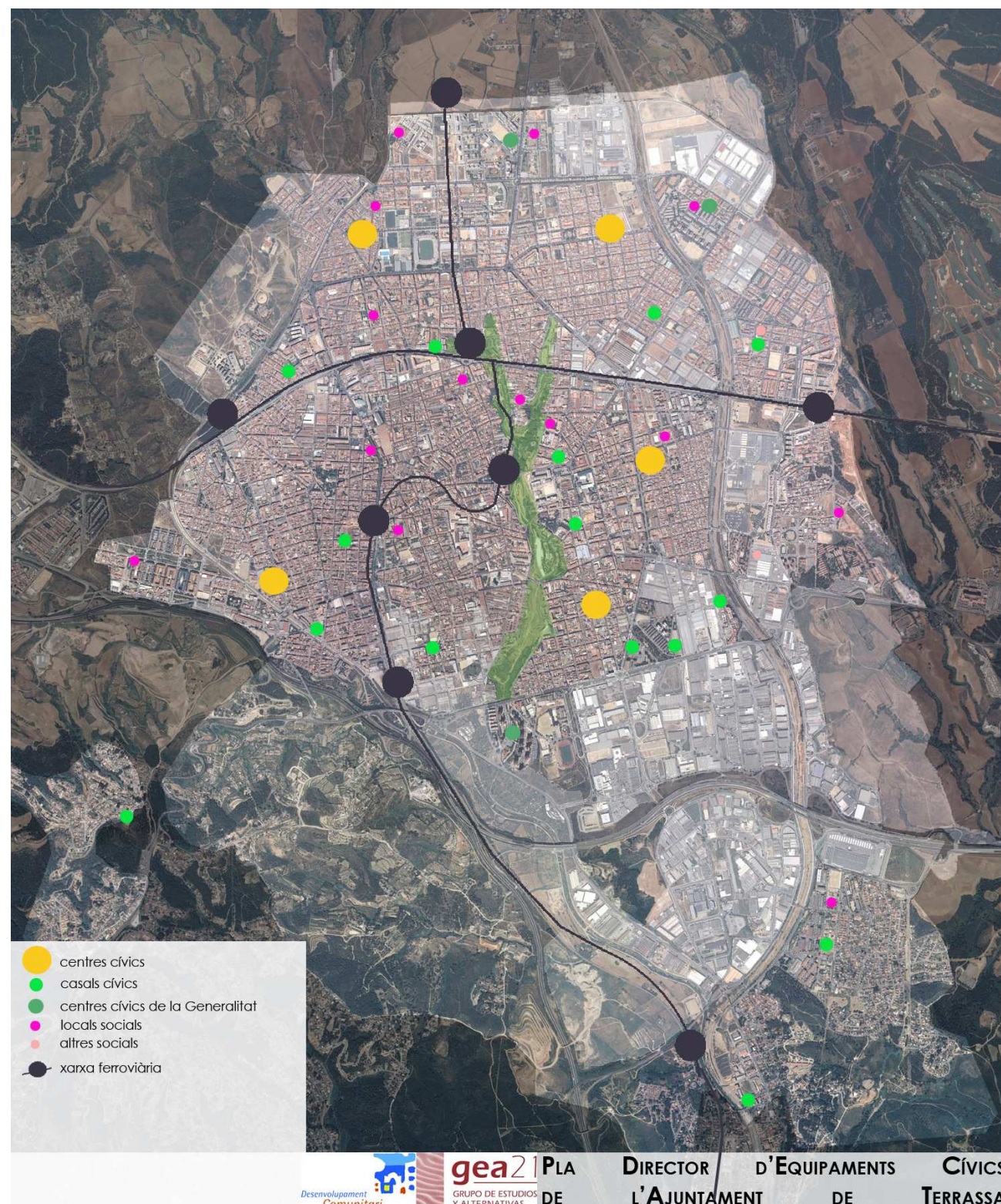
⁸ L'únic centre allunyat de les principals xarxes de transport públic és l'Avel·lí Estranjer, però compta amb un excel·lent localització en un eix viari i verd de gran qualitat convivencial.

Il·lustració 3: Xarxa Transport Públic - Busos

Elaboració pròpia

II-lustració 4: Xarxa Ferroviària

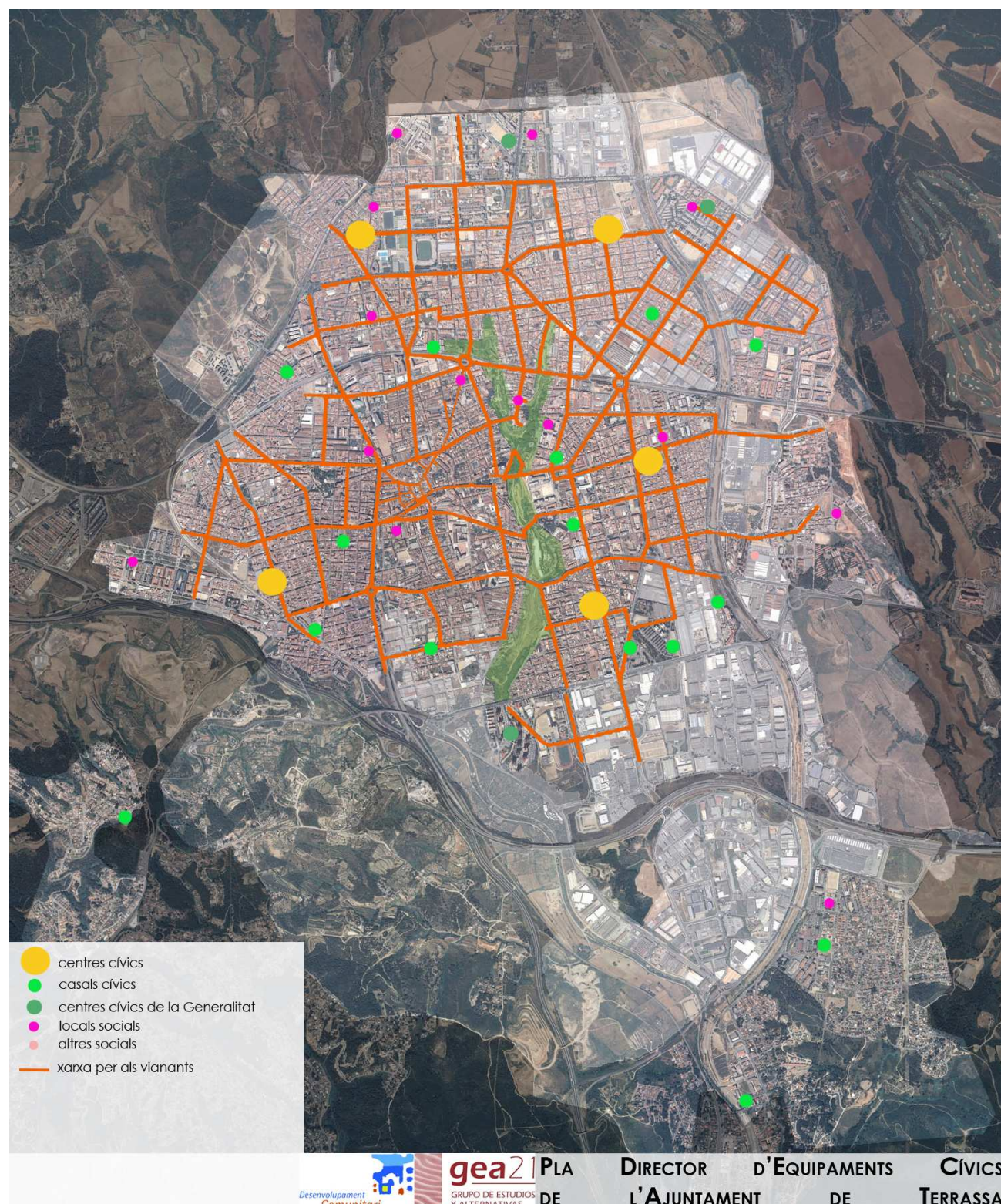

Elaboració pròpia

La nova xarxa ferroviària serà un element determinant de la nova estructura urbana, sobretot per als terrassencs que es moguin quotidianament per motius laborals, familiars, d'oci o de qualsevol altre tipus en el marc més ampli de l'àrea metropolitana o comarcal. La ubicació de les estacions reforça la connectivitat de les zones centrals de la ciutat. Són escassos els equipaments cívics que s'ubiquen en l'entorn de les estacions de la nova xarxa. No obstant això, la ubicació propera a algun dels equipaments cívics de districte o de barri pot donar suport a la seva transformació en centres cívics amb un perfil d'usuaris de tota la ciutat, a més de la seva funció com a focus comunitari del districte.

Aquest nou perfil hauria de combinar-se amb la possibilitat d'habilitar aparcaments associats a esdeveniments o convocatòries temporals destinats a persones amb discapacitat. L'opció es situaria en el disseny de places que poguessin utilitzar-se habitualment per a altres usos (esportius o de lleure, per exemple) i, puntualment, com a estacionament de vehicles de persones amb dificultats.

Il·lustració 5: Xarxa de vianants

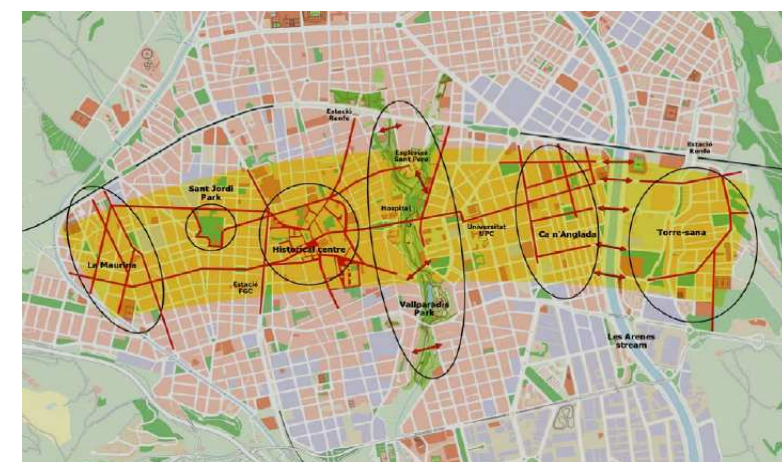
Elaboració pròpia

La xarxa de vianants i bicicletes és molt àmplia i també es superposa amb els eixos en els quals se situen els centres cívics i casals de barri. Fins ara, els centres cívics no han estat punts focals d'aquests itineraris o infraestructures relacionades amb el canvi cap a una mobilitat més sostenible.

La majoria dels centres cívics es situen en la proximitat d'alguna de les noves vies ciclistes que planteja el Pla de Mobilitat de Terrassa. La seva progressiva implantació es tradueix en obres d'urbanització que replantejaran les seccions de carrer, els accessos i l'espai públic de l'entorn dels centres per a millorar-ne l'accessibilitat i la visibilitat com ja s'ha comentat. A poc a poc, però amb força eficàcia en els seus resultats, aquest és el criteri d'oportunitat que s'està seguint per a implantar la xarxa ciclista, per als vianants i de coexistència, mitjançant projectes de disseny urbà de les zones en les quals es desenvolupen operacions urbanístiques de millora urbana o d'execució d'estudis de detall.

La creació d'un potent eix est-oest que vertebrava la franja central de la ciutat mitjançant actuacions en l'espai públic i la xarxa de carrers per als vianants a través de plans de millora urbana és una oportunitat d'integrar espais públics de qualitat vinculats a la millora i l'ampliació d'usos dels centres cívics existents o previstos (per ex., La Maurina).

Il·lustració 6: Nou eix d'actuacions est-oest

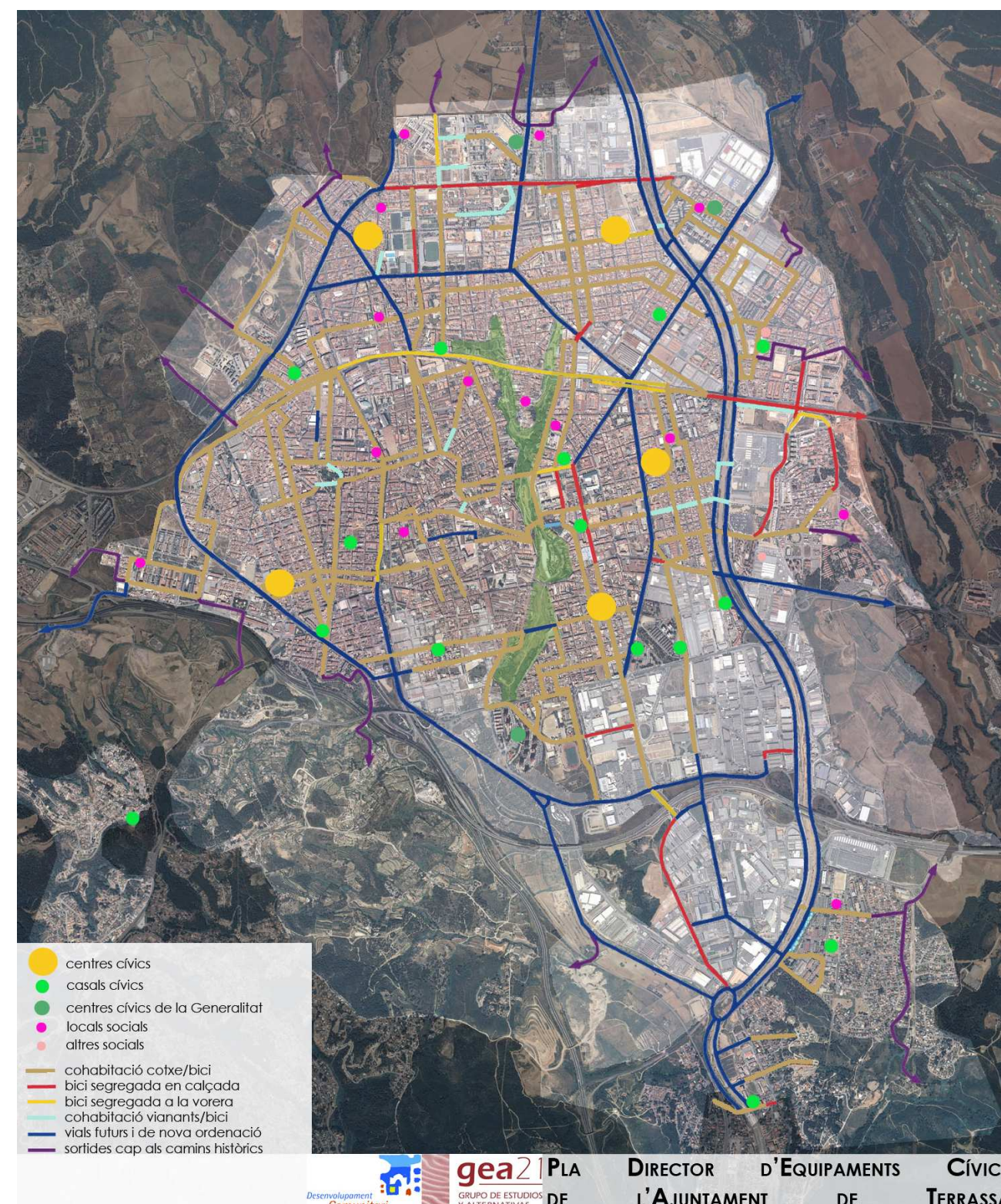
Font: Servei d'Urbanisme – Ajuntament de Terrassa / Walk21

II-lustració 7: Xarxa ciclista

Espai Públic

La ubicació dels centres cívics, en la seva majoria en el centre d'espais públics de qualitat, places o espais verds, permetria donar un pas més en aquest sentit i incloure els centres cívics en recorreguts i itineraris d'interès, que poden estar relacionats amb el patrimoni, amb l'activitat física o amb la gestió de propostes locals en aquest sentit, com pot ser el cas esmentat de Vitoria o experiències d'itineraris guiats a Barcelona.

Els centres que es situen dins la xarxa viària principal, així com els que es troben en la proximitat d'estacions de la xarxa ferroviària, tenen l'opció de constituir-se en punta de llança dels usos de ciutat. Com a exemples, el cas d'equipaments com el Montserrat Roig a l'Avinguda de Barcelona, Maria Aurèlia Capmany a l'Avinguda d'Àngel Sallent, al costat de la xemeneia industrial que és un dels elements identitaris de la ciutat. La ubicació de punts d'alta visibilitat urbana hauria de ser un punt de suport per als temes de comunicació visual de la xarxa d'equipaments cívics, igual que es fa normalment amb altres espais culturals.

Elaboració pròpia

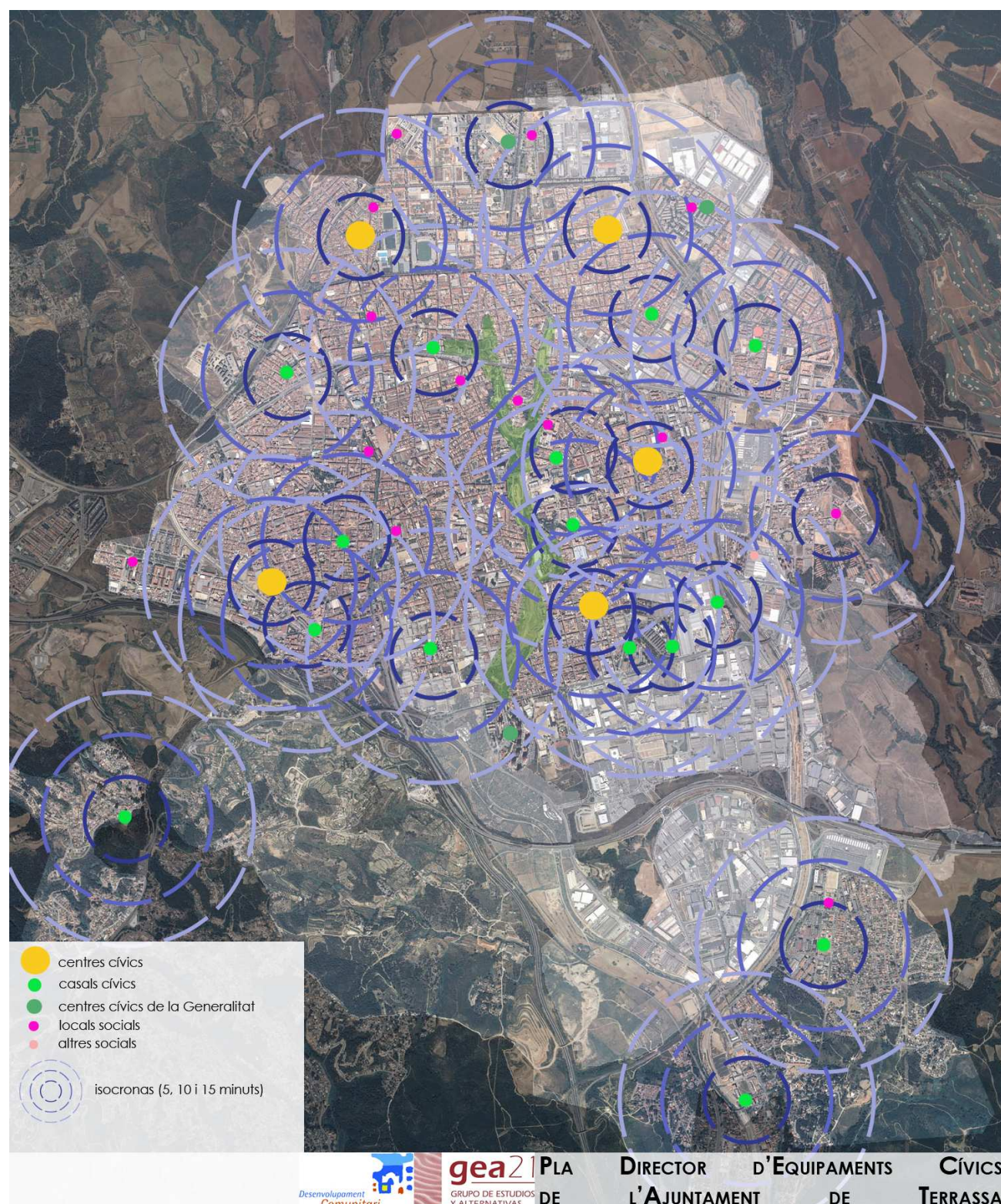
Densitat

Per a definir el nivell d'adequació de la xarxa existent al territori al que ha de donar servei, s'ha completat la informació provinent de la primera fase del Pla, l'avaluació participativa, amb una anàlisi gràfica de les àrees d'influència pròxima i immediata de cada equipament en ús.

S'ha grafiat cada equipament sectorial juntament amb la seva àrea d'influència, amb l'objecte de determinar els espais que queden fora de la influència directa d'aquests equipaments, en el seu perfil d'equipaments de proximitat. Els cercles que determinen aquestes àrees d'influència serien el d'habitatges o activitat econòmica situada a 5', 10' i 15' a peu de l'equipament corresponent.

II-lustració 8: Isocrones dels equipaments cívics.

Àrees d'influència i superposició dels centres i casals cívics

Elaboració pròpia

Xarxa d'equipaments cívics

L'anàlisi detallada de la xarxa d'equipaments cívics en cada districte constitueix la segona part d'aquest document, però no deixa de ser interessant observar la situació global respecte a l'estructura urbana que es dibuixa en la consolidació dels últims anys de creixement, al costat de les previsions del POUM en curs.

En general, la cobertura és molt homogènia i permet assegurar que hi ha poques zones en les quals la dotació de proximitat es pugui considerar escassa o mal situada. Hi ha més problemes de superposicions d'àrees d'influència entre centres cívics i casals, que zones que es puguin considerar buides. Les zones menys dotades es situen en la franja est i sud-oest de la ciutat consolidada. Aquestes coincideixen amb les zones que el POUM preveu com àrea principal de creixement i expansió urbana.

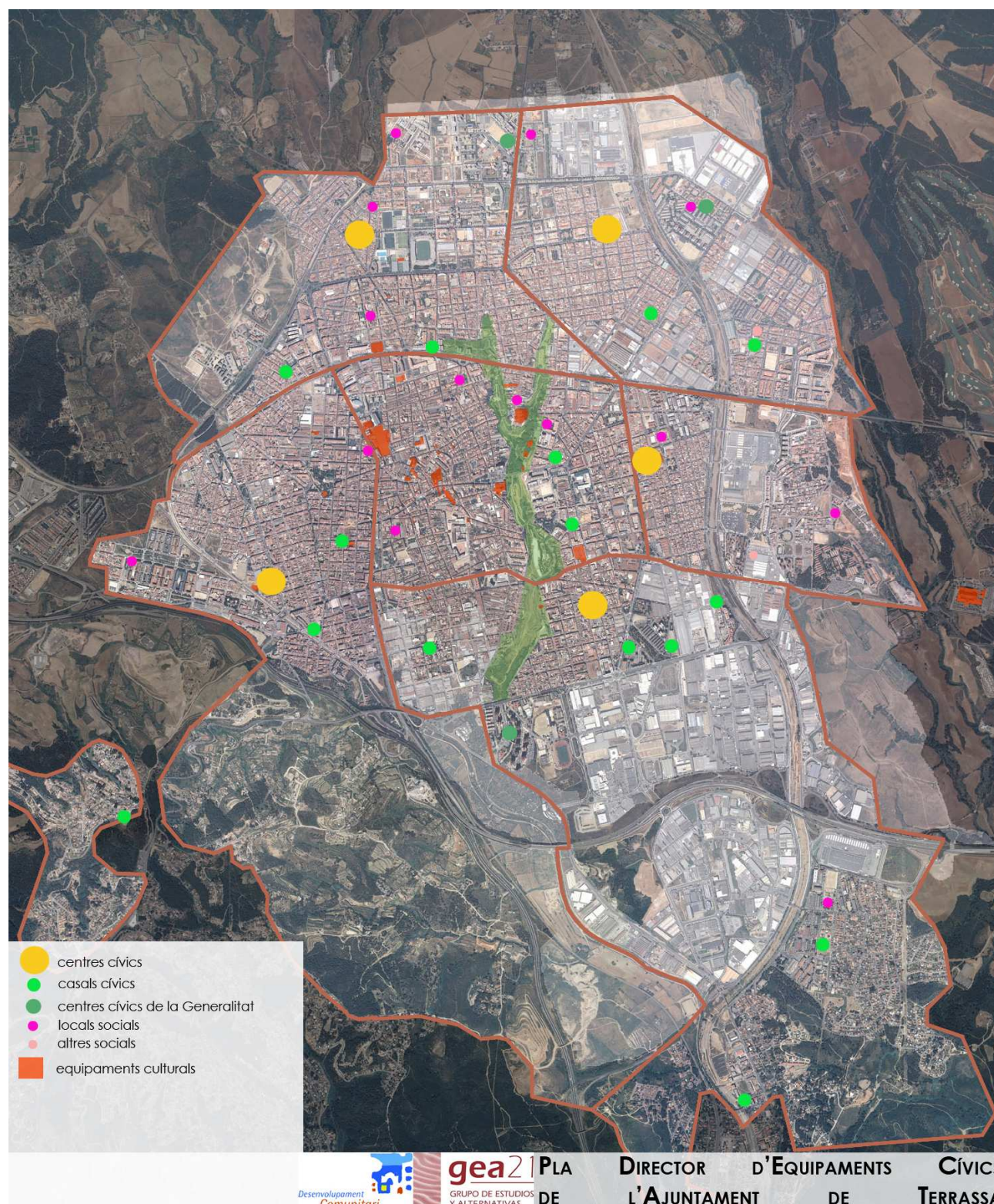
La conclusió és que és imprescindible integrar en els nous plans l'espai i la reserva per a equilibrar la xarxa comunitària. Més si considerem que la dinàmica de situació d'equipaments en anys anteriors estava molt vinculada a la demanda d'associacions que, en els nous territoris, no sorgiran fins que la població quedi establerta.

Hi ha un dèficit que es situa a la zona central històrica, compensada per la sobreabundància d'equipaments culturals, administratius i universitaris que, amb una gestió més flexible, complirien els objectius dels equipaments de proximitat.

Un altre dels temes de debat, vinculat al model de ciutat són les zones de transició residencial-industrial, on les transformacions de futur poden obrir oportunitats de reubicació de dotacions de proximitat.

La lectura dels mapes corrobora doncs les dades que apareixen detallades en el capítol següent en el sentit de considerar al conjunt dels equipaments com una xarxa madura i consolidada, que cobreix la majoria del territori, on les intervencions del nou Pla inclouen algunes zones a millorar, però sobretot reajustaments de gestió i millora dels equipaments existents, més que de creixement, excepte el que s'ajusta a la pròpia expansió de la ciutat.

Il·lustració 9: Xarxa d'equipaments culturals

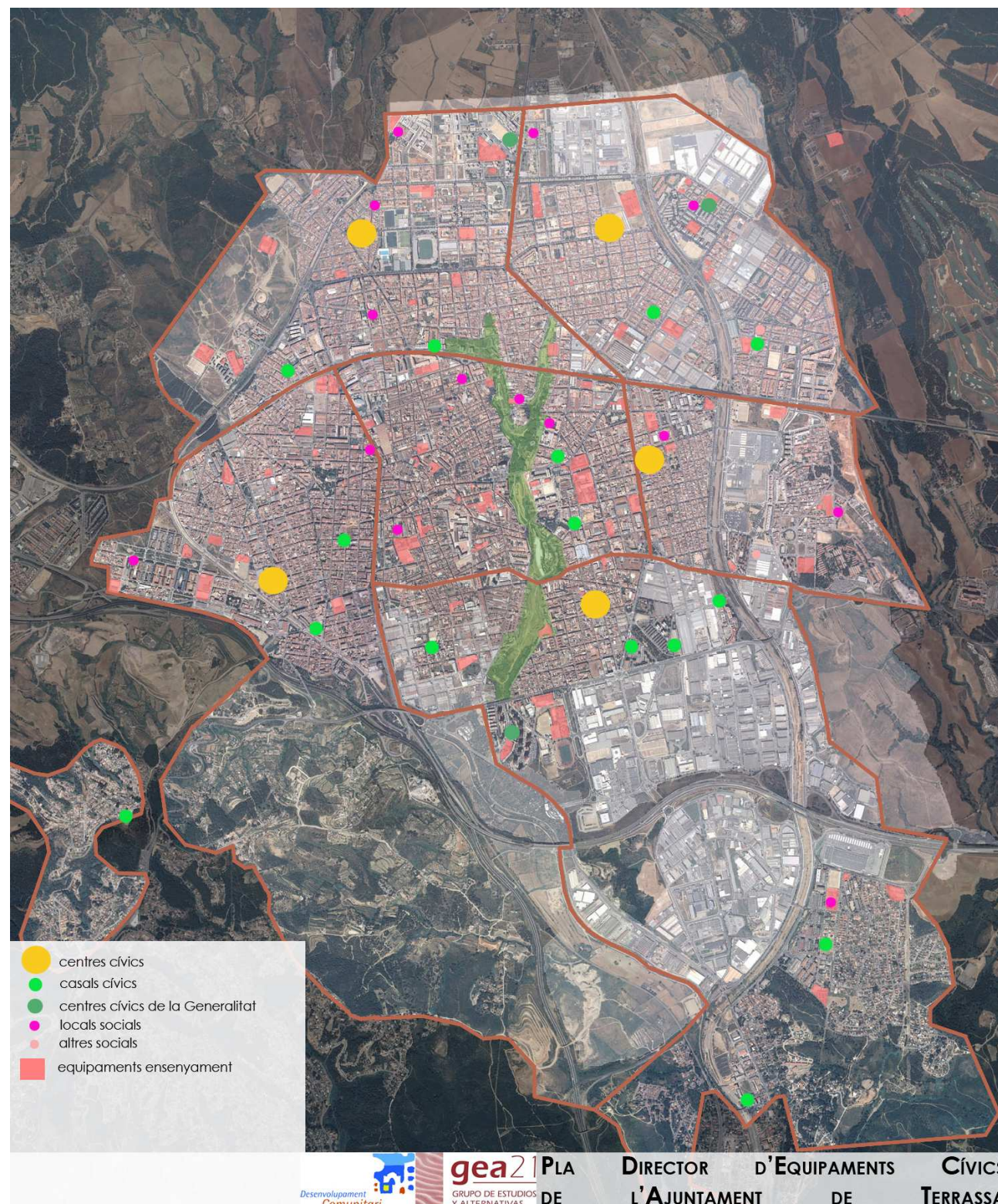
Elaboració pròpia

En el cas dels equipaments culturals és on es produeix una distribució més desequilibrada amb una desmesurada concentració de tot tipus de contenidors al voltant del centre històric, amb un inici d'extensió que creua el parc de Vallparadís i colonitza la zona oriental de l'eixample terrassenc.

Aquest patró, que correspon a una política molt encertada de rehabilitació i reutilització d'edificis patrimonials per a usos culturals, es suma a la diferència de teixits entre la ciutat clàssica molt ben dotada (teatre, sales de música o cinema, universitat...) i la perifèria del segle XX escassament equipada, que no ofereix lloc per res que no sigui la residència i l'equipament de mínims.

Aquesta situació, de fet, suggereix que la xarxa d'equipaments de proximitat pot complementar de forma molt eficaç la xarxa d'infraestructures culturals municipals, essent la transversalitat i la col·laboració entre departaments en aquest sentit fonamentals per a ambdós grups d'equipaments.

Il·lustració 10: Xarxa d'equipaments educatius

La xarxa educativa a Terrassa és molt completa i, a falta d'una anàlisi detallada dels models de gestió de cada centre, molt equilibrada en el territori.

La cooperació amb aquesta estructura sembla baixa, malgrat que la densitat i activitat de la comunitat educativa podria sumar-se als usuaris habituals dels equipaments de proximitat. En altres ciutats, la utilització de biblioteques i centres cívics aporta espais d'estudi i ludoteques a la població infantil i pares/mares del districte.

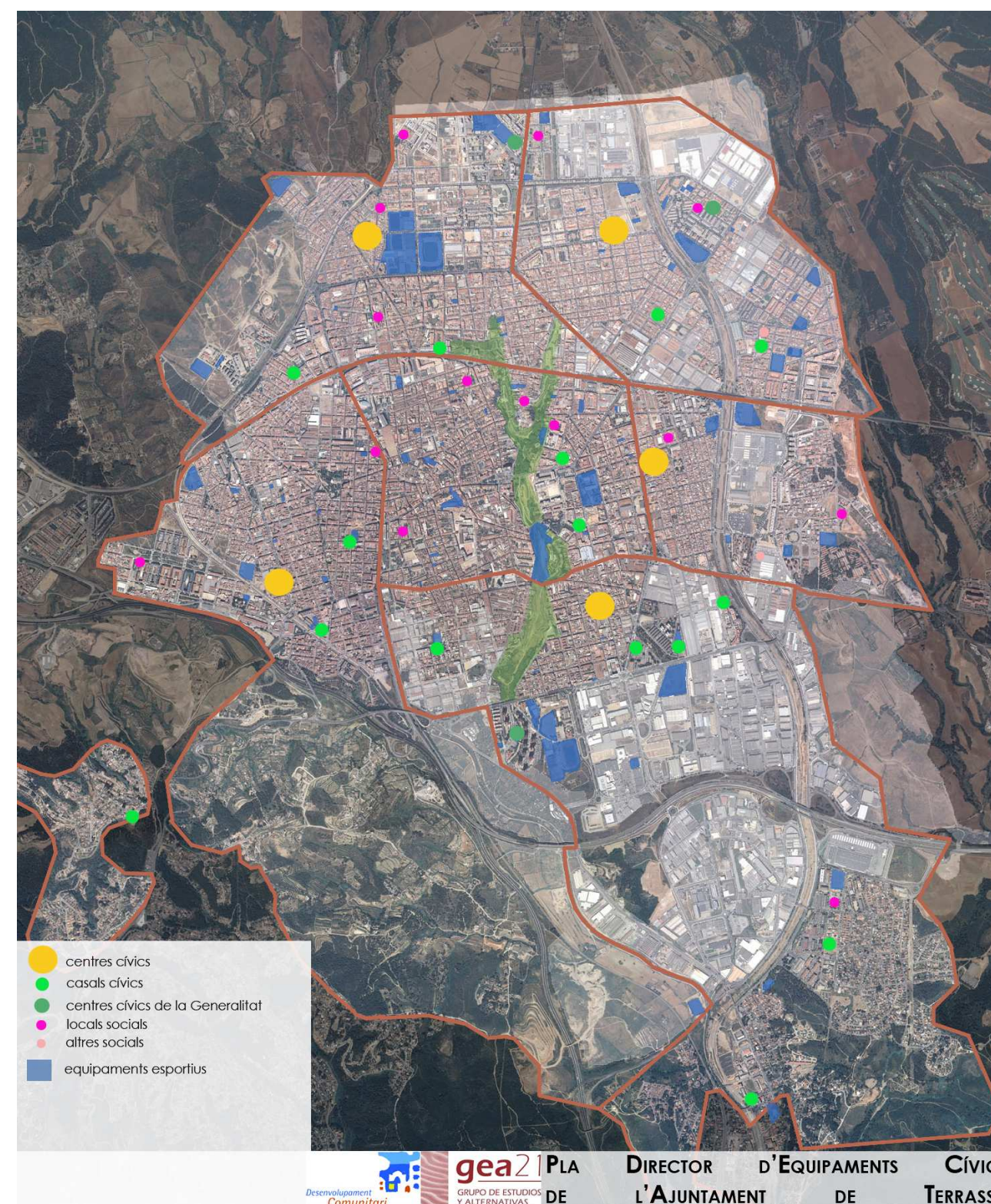
Aquesta franja d'edat està poc explorada en els centres existents i la forma d'arribar-hi pot ser a través de la major sinergia amb la xarxa de col·legis i instituts.

Elaboració pròpia

Il·lustració 11: Xarxa d'equipaments esportius**Xarxa d'equipaments esportius**

Els equipaments esportius es situen en una malla que s'acosta a una reproducció en negatiu de l'acumulació cultural en el centre. Les dues grans instal·lacions mixtes de nord i sud es sumen a les possibilitats del Parc de Vallparadís i una sèrie d'instal·lacions més petites en les zones més consolidades a l'est i l'oest de la ciutat.

L'estratègia de vincular usos esportius no intensos als equipaments escolars és una manera d'ampliar aquesta xarxa que hauria de constituir-se en xarxa de proximitat, ja que l'activitat física és un dret social consolidat, i creixent en la societat que s'està desenvolupant actualment. Com en el cas dels equipaments culturals, la xarxa d'equipaments cívics pot aportar un complement per a la pràctica d'exercici o esport no competitiu, si es milloressin les característiques dels espais existents (dutxes, guixetes...).

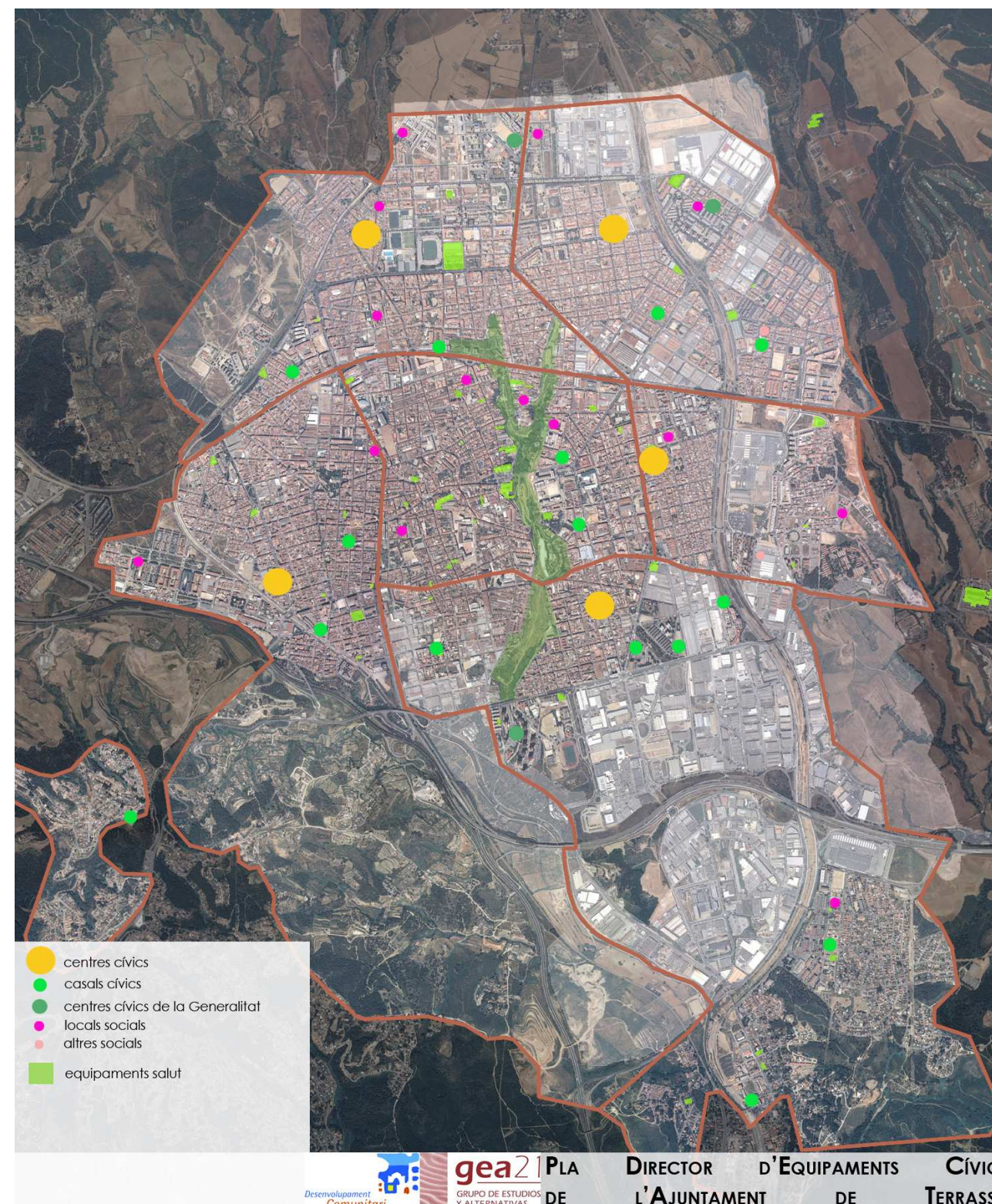

Elaboració pròpia

Il·lustració 12: Xarxa d'equipaments sanitaris

Xarxa d' equipaments sanitaris

El patró de distribució d'equipaments per a la salut torna a reproduir un esquema desigual que serà compensat per la requalificació que preveuen les noves àrees de creixement de la ciutat. En aquest cas, la sinergia amb les oportunitats de la xarxa d'equipament cívics és més difícil d'imaginar, llevat d'allò relacionat amb les activitats de sensibilització o de promoció de l'activitat física abans esmentades.

Elaboració pròpia

3.3.2 Sinergia dins les diferents xarxes d'equipaments a la ciutat de Terrassa.

Són molt diverses les situacions de les diferents xarxes sobre el territori de la ciutat. Des de mapes que destaquen pel seu equilibri (com la xarxa educativa), malgrat factors de desigualtat relacionats amb la gestió pública o privada dels centres educatius o els diferents nivells dels serveis impartits; a la concentració desproporcionada dels equipaments culturals en la banda central.

En general, comparativament amb altres ciutats no és dolenta la imatge d'intensitat d'oferta de les diverses xarxes, si bé en el resum de zones homogènies apareixen àrees urbanes en les quals es necessita un esforç equilibrador.

La conclusió inicial seria destacar que aquestes zones menys dotades es superposen a grans zones de projecte urbà del POUM, bé perquè són àrees de previsible creixement, bé perquè es preveu replantejar la seva estructura mitjançant operacions de millora o de cosit urbà, com pot ser el Passeig de Ponent o l'eix de Llevant.

Hi ha, doncs, una oportunitat real de vincular el desenvolupament d'aquest PEC amb el procés de construcció de les operacions urbanístiques sota el paraigües del POUM, la qual cosa és una bona estratègia en qualsevol cas.

Queda baixar d'escala i comentar aquestes zones homogènies en densitat i sinergies d'equipaments en relació amb el teixit socioeconòmic dels barris, qüestió que s'aborda en els següents capítols.

Les propostes de localització dels nous equipaments cívics necessaris se situaran en llocs estratègics de la nova ordenació, a proposta conjunta de l'equip d'Urbanisme i d'Acció Social, tractant de complir amb les condicions d'accessibilitat, centralitat en el districte o barri, connexió amb l'espai públic i visibilitat que abans s'han enumerat.

3.4. Diagnòstic global: principals orientacions estratègiques per districtes

3.4.1. Introducció. Territori i equipaments cívics

Tot seguint una metodologia similar a la que es va utilitzar en l'anterior Pla d'Equipaments Cívics del 1993, per Com va tota planificar les actuacions en matèria d'equipaments cívics, pensem que és important realitzar una sèrie d'anàlisis prèvies que ens atorguin el màxim d'instruments possibles per planificar la política de gestió, administració, ubicació i construcció d'equipaments cívics que ha de seguir la ciutat de Terrassa en els propers anys.

Així doncs, per cada districte, desenvoluparem els següents apartats:

- Present i futur dels equipaments cívics al districte
- Principals dades sociodemogràfiques dels barris i del districte al qual pertanyen
- Anàlisi del mapa d'equipaments segons districtes i densitat d'oferta
- Anàlisi del teixit social present en el territori
- Fitxes dels equipaments cívics
- Anàlisi del sòl disponible
- Propostes d'actuacions

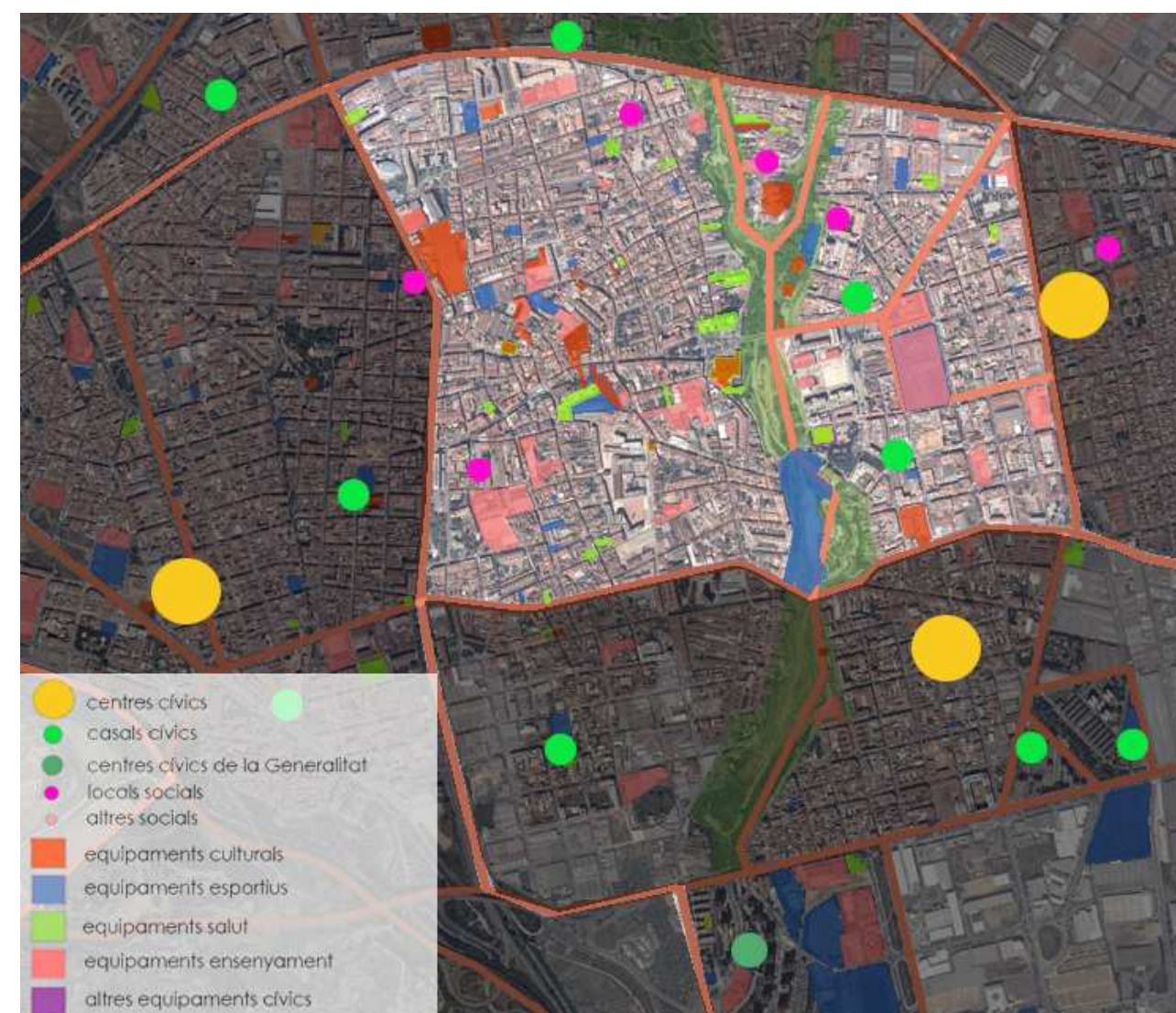
Com ja hem assenyalat al principi d'aquest PEC, les mateixes solucions no valen per tots els districtes de Terrassa. Cal, doncs, planificar la política d'equipaments des del valor de la proximitat, tot tenint en compte les peculiaritats i necessitats de cada territori, de cada districte.

Ara toca traduir els nous eixos rectors en matèria d'equipaments cívics apuntats en aquest PEC en la planificació districte per districte.

No obstant, tal com apuntàvem en l'anàlisi prospectiva de població, a data d'avui ens trobem davant d'un escenari econòmic de recessió i de crisi financera i immobiliària, per la qual cosa, els agents polítics, els agents tècnics i els agents ciutadans hem de fer un exercici de planificació que compti amb la variable crisi. S'ha de planificar tenint en compte l'escenari macroeconòmic altament inestable que es dibuixa i un escenari a

mig termini de sortida de la crisi. Amb això es vol dir que el *desideratum* ha d'establir un diàleg forçós amb el marge de maniobra realment existent, així com amb les necessitats i urgències en relació amb la construcció de nous equipaments cívics arreu del territori.

3.4.2. DISTRICTE I

Il·lustració 13: Xarxa d'equipaments Districte I

a) Present i futur dels equipaments cívics al Districte I

Present

La zona I es caracteritza per ser el centre urbà de Terrassa en termes socioespacials, a més de tenir elements de centralitat significatius de la ciutat, com és la seu central de

l'Ajuntament, el centre històric i els principals equipaments culturals de la ciutat. És també una de les principals zones de dinamització comercial de la ciutat.

El Districte I està format pels barris: Centre, Antic Poble de St. Pere, Vallparadís, Plaça Catalunya-Escola Industrial i Cementiri Vell.

Si analitzem l'escenari que l'antic Pla d'Equipaments Cívics de l'any 1993 va dibuixar, veurem com s'han assolit els objectius previstos: un creixement sostingut de casals cívics i locals socials que per donar resposta a les necessitats territorials i associatives dels barris compresos en aquest districte. N'és un exemple el Casal Cívic Cementiri Vell.

El Districte I és el que compta amb una xarxa d'equipaments culturals, educatius i sanitaris més densa de tota la ciutat de Terrassa. En aquest sentit, no podem assenyalar que al mapa del Districte I hi hagi present cap barri o zona que no compti amb una presència significativa d'equipaments. Ans al contrari, tot i no disposar de centre cívic, al Districte I hi ha present una concentració elevada d'equipaments de nivell alt (de ciutat), molt especialment cívics i culturals. Val a dir que tant les funcions com els serveis que els centres cívics realitzen en d'altres districtes, l'Ajuntament de Terrassa i la societat civil els ofereixen des d'altres equipaments i/o espais. No hi ha, doncs, barreres d'accés per raons d'oferta.

Cal assenyalar l'alta qualitat de l'espai públic en aquest districte, que ha estat sempre el cor relacional d'aquesta ciutat, amb àmplies zones per als vianants, places i espais com la Rambla d'Egara o Vallparadís que, sense ser equipaments pròpiament anomenats com a tals, a compleixen moltes de les seves funcions de forma informal: trobada, suport a la xarxa social, activitats públiques i culturals a l'aire lliure. També cal destacar l'ús complex d'espais com el Museu Nacional de Ciència y Tecnología MNACTEC, teatres, llibreries o seus d'entitats on s'ofereixen actes culturals de manera continuada.

Des del punt de vista urbanístic, la ciutat ha anat renovant i transformant els seus antics espais industrials en operacions que presenten un balanç molt positiu en la creació de nous espais públics oberts i elements d'identitat de la nova ciutat. La posada en ús de les més recents operacions pot obrir possibilitats de trobar espais propicis per a la seva inclusió en la xarxa d'equipaments cívics, així com l'ampliació de l'actiu Parc de Vallparadís.

Futur

Val a dir que el Districte I de Terrassa és una de les zones de la ciutat assenyalada com a "zona d'estancament", ja que, en estar a la zona cèntrica de la ciutat, disposa de poc terreny lliure per a la construcció de nous equipaments en aquest districte. A més, cal assenyalar que el sòl és força més car que en d'altres zones de la ciutat. A tall d'exemple, val a dir que els 891 nous habitatges que es construiran en aquest districte són producte de la transformació d'antigues fàbriques o vapors.

La manca d'un centre cívic al Districte I s'ha de compensar amb una política de convenis de col·laboració amb els equipaments privats que afavoreixin que les entitats, associacions i col·lectius del districte en puguin fer ús quan sigui necessari. Malgrat que hom és conscient de la demanda per part de la societat civil de disposar d'un centre cívic, s'ha de tendir cap a models de polítiques d'equipaments més eficients i eficaces en base a la sostenibilitat urbanística, social i econòmica en matèria d'equipaments cívics.

En termes funcionals, hom no veu la necessitat imperiosa de dotar a aquest districte de nous equipaments cívics, ja que les funcions que aquests tenen en la seva missió es poden portar a terme des d'altres espais, si bé caldrà pensar en l'habilitació d'un espai polivalent per a les entitats.

Reptes

- Saber coordinar-se mitjançant convenis/pactes amb la notable xarxa d'equipaments cívics privats i/o amb equipaments d'altres tipologies. D'aquesta manera es podrà respondre de manera eficient a les demandes actuals de la ciutadania del districte, així com acomplir les funcions dels equipaments cívics.

Oportunitats

- L'existència d'una xarxa d'equipaments cívics privats o d'altres tipologies extensa i amb capacitat de portar a terme les funcions assignades als equipaments cívics.
- L'existència d'un espai com el Parc de Vallparadís, que a nivell d'usos i funcions pot ésser susceptible de ser considerat com un equipament cívic.

b) Principals dades sociodemogràfiques dels barris i del districte I

El Districte I és el quart districte de Terrassa en termes de població. Segons les previsions de creixement de la ciutat per districtes projectades en el POUM, aquest districte continuarà ocupant aquest quart lloc.

Taula 7: Evolució, distribució i densitat poblacional, 1995-2006.

	Distribució Poblacional				% Població 2006	Creixement Relatiu 95-06	Densitat de Població 2006 Hab/Km ² *
	1995	2000	2006	2013*			
	Districte I	25.157	27.254	32.821			

* Previsió optimista del POUM 2003 a revisar en la situació de crisi econòmica
 Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari Estadístic de Terrassa 2007.

Aquestes xifres sobre tendències cal observar-les amb prudència, ja que es basen en unes previsions de creixement hipotètiques, sobre escenaris amb creixement econòmic i alta immigració.

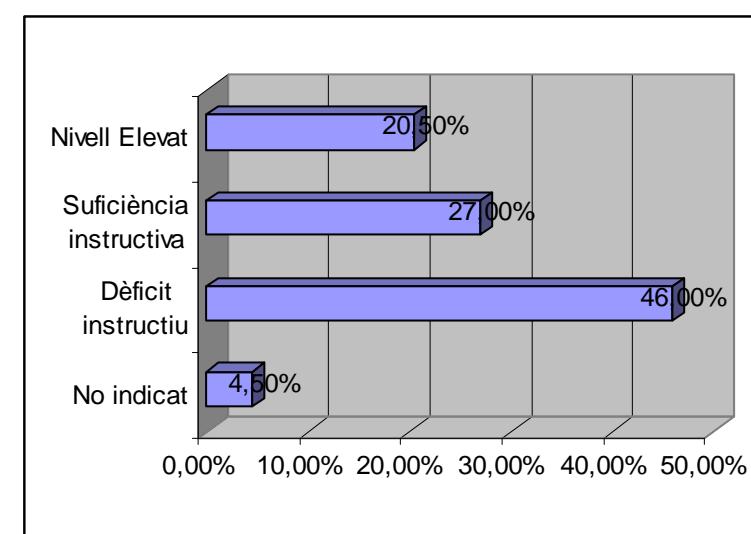
Pel que fa a les característiques socials de la població que constitueix el DI, val a dir que, a diferència del patró que mostren d'altres districtes, la població originària de la ciutat de Terrassa és molt alta (54%). En segon lloc, hi ha les persones originàries d'altres parts de Catalunya (19%) i de la resta de l'Estat (16,7%). En últim i quart lloc, hi ha les persones estrangeres, les quals representen el percentatge més petit, si el comparem amb la resta de districtes de la ciutat (8.74%).

D'altra banda, val a dir que el Districte I (DI) de la ciutat de Terrassa és el districte amb un índex de qualificació entre els seus veïns més elevat. Noti's que, si bé els nivells de dèficit instructiu són similars a la d'altres districtes (al voltant del 46%), els nivells educatius elevats en aquest barri són significativament més elevats que a la resta de districtes (més del 20%).

II·lustració 14: Distribució poblacional segons lloc de naixement, DI

II·lustració 15: Distribució de població segons nivell instructiu, DI⁹

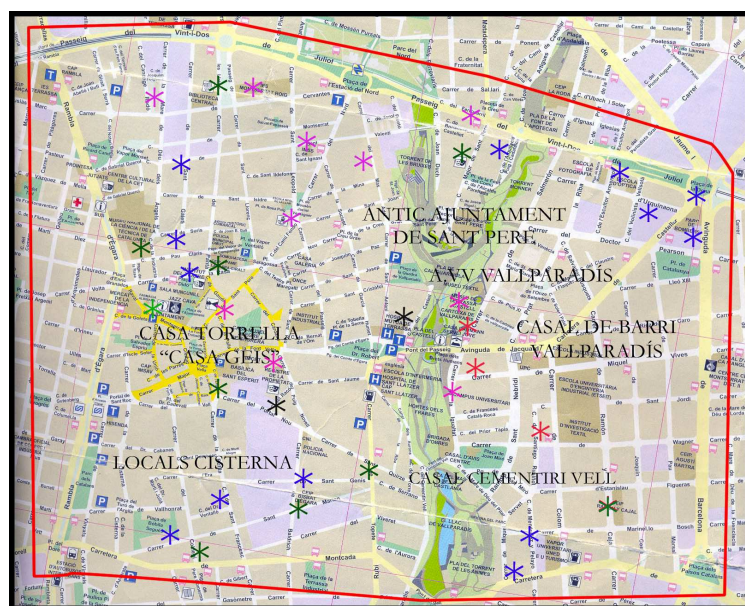
9 Dèficit: sense títol; Suficiència: fins a 2n Grau d'FP o batxillerat; Elevat: títol universitari

c) Anàlisi del mapa d'equipaments del Districte I i densitat d'oferta

Certament, si es porta a terme una anàlisi en termes sectorials i de manera descontextualitzada, es podrà observar que l'oferta que presenta el Districte I (DI) en relació a equipaments cívics és baixa. Tanmateix, val a dir que si s'adopta una perspectiva més àmplia i es té en compte l'existència d'equipaments d'altres sectors com els culturals o els equipaments de titularitat privada, s'arribarà a la conclusió que el DI és un dels districtes més ben dotats pel que fa a nombre d'equipaments, així com per les possibilitats que aquests ofereixen (espais, bones condicions, etc..). Sense oblidar l'existència d'un equipament natural com el parc equipat de Vallparadís.

La peculiaritat del Districte I, pel que fa als equipaments cívics, és que no disposa, a diferència de la resta de districtes, de centre cívic. Això no significa, però, que no s'assoleixin les funcions dels centres cívics des d'altres equipaments, ni que es tingui un accés als serveis municipals més difícil per als seus residents. Ans al contrari, val a dir que la presència significativa d'equipaments culturals a nivell de ciutat i l'accés a serveis de l'ajuntament és, degut a la situació de centralitat notable territorial i administrativament.

Il·lustració 16: Concentració d'equipaments en el Districte I

Segons dades del 2005, el Districte I és el quart districte més poblat de la ciutat de Terrassa. Tanmateix, la seva ràtio (veure taula 11 sobre criteris d'ubicació) és la tercera més baixa: 1,8 equipaments cívics per cada 10.000 habitants.

Taula 8. Llistat d'equipaments del Districte I

Equipaments Cívics	Equipaments Culturals i socials	Equipaments Esportius	Equipaments Educatius	Equipaments Lleure Infantil/ Joventut
AAVV Vallparadís	Biblioteca Central de Terrassa	Casal de Sant Pere	UPC Institut del Teatre	Antic Ajuntament de Sant Pere
Casal Vallparadís	Amics de les Arts Cor Vell	Club Gimnàs Tasili	Escola municipal de Música	Casa Baumann
Casal Cívic Cementiri Vell	Sala Polivalent del Parc de Vallparadís	Crol " Escola de natació"	Escola Municipal d'Arts	Bucs Baumann
Locals Cisterna	Auditori del Conservatori	Epic Casino del Comerç	Aplicades Escola Pia	Local C/ Colom (Cedit a AEG Torrent de les Bruixes).
Ateneu Candela (C/Sant Gaietà)	Sala Soler i Palet	Escola de Billar- Valerià Parera i Sans	Cultura Pràctica IES Montserrat Roig	Diversos locals d'esplai, escoltes...
	Centre Cultural de Terrassa	Gimnàs Bàsic Vallparadís	CEIP Bisbat Egara	
	Sala Crespi (Casal de Sant Pere)	Pista Poliesportiva Vallparadís	CEIP Lanaspà	
	Teatre Alegria	Q Sport	Giralt	
	Sala Maria Plans	Societat Coral Els Amics	Col·legi St. Teresa de Jesús	
	Cinema Catalunya	Tosca 2	Col·legi Tecnos	
	Centre Social Catòlic	Gim d'Or	Col·legi Vedruna	
	Local de Minyons (C/ Teatre)		CEIP Ramon i Cajal	
	Societat coral Els amics (C/Pantà)		CEIP Agustí Bartra	
	Museu Tèxtil		Escola de la Llar	
	Recinte de la Farinera		Vapor Universitari	
	Casal Gent Gran Anna Murià			
	Casal Gent Gran Terrassa-Centre			
	Centre excursionista de Terrassa			

Elaboració pròpia.

Malgrat tot, si es té en compte la xarxa d'equipaments d'altres serveis municipals, així com la concentració en un espai territorial petit (en comparació amb d'altres districtes), arribem a la conclusió que és un dels districtes més ben dotats de serveis i espais (sense comptar amb la titularitat) des d'on assolir les funcions i els objectius dels equipaments cívics.

Taula 9. Equipaments cívics segons barri i població (2005). Districte I

Districte/ Barri	Població 2005	Superfície m ²	Centres Cívics Municip.	Casals Cívics Generalitat	Casals	Locals
Districte 1	32.592	2.250.080	0	0	2	4
Pl. Catalunya-Escola Industrial	4.915	207.945				
Cementiri Vell	5.977	351.599			Casal Cívic Cementiri Vell	
Centre	16.650	1.355.850				Locals Cisterna Local de l'Associació de Veïns
Vallparadís	4.521	250.115			Casal Cívic Vallparadís	Local Social de Vallparadís
Antic Poble de Sant Pere	529	84.569				Antic Ajuntament de Sant Pere

Font: Elaboració pròpia a partir de la pàgina web de l'Ajuntament de Terrassa. Sistemes d'informació/ Secció d'estadística

El Districte I, tot i no disposar d'un centre cívic, compta amb una xarxa d'equipaments culturals, esportius, educatius, tant públics com privats, des dels quals es podrien desenvolupar funcions semblants a la resta de centres cívics de la ciutat de Terrassa. Caldria, però, establir convenis de col·laboració, especialment amb els equipaments privats, i treballar més a fons la coordinació entre aquests equipaments, a partir de les necessitats ciutadanes i associatives del territori.

No obstant, hom pensa que tot i que s'assoleixi una política de coordinació eficient amb equipaments d'altres àrees o amb equipaments de titularitat privada, caldrà habilitar un espai polivalent per a les entitats. En aquest sentit, el Casal Cívic Municipal de Vallparadís requeriria una profunda millora i actualització per tal de donar una resposta adequada a les necessitats de la ciutadania de la zona. D'altra banda, l'altre casal cívic del districte, el Casal Cívic Cementiri Vell, es considera que compleix satisfactòriament les seves funcions.

Pel que fa a la tipologia d'equipaments cívics (locals socials), val a dir que els locals socials en aquest districte no ofereixen gaires possibilitats, des del punt de vista de la planificació i la gestió d'activitats i són més aviat utilitzats com a seu administrativa. Aquest és el cas de l'Antic Ajuntament de Sant Pere, així com els locals del carrer Cisterna. Per una banda, els locals de l'Antic Ajuntament de Sant Pere, atès el tipus de funcions que porten a terme, les activitats que es realitzen en el seu sí, així com les entitats i associacions que ocupen i dinamitzen el seu espai i l'interlocució actual de les entitats amb l'àrea de Joventut, és més pertinent que passi a ésser competència d'aquesta àrea municipal. Aquest procés vindria facilitat per les actuacions de readequació de l'edifici, de manera que, sense menystenir les necessitats de l'Associació de Veïns, el nou espai estaria dedicat en gran mesura a l'àmbit juvenil.

Aquest escenari es veuria francament consolidat en funció de l'adequació del Glop de Llet i els dos locals de la Plaça Nova.

Cal dir, però, que el Districte I és un territori amb molts recursos potencials per solucionar els seus dèficits i problemàtiques en relació a l'acompliment de la missió i funcions dels equipaments cívics. Tal com s'assenyala, és un territori amb una xarxa d'equipaments culturals, educatius i cívics de l'àmbit privat i tercer sector notable. En aquest sentit, si es porta a terme una coordinació mitjançant convenis o pactes amb equipaments d'altres tipologies, es podrà respondre de manera eficient a les demandes actuals de la ciutadania del districte, així com complir les funcions pròpies dels equipaments cívics. Per això mateix, hom recomana una recerca participada (una investigació-scció participativa) amb els agents socials del territori (que inclouria entitats, ciutadania no associada i representants dels equipaments del Districte I) per realitzar un pla de treball, a fi i efecte d'optimitzar els espais reals existents al Districte I, i veure de quina manera es podrien maximitzar el seu ús i potencialitats.

Taula 10: Equipaments cívics segons barri i població (2006). Districte I

Barri	Població 2006	Superfície metres quadrats	Centres Cívics Municipals	Casals Cívics Municipals	Locals Socials	Casals Cívics Generalitat
Districte I	32.821	2.250.080	0	2	3	0
Pl. Catalunya-Escola Industrial	4.876	207.945				
Cementiri Vell	6.063	351.599		Casal Cívic Cementiri Vell		
Centre	16.932	1.355.850			Locals Cisterna	
Vallparadís	4.431	250.115		Casal Cívic Vallparadís	AVV Vallparadís	
Antic Poble de Sant Pere	519	84.569			Antic Ajuntament Sant Pere	

Elaboració pròpia

d) Anàlisi del teixit social present en el territori**Taula 11: Ratio d'equipaments cívics (2006). Districte I**

Càlculs segons tipologia	Ràtio Població segons Equipaments Cívics
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal	1 EC cada 16.410 h (0,6 EC per cada 10.000)
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i locals socials susceptibles de ser catalogats com a equipaments en el PEC	1 EC cada 16.410 h (0,6 per cada 10.000h)
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i locals socials i equipaments cívics de titularitat privada o d'altres administracions	1 EC cada 16.410 h (0,6 EC per cada 10.000)

Tot i que en el cas del Districte I no disposem de sociograma, el centre és un districte molt ric pel que fa al seu teixit social. A més, cal no oblidar que algunes de les principals entitats socials i associacions de Terrassa tenen seu administrativa en el Districte I i, a més, tenen aquest territori com a zona prioritària d'actuació. En aquest sentit, es pot afirmar que l'existència dels principals equipaments culturals i d'interès general en aquest districte actua com a catalitzador d'un teixit associatiu dens i dinàmic, com es mostra en la taula 9 amb el llistat d'equipaments existents en el districte central.

e) Anàlisi del sòl disponible

El casc antic és una zona densa i consolidada, amb escàs sòl vacant i amb els preus de sòl més elevats de tota la ciutat. Les possibilitats de resituar o obrir algun equipament de proximitat en aquesta zona, estarien relacionades amb l'oportunitat que presenten les operacions de reforma interior que es desenvolupen en antigues zones industrials o en l'entorn del parc de Vallparadís.

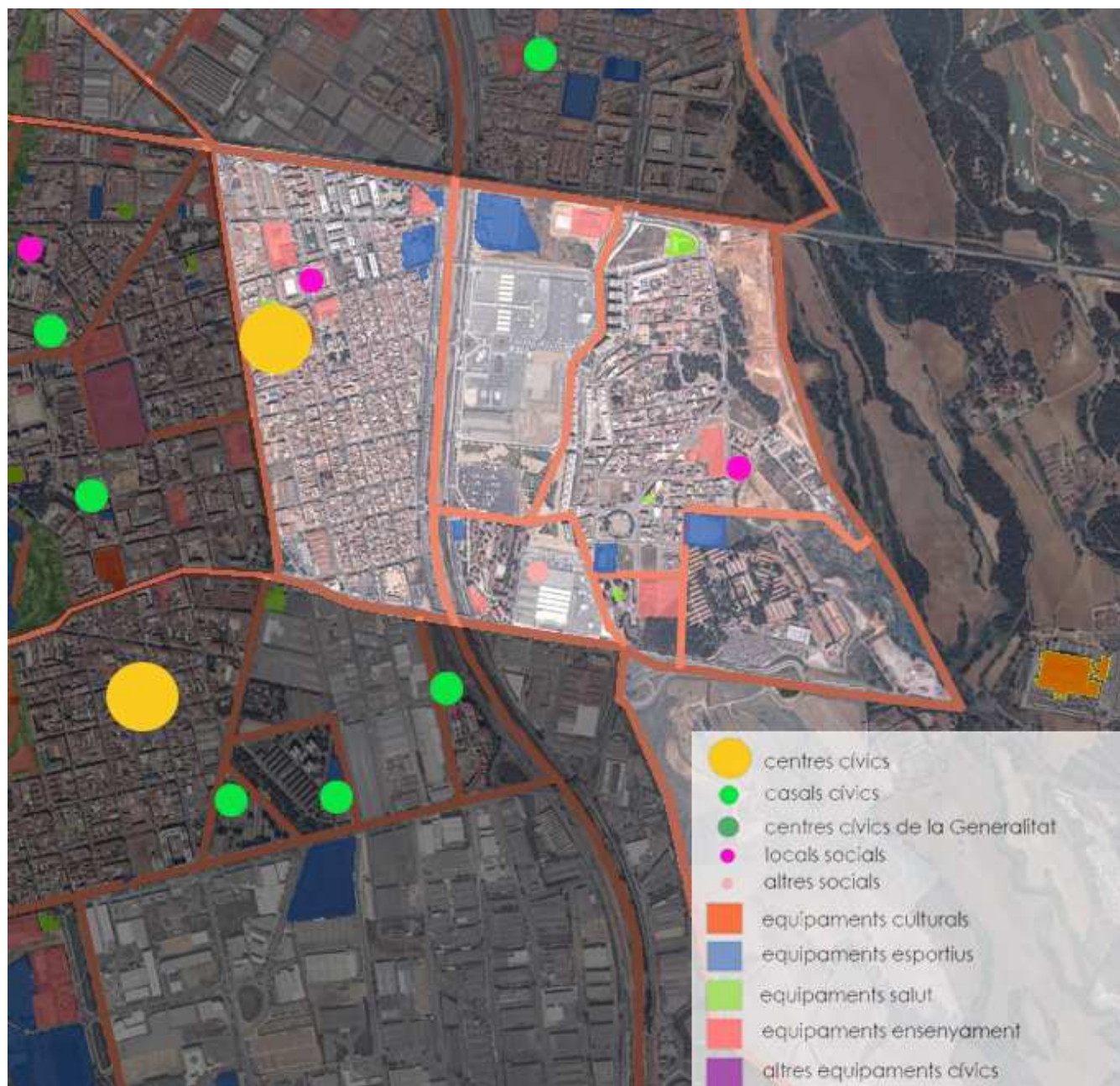
Més interessant seria la possibilitat de reutilització o ús conjunt d'algun dels múltiples equipaments de titularitat privada que es situen en aquest districte.

f) Propostes d'actuació

Per tot l'exposat en l'anàlisi:

- Cercar una solució que canviï les condicions actuals del Casal Cívic de Vallparadís: Dur a terme una reforma integral que millori sensiblement les condicions, per usos administratius o comunitaris. L'altre opció seria posar en venda l'edifici.
- Adequació del Glop de Llet, com a oportunitat d'acollir els serveis socials i la possibilitat d'integrar nous serveis administratius.
- Aprofitar les oportunitats de canvi d'ús dels locals administratius amb possibilitat de quedar buits a mig termini, per usos comunitaris. Com exemple, els locals del CAD i del Centre de Dia de Salut Mental esmentats en el Pla de Contingència (annex 3).
- La rehabilitació de l'antiga fabrica SAPHIL es una oportunitat clara de racionalitzar el conjunt de locals en mal estat en el districte I i en el districte IV, acollint les entitats mal ubicades actualment. La posada en marxa de SAPHIL o altres possibilitats considerades en el Pla permetria el tancament de locals deficitaris com els del carrer Cisterna o els del carrer Martín Díez
- Potenciar l'enfocament vers públic juvenil i readequar els locals de l'Antic Ajuntament de St. Pere.
- Iniciar un procés de reflexió juntament amb les entitats privades que es situen en el DI per a estudiar les possibilitats d'un ús més racional dels seus equipaments com a espais de proximitat, a canvi de col·laboració en temes del seu interès (manteniment...). Obrir la possibilitat que hi hagi 'equipaments concertats', com és el cas de la xarxa de centres educatius.
- Integrar els equipaments cívics en el programa funcional de les operacions de reforma interior en curs. Com exemple, la possibilitat de reutilitzar els locals buits de PROINTESA, a la Plaça Nova, o altres operacions de reforma interior.

3.4.3 DISTRICTE II

Il·lustració 17: Xarxa d'equipaments Districte II

a) Present i futur dels Equipaments Cívics al Districte II

Present

El Districte II de la ciutat de Terrassa presenta una morfologia urbana complexa. Mentre que alguns dels seus barris estan ben connectats amb la resta de la ciutat, d'altres del mateix districte pateixen esquerdes urbanístiques amb riscos de transformar-se en barreres socials¹⁰. Aquesta zona ha estat objecte d'una de les actuacions de la Generalitat de Catalunya concertada amb l'ajuntament, que ve a aplicar a aquesta àrea un programa complex d'intervencions urbanístiques i socials, en el marc del Pla de Barris català.

El Districte II està format pels barris de Ca n'Anglada, Torre-Sana, Montserrat i Vilardell.

Val a dir que, a data d'avui, el mapa d'equipaments cívics que presenta aquest districte és altament diferenciat de l'escenari que es dibuixava abans del Pla d'Equipaments Cívics del 1993. Amb això volem dir que l'actuació prioritària que ha tingut aquest districte ha donat els seus resultats.

Pel que fa a la distribució territorial dels equipaments cívics existents, val a dir que la distribució és desigual. Així doncs, tot i que trobem zones ben equipades com el barri de Ca n'Anglada (on es situa el Centre Cívic i un local social), també trobem zones de gran extensió amb una insuficiència notable d'equipaments cívics, com és el cas de Torre-Sana. A data d'avui tot i existir locals en els diferents barris, la situació és deficitària i, si no s'actua, aquesta situació podria agreujar-se.

Si ens centrem en la presència d'equipaments cívics, el DII és el districte amb una ràtio equipaments per habitants més minsa, tenint en compte la densitat demogràfica que presenta el territori.

Futur

Tenint en perspectiva el POUM de l'any 2003, cal tenir en compte que alguns barris inclosos en el DII viuran un creixement notable (especialment el barri de Torre-Sana). En relació a futures actuacions, el Districte II és un districte que ofereix un marge de maniobra i unes oportunitats en relació als equipaments cívics notable, comparativament amb d'altres

¹⁰ El programa de la Llei de Barris treballa per eliminar aquestes barreres i dèficits socials.

barris. En aquest sentit, assenyalem les següents oportunitats en relació a les futures propostes.

En relació als temes d'accessibilitat, el districte segueix basculant entorn a les oportunitats del centre. L'estació ferroviària se situa en un punt molt perifèric del barri i és la xarxa d'autobusos la que millor cobreix les zones centrals del districte. La dotació d'altres equipaments és bona, amb una alta densitat d'equipaments esportius i educatius; no, en canvi, d'equipaments culturals.

Reptes:

- Dotar de cobertura els principals buits existents en el mapa, així com les zones de creixement futures en el barri de Torre-Sana.
- Aconseguir que els futurs equipaments cívics siguin espais de centralitat i atracció en el territori.
- Millorar les condicions dels espais cívics actuals.

Oportunitats:

- Els equipaments de nova construcció són una oportunitat per pensar en el disseny de contenidors que superin les actuals mancances dels casals cívics i dels locals socials.
- Equipaments cívics més grans compartits per més d'un barri i/o entitat, a fi i efecte d'evitar la dispersió de locals i afavorir la concentració i sostenibilitat de serveis presents en els equipaments.

b) Principals dades sociodemogràfiques dels barris i del districte

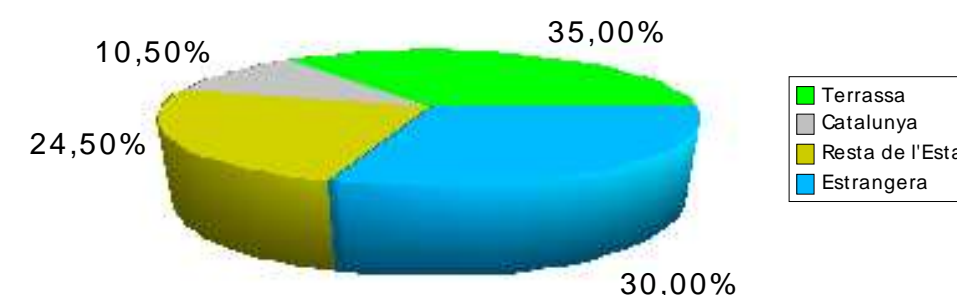
A data d'avui, el Districte II és el sector de la ciutat de Terrassa amb menys població. El barri més poblat, amb una significativa diferència, és el barri més proper al centre del municipi: Ca n'Anglada. La resta de barris tenen una població relativament petita, especialment Vilardell i Montserrat.

Així mateix, el Districte II continua essent el menys poblat de Terrassa, tot i que la densitat de població que presenta en relació als Km² no és baixa comparada amb d'altres districtes.

D'altra banda, una de les característiques d'aquest districte és que acumula en el seu si el més gran percentatge de població immigrada de tota la ciutat de Terrassa (30% del total del districte), especialment concentrada en el barri de Ca n'Anglada. El lloc de naixement de

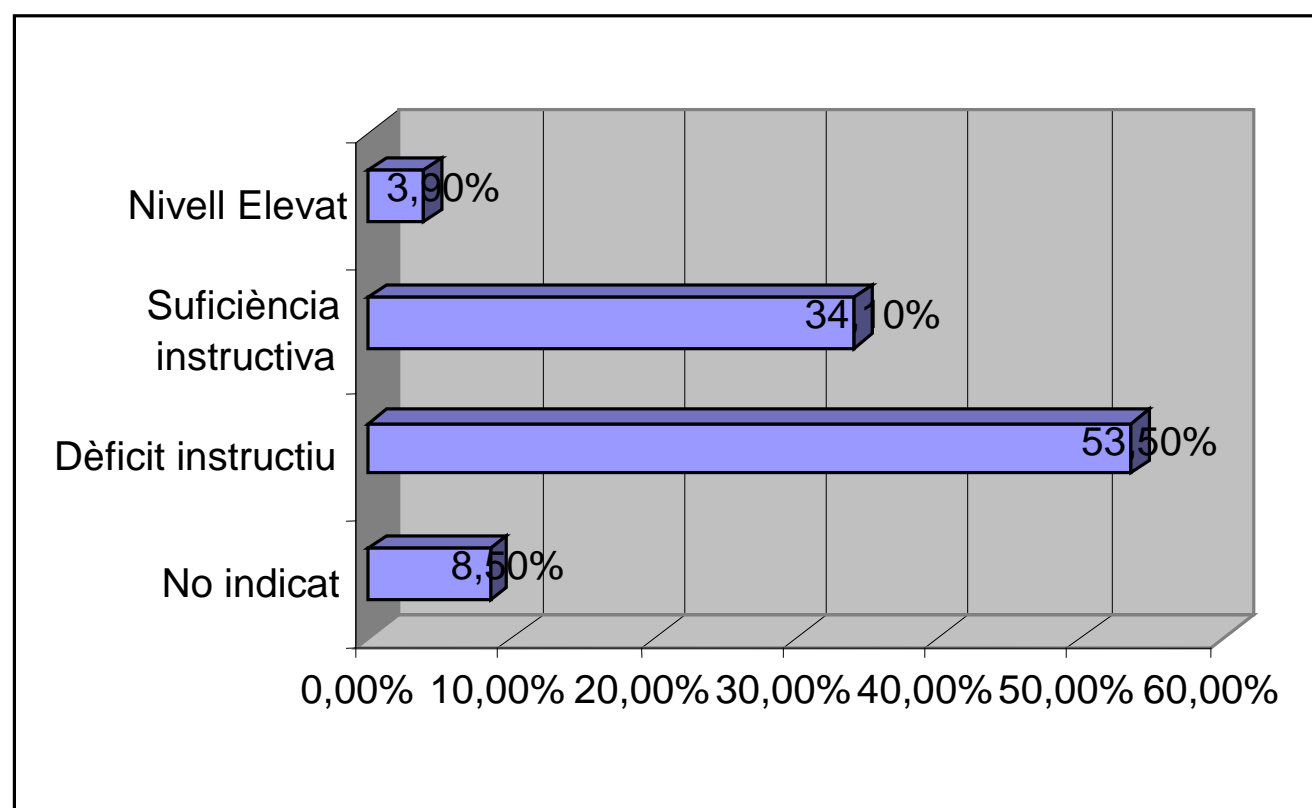
la resta de la població és la mateixa ciutat de Terrassa (35%) o la d'altres parts de l'estat (24,5%, la primera onada migratòria de la resta d'Espanya).

II·lustració 18: Distribució poblacional segons lloc de naixement (2006), D. II

Pel que fa als nivells instructius de la població, val a dir que un percentatge molt elevat de la població (53%) presenta dèficits instructius. De la mateixa manera, un altre gran sector de la població es situa tot just en el grup de suficiència instructiva (34,10%), lluny dels percentatges de població que presenta un nivell elevat (3,9%), els quals són quasi residuals i molt per sota d'altres districtes.

II-lustració 19: Percentatge de la població segons nivell instructiu, D. II

Taula 12: Evolució, distribució i densitat poblacional, 1995-2006.

	Distribució Poblacional			% Població 2006	Creixem. Relatiu 95-06	Densitat de Població 2006 Hab/Km ² *
	1995	2000	2006			
D II	15.937	15.476	19.798	9,71%	28%	13.390

Font: Elaboració Pròpia a partir de l'Anuari Estadístic de Terrassa 2007.

c) Anàlisi del mapa d'equipaments segons districtes i densitat d'oferta:

En aquest apartat, es portarà a terme una breu anàlisi sobre la presència dels equipaments cívics de cara a tenir més instruments per una ulterior planificació en aquest districte.

Taula 13: Equipaments cívics segons barri i població (2006). Districte II

Barris DII	Població 2006	Superfície metres quadrats	Centres cívics municipals	Casals cívics mpals	Locals socials	Altres
Districte II	19.798	1.446.876	I	0	3	1
Montserrat	1.899	538.370			AVV Montserrat	
Vilardell	865	117.943				Local Vilardell*
Torre-Sana	3.179	40.498			A.VV Torresana	
Ca n'Anglada	13.764	412.280	Centre Cívic Montserrat Roig		Local Social Ca n'Anglada	
Disseminats	91					

Font: Elaboració Pròpia a partir de la pàgina web de l'Ajuntament de Terrassa. Sistemes d'informació/ Secció d'estadística

*ADIGSA, Associació de Veïns i Ajuntament (Centre Obert de Serveis Socials)

Pel que fa a la ràtio que indica el nombre de població per cada equipament cívic, hem de dir que disposem de diferents ràtios, segons si afegim en el càlcul els equipaments cívics de titularitat no municipal, així com els locals socials.

Així doncs, pel que fa a la primera tipologia, per cada 9.900 habitants trobem un equipament cívic (Centre Cívic Montserrat Roig). Pel que fa al Centre Cívic de Montserrat Roig es detecten nivells de sobreocupació a nivell d'entitats.

Aquest fet ha possibilitat que en el mateix barri de Ca n'Anglada hi hagi un local social gestionat per l'AVV de Ca n'Anglada. No obstant, considerant que l'Associació de Veïns de Ca n'Anglada ha de dur a terme una forta activitat associativa i comunitària dins i fora del local social i atesos els nivells de saturació del Centre Cívic Montserrat Roig, s'ha optat per mantenir-lo com a equipament cívic en el present Pla.

D'altra banda, val a dir que el Local Social de Torre-Sana presenta unes condicions no òptimes en relació amb la seva disposició (tres locals separats), així com pel que fa a l'estat de les seves instal·lacions. Pensem que els locals actuals no aconsegueixen el mínim de qualitat arquitectònica i espacial per assolir la missió que els equipaments cívics tenen assignada, per la qual cosa caldria realitzar-hi una profunda millora.

Aquesta ràtio baixa gairebé a la meitat si es té en compte els locals on s'ubica l'AVV de Montserrat. Els locals de Montserrat presenten unes condicions satisfactòries (aconsegueixen els requisits per ser catalogats dins del mapa d'equipaments cívics de la ciutat de Terrassa), i acullen al seu voltant un teixit associatiu i comunitari que fa molt adient la continuïtat d'aquest locals en el barri. De fet, val a dir que les condicions d'aquest locals són més adequades que les que presenten els locals de Torre-Sana (d'igual manera, són 3 locals).

Finalment, val a dir que la ràtio baixa en més de 600 persones, si s'inclou el local del barri de Vilardell (nombre proper a la mateixa població del barri).

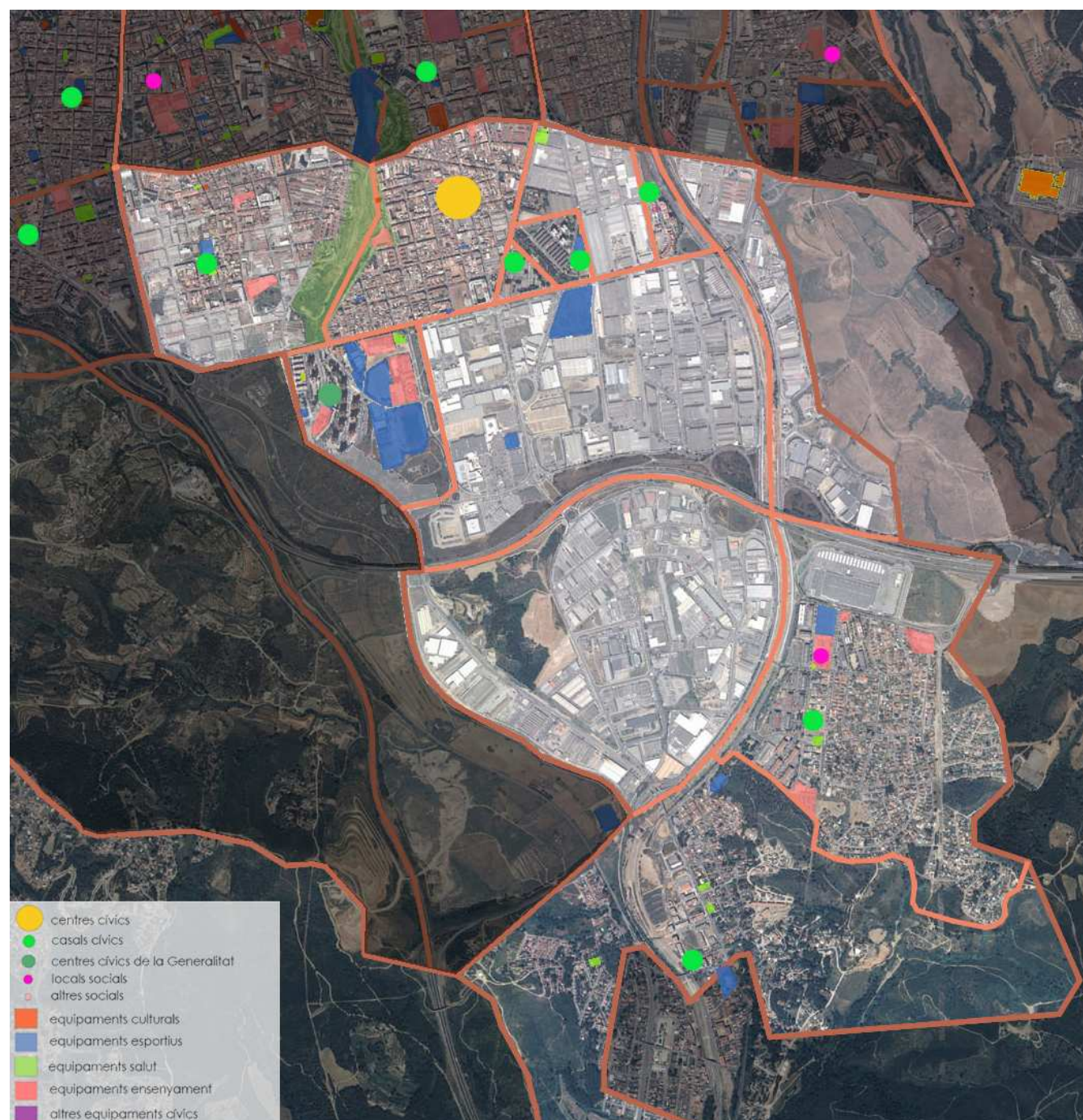
Taula 14. Ratio població/equipaments cívics Districte II

Càlculs segons tipologia	Ràtio població segons Equipaments Cívics
Centres Cívics i Casals Cívics de titularitat municipal	1 EC cada 9.900 Hab. (0,99 per cada 10.000)
Centres Cívics i Casals Cívics de titularitat municipal i Locals Socials ¹¹	1 EC cada 3.959 Hab. (2,5 per cada 10.000)
Centres Cívics i Casals Cívics de titularitat municipal i Locals Socials i Equipaments Cívics de titularitat privada/altres administracions	1 EC cada 3.300 Hab. (3 per cada 10.000)

¹¹ En aquesta ràtio només s'inclouen aquells locals socials que aconsegueixen els criteris de condició d'existència desenvolupats en el punt 3.2 i que, per tant, són susceptibles d'esser considerats equipaments cívics dins del PEC.

3.4.4 DISTRICTE III

Il·lustració 21: Xarxa d'equipaments Districte III

a) Present i Futur dels Equipaments Cívics al Districte III

Present

El Districte III de la ciutat de Terrassa és un dels districtes amb més extensió territorial de la ciutat. Pel que fa a les seves principals característiques urbanes, cal dir que trobem dues grans zones amb trama urbana separades, en la seva zona de transició, per una gran extensió de terreny destinat a usos productius com a zona industrial. Aquesta juxtaposició de zones d'activitat econòmica i residencials exigeix un tractament més delicat del teixit urbà i del seu desenvolupament futur.

Cal assenyalar que aquest districte ha superat amb escreix l'horitzó que dibuixava el Pla d'Equipaments Cívics de l'any 1993. En aquest sentit, el districte ja partia d'una situació òptima en relació amb els equipaments cívics. Cal assenyalar que ha sigut el districte que més s'ha apropat al model d'equipament cívic dibuixat en aquells moments: és a dir, un centre cívic pel conjunt del Districte I, i casals de barri, segons la nomenclatura del moment, per a cada barri. Això ha fet dibuixar un mapa d'equipaments cívics dens, i amb problemes de solapament i de sobreoferta que ha portat a la infrautilització dels equipaments cívics.

Si analitzem l'actual distribució dels equipaments cívics en el conjunt del territori, cal dir que a les zones sud i est es dona una sobreoferta d'equipaments i, en canvi, hi ha mancances a la resta del territori.

Futur

L'oferta actual d'equipaments cívics al Districte III, en el conjunt del seus barris, és certament més que suficient per afrontar les necessitats futures de la ciutadania. Cal dir que, en el cas d'aquest districte, més que planificar la construcció i ubicació de nous equipaments cívics, el repte és realitzar una planificació que reorganitzi i racionalitzi els equipaments cívics actuals.

El Districte III està compost pels barris de Can Palet, Segle XX, Can Jofresa, Can Palet II, Guadalhorce, Xúquer, Can Parellada i les Fonts.

Reptes:

- Donada la situació de mala distribució d'equipaments cívics, el repte és racionalitzar i optimitzar serveis i recursos, sense perdre qualitat en el servei.

Oportunitats:

- La possibilitat d'establir sinergies amb xarxes d'altres àmbits, així com entre els propis equipaments cívics, pot ajudar a reorganitzar el sistema d'equipaments cívics del districte.
- Dotar de més contingut (dinamització i programació d'activitats) alguns equipaments a canvi de reconvertir-ne o anul·lar-ne d'altres.
- Valorar i optimitzar les oportunitats de col·laboració amb el municipi de Sant Quirze, pel que fa al nou centre cívic projectat en aquest territori.

b) Principals dades sociodemogràfiques dels barris i del districte

El Districte III és el cinquè en població a la ciutat de Terrassa. El barri més poblat del districte comprés en la trama urbana és el barri de Can Palet, barri on està ubicat el Centre Cívic del districte, el Centre Cívic Alcalde Morera.

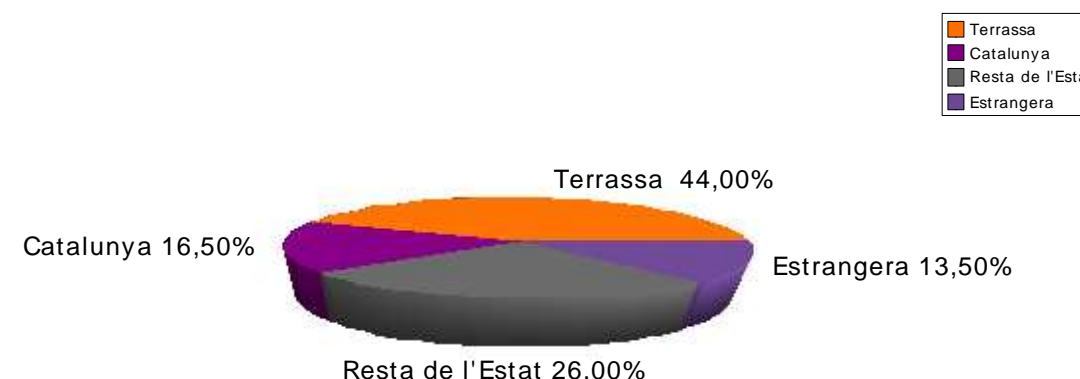
Taula 15: Evolució, distribució i densitat poblacional DIII, 1995-2006.

	Distribució Poblacional			% Població 2006	Creixement Relatiu 95-06	Densitat de Població 2006 Hab/Km ² *
	1995	2000	2006			
D III	27.139	27.405	31.129	15,3%	14,7%	3.670

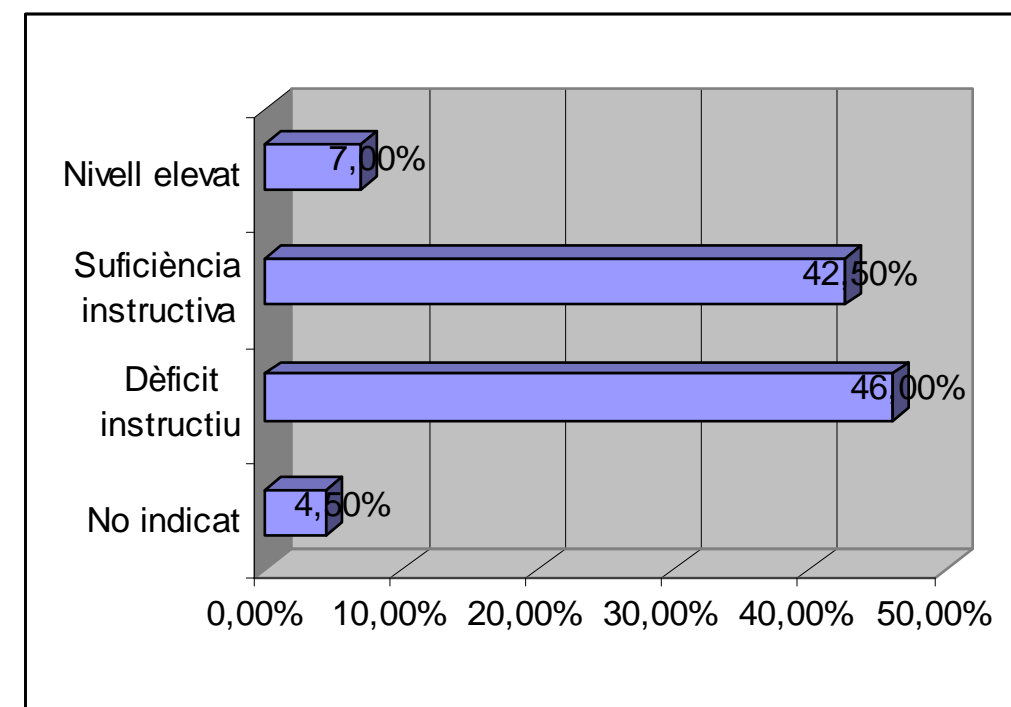
Pel que fa la distribució poblacional segons lloc de naixement, podem observar que, a diferència de la realitat del Districte II, en el III la presència de població estrangera (13,5%) és similar als índexs del conjunt de la ciutat de Terrassa (13,28%). El gruix dels habitants en aquest districte són nascuts a la ciutat de Terrassa (44%) o bé a d'altres parts de Catalunya (16%) o de l'Estat (26%).

Val a dir, però, que és complex fer valoracions globals sobre el conjunt del districte ja que aquest és altament divers i presenta una sèrie de desigualtats notables dins del propi territori.

II-lustració 22: Distribució poblacional segons lloc de naixement, DIII (2006)

II-lustració 23: Percentatge de la població segons nivell instructiu, D III

c) Anàlisi del mapa d'equipaments i densitat d'oferta

Taula 16: Equipaments Cívics segons barri i població (2006). Districte III

Barri	Població 2006	Superfície metres quadrats	Centres cívics municipals	Casals cívics Municipals	Locals socials	Locals Generalitat
Districte III	31.129	8.375.452	1	6	1	1
Can Parellada	6.018	1.161.326		Casal Cívic Can Parellada	Local Social Can Parellada	
Les Fonts	2.039	2.037.230		Casal Cívic Les Fonts		
Can Jofresa	2.147	322.734				Local Social Can Jofresa
Guadalhorce	1.335	31.789		Casal Cívic Guadalhorce		
Can Palet II	1.158	70.290		Casal Cívic Can Palet II		
Xúquer	1.217	76.339		Casal Cívic de Xúquer		
Segle XX	5.247	733.107		Casal Cívic Segle XX		
Can Palet	11.929	507.350	Centre Cívic Alcalde Morera			
P. Industrials	-----	3.435.284	-----	-----	-----	-----

Elaboració pròpia

Pel que fa al Districte III es pot afirmar que hi ha una xarxa d'equipaments cívics ben nodrida, principalment en l'eix nord (centre cívic i 4 dels 6 casals)

El Centre Cívic Alcalde Morera està situat en el barri més poblat del districte, Can Palet. Val a dir que a data d'avui, l'equipament pateix una sèrie de circumstàncies

específiques que limiten molt les seves possibilitats, especialment aquelles activitats que generen certa activitat sonora (problemes d'acústica). No és possible la utilització de la sala d'actes per aquesta raó, la qual cosa impedeix gran part de la seva activitat.

Tanmateix, aquest està situat en una agradable plaça que permet l'organització d'activitats a l'aire lliure o la continuació informal d'algunes de les trobades que es produeixen en el centre cívic.

La resta de barris d'aquesta zona nord (Segle XX, Can Palet II, Guadalhorce i Xúquer) disposen d'oferta de casals cívics de titularitat municipal, excepte en el cas de Can Jofresa on el local social és de titularitat de la Generalitat de Catalunya.

- El Casal Cívic de Can Palet II és un casal de grans dimensions, que, a més, disposa de pista poliesportiva.
- El Casal Cívic de Segle XX, un casal amb alts nivells d'activitat i dinamisme, està en una situació òptima pel que fa al seu arrelament en el territori. Caldria, però, fer algunes obres d'ampliació.
- Xúquer és un casal cívic de recent construcció, per la qual cosa no es tenen prou elements per valorar l'arrelament d'aquest espai. Només cal assenyalar, doncs, les seves potencialitats.
- El Casal Cívic de Guadalhorce, fins ara considerat dins del Pla d'Equipaments Cívics, d'un temps ençà està gestionat per un esplai amb molt dinamisme i implantació en el territori. Caldria considerar aquesta situació en el marc d'una racionalització dels equipaments referits a la joventut.
- El Local de Can Jofresa (vinculat a ADIGSA), està sent utilitzat com a espai per a joves i gent gran, per a activitats d'una entitat de persones amb discapacitats, i com a ludoteca.

D'altra part, els dos altres barris que formen el segon eix urbà que abans esmentàvem (Can Parellada i Les Fonts) -certament aïllats de la trama urbana de la ciutat de Terrassa- disposen ambdós de casals cívics (i fins ara, d'un local social) que els permet respondre a qualsevol necessitat des del territori i planificar la intervenció des dels equipaments cívics de què disposa l'Ajuntament de Terrassa.

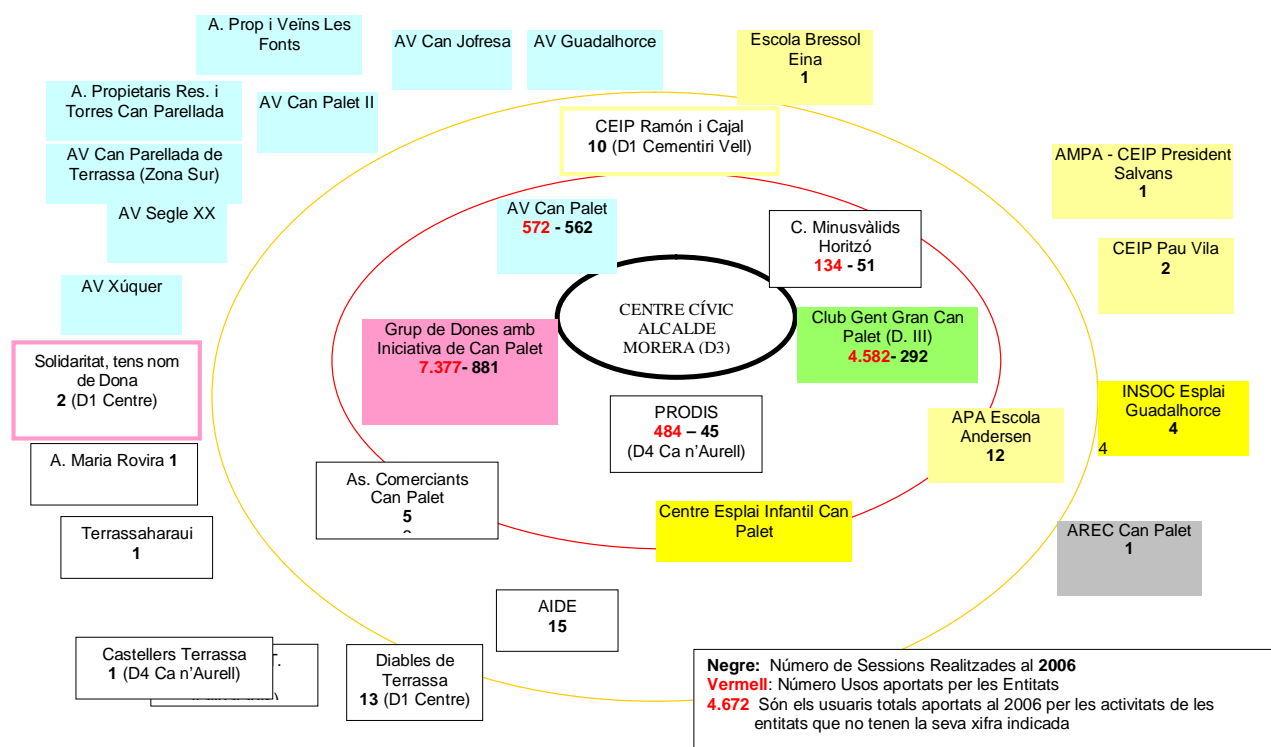
1 Aquesta anàlisi es basarà principalment en el sociograma realitzat al voltant del Centre Cívic Alcalde Morera al segon informe parcial del procés previ a la redacció del Pla d'Equipaments Cívics.

d) Anàlisi del teixit social present en el territori¹³:

Taula 17: Ràtio població/equipaments cívics (2006). Districte III

Càlculs segons tipologia	Ràtio població segons equipaments cívics
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal	1 EC 4.447 cada habitants (2,24 EC per cada 10.000h)
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i locals socials susceptibles de ser catalogats com a equipaments en el PEC.	1 EC cada 3.891 habitants, (2,6 EC per cada 10.000h)
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i locals socials i equipaments cívics de titularitat privada o d'altres administracions	1 EC per cada 3.458 habitants (2,9 EC per cada 10.000h)

El Centre Cívic Alcalde Morera és un dels centres cívics que aglutina, al seu voltant, un menor nombre d'entitats usuàries. No obstant, val a dir que actualment aquest equipament pateix una sèrie de problemàtiques específiques que minven considerablement les seves possibilitats.

II-lustració 24: Sociograma del Centre Cívic Alcalde Morera

Val a dir que, si al factor de les poques possibilitats que ofereix l'equipament, hi sumem el fet que en aquest districte existeix una oferta d'equipaments cívics i esportius considerable, podem arribar a la conclusió d'un teixit associatiu dispers.

Una de les conseqüències no volgudes de la sobreoferta d'equipaments és que les entitats presents en un territori es concentren de manera dispersa al voltant d'aquesta xarxa àmplia. Això no significa, però, que sigui un districte amb un teixit social dèbil. Ans al contrari, en aquest districte hi ha presents algunes de les entitats i associacions més dinàmiques de Terrassa, com l'AVV de Segle XX o el mateix esplai que gestiona el Casal Cívic de Guadalupe.

e) Anàlisi del sòl disponible

El POUM no preveu grans canvis en aquest districte de coexistència d'activitat econòmica i barris residencials amb característiques diverses. La millor comunicació amb el centre històric és a través de l'operació de creació d'itineraris ciclistes i per als vianants, com les intervencions de crear ponts sobre la riera de Vallparadís, aprofitant l'extensió de la centralitat associada a les operacions de rehabilitació dels antics vapors, vincularà o definirà aquests barris com a zones que s'incorporen a la centralitat de Terrassa.

La intervenció a l'antiga llera del torrent de Vallparadís, convertint-lo en un eix urbà d'interès, afectarà també aquesta nova percepció del barri, que passa de situar-se allunyat dels grans focus de centralitat a estar en una línia d'accés directe al centre mitjançant les intervencions en projectes d'urbanisme i mobilitat.

O el nou eix Nord-Sud que recorrerà el districte enllaçant petites operacions urbanes (radiotelevisió de Terrassa, centres educatius especialitzats, etc.).

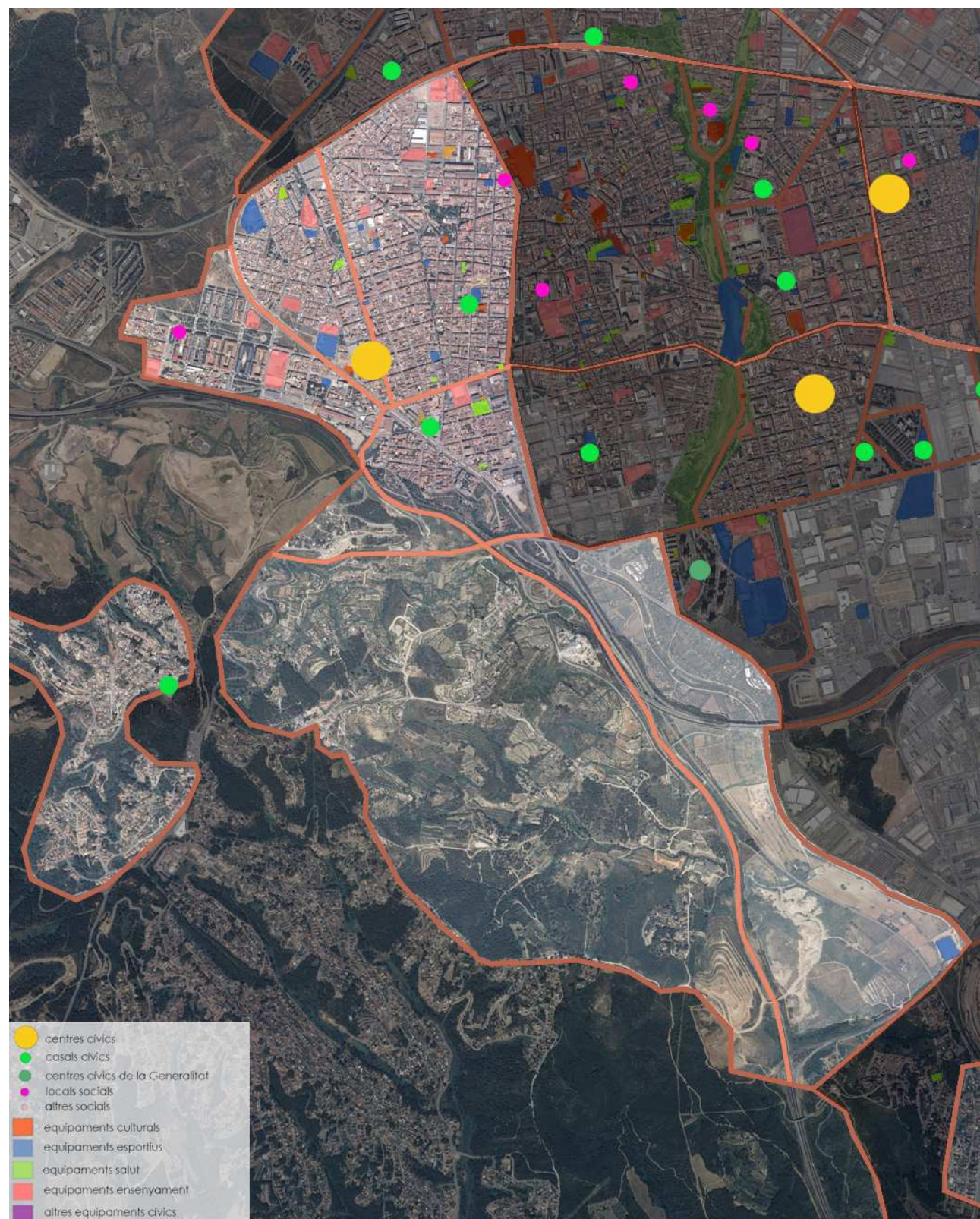
Els majors creixements al districte estan plantejats de cara a l'activitat econòmica. En qualsevol cas, en aquest districte, el problema principal no és de localització de sòl per a futurs equipaments, sinó de reorganització, funcionament en xarxa i optimització dels existents. La zona de creixement que preveu el POUM es situa lluny de les zones centrals i estarà dedicada a completar els polígons industrials de l'est de Terrassa.

f) Propostes d'Actuacions

Per tot allò exposat fins al moment, es proposa:

- Racionalització de Can Parellada i optimització d'oportunitats de col·laboració amb el municipi de St. Quirze.
- Ampliació de l'equipament del barri Segle XX
- Adaptació del casal cívic de Guadalupe, en la línia de reconvertir-lo en un equipament especialitzat en atenció a infants i joves.
- Racionalitzar espais per a gent gran i per a AAVV.
- Realitzar l'ampliació del Centre Cívic Alcalde Morera per què aquest pugui desenvolupar de manera reeixida les funcions pròpies d'un equipament cívic de nivell alt i millorar les condicions de l'atenció al públic de l'OAC.

3.4.5 DISTRICTE IV

Il·lustració 25: Xarxa d'equipaments del Districte IV

a) Present i futur dels equipaments cívics al Districte IV

Present

El Districte IV és, conjuntament amb els Districtes III i el VI, dels territoris més extensos en metres quadrats. Aquest districte està format pels barris de La Maurina, Roc Blanc, Ca n'Aurell, La Cogullada, Les Martines i Can Palet de Vista Alegre. És un districte divers, d'important creixement en les últimes dècades i amb problemes urbans i socioeconòmics acumulats que seran objecte d'un Pla de Barris.

Pel que fa a la xarxa d'equipaments actual, cal assenyalar un parell de qüestions: l'actual xarxa tendeix, des del punt de vista de la distribució espacial, a concentrar-se al mig del districte, on justament s'ubica el Centre Cívic Maria Aurèlia Capmany. En aquest sentit, val a dir que, a diferència d'altres districtes, el centre cívic està ubicat no en el barri més poblat, sinó el que està en una situació de més centralitat en el districte. A més, concretament en el llinar de dos barris. D'altra banda, comentar que tot i que l'oferta d'equipaments cívics fins a data d'avui s'ha valorat com a suficient, aquesta presenta dos problemes:

- 1) L'existència de tres locals socials en el territori comptats com a equipaments cívics han minvat la missió i les possibilitats dels equipaments cívics en el DIV.
- 2) En el benentès que el DIV porti a terme el creixement que el POUM té planificat, per respondre a les futures demandes en matèria d'equipaments cívics i dinamització social i associativa, la xarxa d'equipaments cívics actual és clarament insuficient.

D'altra banda, aquest districte té en el seu sí una zona "urbanitzada dispersa", concretament al barri de Can Palet de Vista Alegre i el tram urbà al voltant de la carretera que uneix aquesta zona amb la resta de la ciutat. Tal com apunten als mapes, aquest barri totalment separat del nucli urbà disposa de casal cívic, amb la qual cosa es respon amb escreix tant a la demanda actual com a la futura.

Futur

El Districte IV, tot i l'incertesa generada per la conjuntura actual en relació a l'escenari que es dibuixava a les previsions del POUM, és el segon districte que més creixerà en nombre de població i en nombre d'habitatges (6.157 habitatges nous en els escenaris més optimistes). En aquest sentit, doncs, cal pensar en un futur el creixement d'aquest districte i la conseqüent reserva de sòl per equipaments cívics. En aquest

sentit, tal com apunta el POUM, els barris que componen el Districte IV disposen de molt terreny lliure, la qual cosa s'ha de veure com una oportunitat a l'hora de planificar els futurs equipaments. D'aquesta manera es podrà donar resposta a les necessitats de serveis a la ciutadania i d'espais de dinamització social i associativa dels nous barris que es construiran de bell nou.

A més a més, és important assenyalar que en zones de gran creixement, la presència d'equipaments cívics és estratègica de cara a afavorir la integració i la cohesió social dels nous veïns i veïnes en el territori.

Reptes:

- Cosir el futur districte que es dibuixarà (tenint en compte els nous barris) i dotar al Districte IV d'un mapa d'equipaments cívics que respongui al nou escenari que es configurarà en els propers anys.
- Satisfer les demandes associatives i ciutadanes actuals en matèria d'equipaments cívics i conjugar-les amb les necessitats futures condicionades al creixement del districte.
- Respondre a les necessitats de la ciutadania i teixit social al voltant dels locals socials que deixen de comptar-se en el PEC, amb la construcció d'un nou casal cívic a les zones de futura urbanització.

Oportunitats:

- L'existència de grans extensions de sòl lliure permetrà planificar amb més possibilitats les futures construccions al territori.
- S'ha de dibuixar un mapa d'equipaments en el territori valent, aprofitant les oportunitats que aquest districte ofereix, que equilibri l'actual concentració.

b) Principals dades sociodemogràfiques dels barris i del districte

Taula 18: Evolució, distribució i densitat poblacional DIV, 1995-2006.

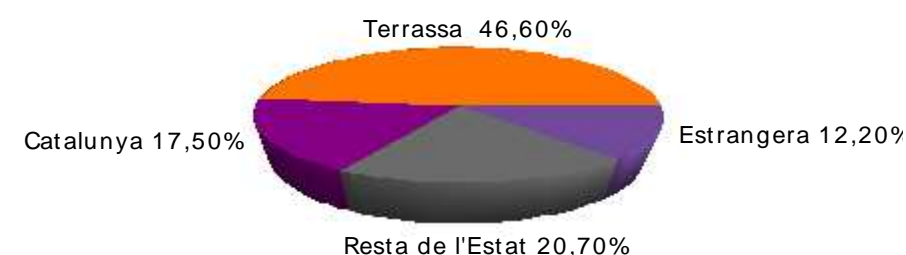
	Distribució Poblacional				% Població 2006	Creixement Relatiu 95-06	Densitat de Població 2006 Hab/Km ² *
	1995	2000	2006	2013*			
D IV	28.665	32.010	37.035	43.749	18,16%	29,2%	5.863,42

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari Estadístic de Terrassa 2007.

* Previsió optimista del POUM 2003, que cal revisar en la situació de crisi econòmica

Pel que fa a les característiques de la seva població, val a dir que el gruix de la població és ja nascuda a la pròpia ciutat de Terrassa (46,6%), seguida de la població nascuda fora de Catalunya, però en l'Estat espanyol (20,7%) i, finalment, aquella població nascuda a Catalunya (17,5%). D'altra banda, val a dir que la població estrangera en aquest districte representa poc més del 12% de la població total, índex per sota d'altres districtes com el II, el III i el VI.

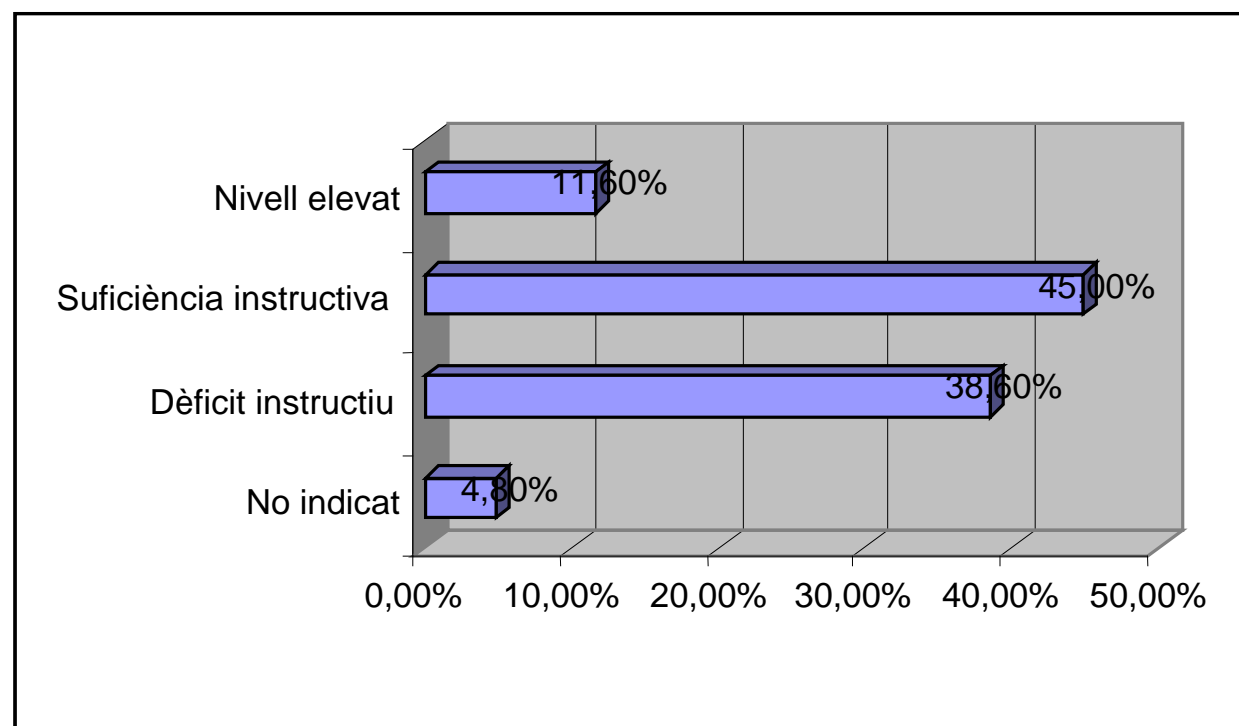
Il·lustració 26: Distribució poblacional segons lloc de naixement, DIV (2006)

El Districte IV, en la zona ponent de la ciutat, és el segon districte que més creixerà en nombre d'habitatges (6.157), després del districte V (11.735). A data d'avui, és el tercer districte amb més població de tota la ciutat de Terrassa, darrere del districtes V i VI.

No obstant, segons les previsions més optimistes del POUM pel 2013, el Districte IV passarà a ser el segon districte més poblat de la ciutat.

II·lustració 27: Distribució de la població segons nivell instructiu, DIV

Si observem els nivells instructius de la Població, podem observar que el DIV és un dels districtes amb un índex més elevat de la ciutat de Terrassa pel que a població amb suficiència instructiva (45%) i amb nivell elevat (després del DI, amb un 12% de la població). És, també, el districte que presenta un índex de dèficit instructiu més reduït (39%), per la qual cosa podem afirmar que és un territori que presenta, en termes generals, un dels millors panorames instructius de la ciutat de Terrassa.

c) Anàlisi del mapa d'equipaments segons districtes i densitat d'oferta

Pel que al Districte IV, tenint en compte la xarxa actual en matèria d'equipaments cívics, pensem que l'oferta actual esdevindrà deficitària donades les característiques que aquesta presenta a data d'avui. Per això mateix, cal pensar en una intervenció en relació al futur districte que es configurarà una vegada s'hagi viscut la fase de creixement urbà i poblacional.

D'altra banda, el Districte IV disposa de tres casals de barri: El Casal Cívic Municipal de Ca n'Aurell, el Casal SocioEsportiu de la Cogullada i el de Can Palet de Vista Alegre. Aquests tres casals presenten situacions diferenciades.

El Casal Cívic Can Palet de Vista Alegre és un equipament nou amb possibilitats i potencialitats clares. Hi ha una infrautilització de l'equipament per part dels veïns de la zona.

En canvi, el Casal Cívic Socioesportiu de la Cogullada presenta unes condicions físiques molt malmeses.

Per la seva banda, el Casal Cívic de Ca n'Aurell, el qual es troba en una zona de la trama urbana privilegiada, presenta un arrelament en el territori (ciutadania i teixit associatiu) notable. Tot i això, donada la mida reduïda de l'equipament, aquest casal cívic municipal ha quedat obsolet i inadequat per als objectius més amplis que en aquest PEC es proposen. En aquest sentit, la rehabilitació futura dels locals de l'antiga fàbrica SAPHIL constituirà el nou equipament cívic de referència per aquesta zona, així com per l'AVV de Ca n'Aurell, possibilitant la reubicació de l'actual Casal de Ca n'Aurell.

Finalment, en relació als casals cívics, en aquesta última convocatòria de la Llei de Barris i viles que requereixen una atenció especial, 2/2004, el barri de La Maurina ha resultat beneficiari d'aquest programa. Entre les moltes actuacions previstes, hi ha la construcció d'un nou equipament cívic adreçat molt especialment a població jove, gent gran i programes de dinamització comunitària.

En relació als locals socials, l'objectiu en aquest districte serà eliminar els locals socials existents, a mesura que es vagi urbanitzant el territori i, aprofitant l'avinentesa, es doti al districte d'una futura xarxa d'equipaments cívics reeixida. En aquest sentit, el cas del local social que actualment ocupa l'AVV Roc Blanc, atesa la seva ubicació certament apartada de la trama urbana, s'haurà de mantenir fins a la futura construcció d'un casal cívic municipal que doni resposta –a aquest barri i als futurs que properament naixeran- a la missió que els és pròpia als equipaments cívics.

Taula 19: Equipaments cívics segons barri i població (2006) DIV

Barri	Població 2006	Superfície metres quadrats	Centres cívics municipals	Casals cívics municipals	Locals socials	Casals cívics Generalitat
Districte IV	37.035	6.261.894	1	3	2	
Ca n'Aurell	17.338	964.770		Casal Cívic Ca n'Aurell	Locals Carrer Martin Díez	
La Maurina	7.808	422.751	C. Cívic M ^a Aurèlia Capmany			
La Cogullada	4.927	423.429		Casal sòcio-esportiu la Cogullada		
Roc Blanc	4.240	461.068			Local AA.VV Roc Blanc	
Can Palet de Vista Alegre	1.225	764.052		Casal Cívic I Can Palet de Vista Alegre		
Les Martines	465	3.019.141				
Vista Alegre		206.680				
Disseminats	32					

Font: Elaboració pròpia a partir de la pàgina web de l'Ajuntament de Terrassa. Anuari Estadístic 2007.

Taula 20: Ratio població/ equipaments cívics D.IV

Càlculs segons tipologia	Ràtio Població segons equipaments cívics
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal	1 EC cada 9.258 hab. (1,08 EC per 10.000)
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i Locals socials susceptibles de ser catalogats com a equipaments en el PEC.	1 EC cada 7.407 hab. (1,3 per 10.000h)
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i Locals socials i equipaments cívics de titularitat privada o d'altres administracions.	1 EC cada 7.407 hab. (1,3 per 10.000h)

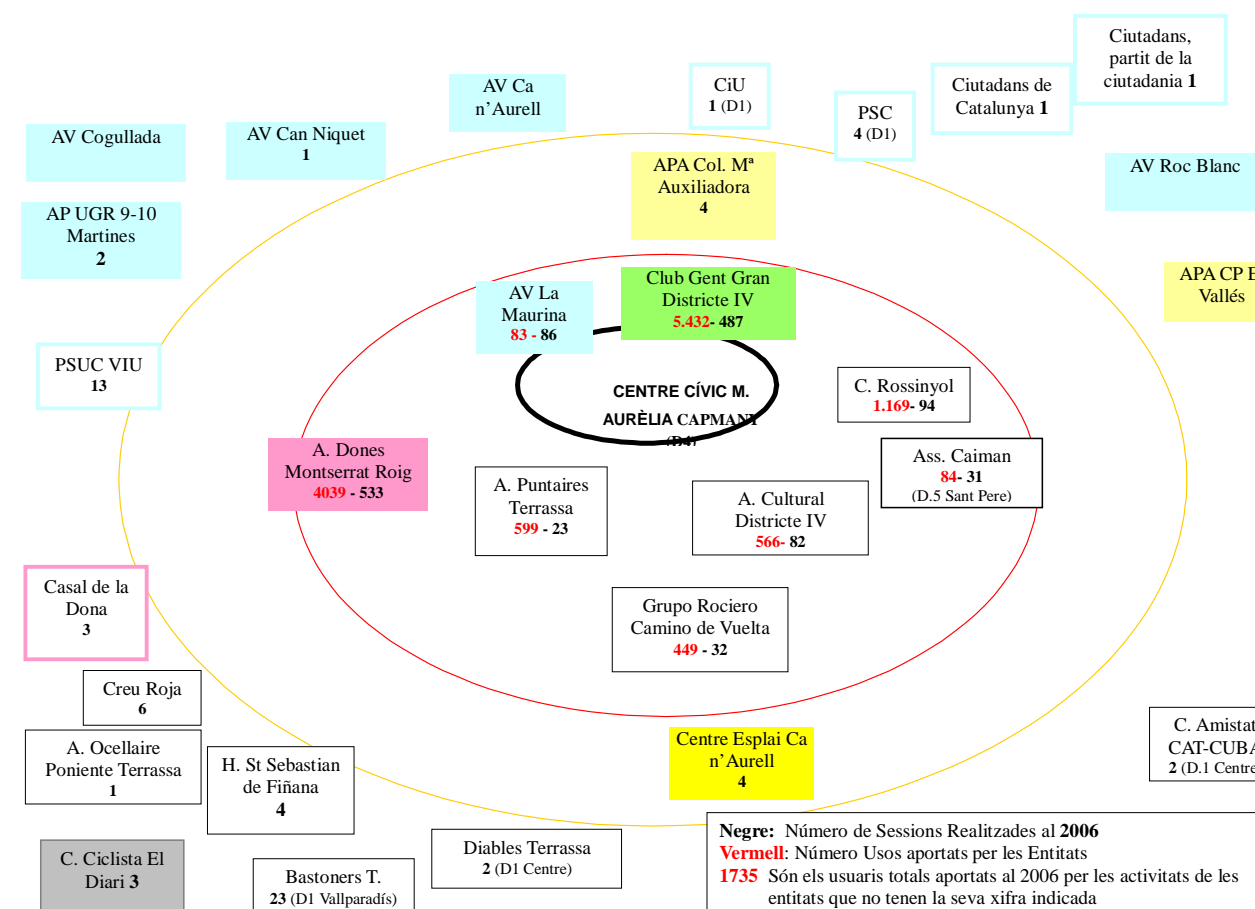
d) Anàlisi del teixit social present en el territori

Pel que fa al teixit social present en el territori, podem afirmar que el Districte IV presenta un teixit social força ric, articulat al voltant del Centre Cívic Maria Aurèlia Capmany, equipament que presenta uns nivells d'usos molt elevats, a causa, entre d'altres factors, a la reduïda mida en comparació amb d'altres centres cívics.

En aquest sentit, val a dir que és l'equipament on participen més entitats en la gestió i programació d'activitats de tots els centres cívics. Com a dada significativa, és important assenyalar que una part important de les entitats que participen activament en la programació de l'equipament són entitats amb projecció de ciutat.

D'altra banda, malgrat que hi ha 'nominalment' un teixit associatiu força nombrós en el districte, algunes de les associacions i entitats del districte fan un ús de l'equipament sense aportar-hi gaire dinamització.

Il·lustració 28: Sociograma Centre Cívic Maria Aurèlia Capmany

Elaboració pròpia

e) Anàlisi del sòl disponible

El Districte IV es veurà afectat positivament pel desenvolupament de la gran operació urbana que perllongarà l'eix de la Rambla cap al Sud, que preveu requalificar les zones d'influència. La rehabilitació de contenidors obsolets, com ara l'antiga indústria SAPHIL, ofereix una òptima oportunitat de reorganització de la xarxa en el districte.

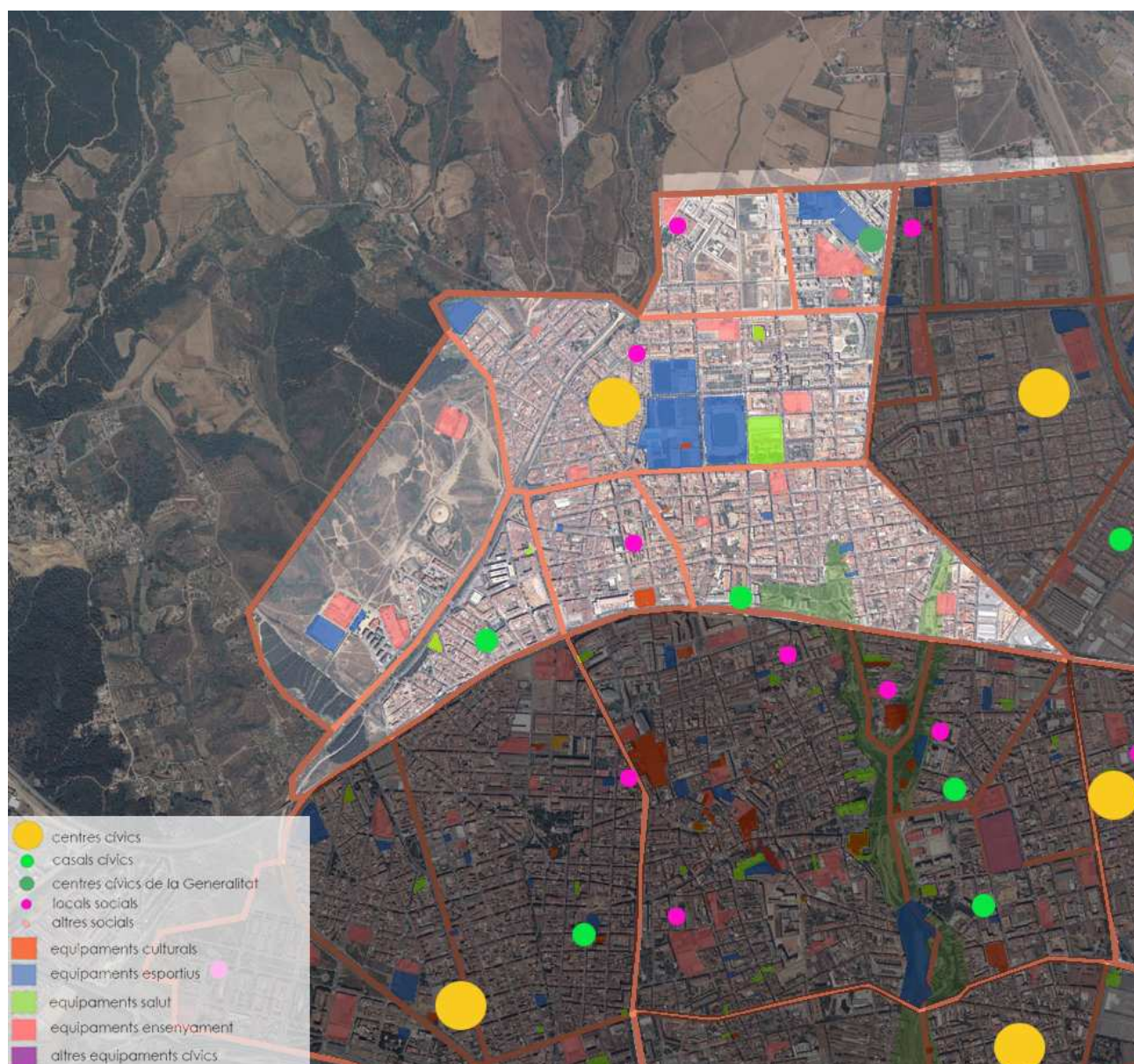
També es preveuen resultats positius de l'aplicació del Pla de Barris al barri de La Maurina. En aquest cas, a més de la localització del nou equipament destinat als joves, definit en la proposta de remodelació, es podria avançar en la reubicació d'algun dels locals amb menys condicions. Cal tenir en compte l'aspecte positiu que suposa, per a aquest districte, el fet de comptar amb diversos equipaments cívics del districte V situats en la franja contigua al seu límit nord.

f) Propostes d'actuacions

Per tot allò exposat fins el moment, proposem:

- Dotar aquest territori d'una xarxa suficient d'equipaments cívics, en base a la rehabilitació de SAPHIL i a la construcció del Casal Cívic de Roc Blanc –Les Aymerigues.
- En funció d'aquest procés, reorientar i racionalitzar els equipaments actuals.
- Millorar les condicions del Casal socioesportiu de La Cogullada.
- Ampliació del centre cívic Maria Aurèlia Capmany per integrar adequadament els usos de serveis socials i administratius, que cal resoldre provisionalment amb un mòdul prefabricat en els primers temps i un canvi d'ús de la sala relacional.

3.4.6. DISTRICTE V

Il·lustració 29: Xarxa d'equipaments del Districte V

a) Present i futur dels equipaments cívics al Districte V

Present

El Districte V és el districte amb més població de la ciutat de Terrassa. En el cas del Districte V, ens trobem amb una situació molt similar a la del Districte IV. Aquest és un dels districtes que afronta el creixement més gran en nombre d'habitatges de la

ciutat de Terrassa (la previsió més optimista estableix 11.753 habitatges nous). Aquest districte està format pels barris de St. Pere, Pere Parres, Can Boada, Poble Nou / Zona Esportiva, Can Roca, Pla de Bonaire i Can Gonteres, de grandària i característiques molt diverses. El forma població diversa com correspon a un districte que abasta des de barris d'autoconstrucció fins a zones residencials de prestigi recentment desenvolupades en els terrenys ferroviaris recuperats per als usos urbans (PERI de la Renfe) o l'àrea Olímpica de Terrassa.

Des d'un punt de vista social, val a dir que ens trobem amb un districte amb diferències destacables, especialment pel fet de tenir nuclis disseminats, barris d'edificis d'autoconstrucció, i altres que sorgeixen de l'eixample clàssic (quadrícules).

La situació del districte V actual, és, d'altra banda, a data d'avui, suficient. No obstant, si es té en compte el fort creixement que la ciutat viurà per aquest districte, la situació que en el present pot resultar òptima, en un futur pot esdevenir deficitària. Tot i això, aquest districte afronta el creixement poblacional amb una oferta molt més reeixida que no pas la que presenta el Districte IV.

Amb el mapa i la trama urbanística actual no hi ha, ara per ara, cap espai que no tingui com a àrea d'influència cap equipament cívic, ja sigui per la presència de l'equipament cívic Avel·lí Estranger, pels casals de barri o per l'elevat nombre de locals socials existents fins a data d'avui.

Pel que fa a l'escenari que dibuixava el Pla del 1993, cal assenyalar que aquest està àmpliament acomplert. També, entre d'altres coses per la recent construcció del Casal Cívic de Can Gonteres, donant així resposta als barris més allunyats del centre de la trama urbana del districte.

Futur

Atès el futur creixement d'aquest barri, s'ha de pensar en una reserva de sòl per equipaments cívics, a fi i efecte de donar resposta a les necessitats de serveis a la ciutadania i d'espais de dinamització social i associativa dels nous barris que es construiran de bell nou (Can Marcet, Can Colomer-Torrent Mitger), així com l'eixamplament dels que ja existeixen (Can Roca, Can Boada i el mateix Avel·lí Estranger).

De fet, malgrat la situació de crisi econòmica i sobretot immobiliària que aporta el marc a la redacció d'aquest Pla, ja s'han començat a fer realitat les dinàmiques urbanitzadores de part d'aquesta zona nord-oest de la ciutat, pel que es pot pensar que el seu desenvolupament almenys parcial es farà realitat a mig termini, pel que

convindria incloure, en la planificació programada econòmicament, la previsió d'un nou equipament cívic associat a l'operació esmentada. Els projectes de Can Roca estan en marxa i el futur de Can Boada també sembla estar determinat i recolzat en la nova accessibilitat viària que proporcionarà el nou Cinturó, unida a la millora de les connexions en transport públic que es deduiran de la reorganització ferroviària.

Reptes:

- Reorganitzar la situació inflacionista en relació als locals socials, tot mantenint tan sols aquells que resulten imprescindibles per a una oferta suficient d'equipaments cívics.
- Cosir el futur districte que es dibuixarà (tenint en compte els nous barris) i dotar al Districte V d'un mapa d'equipaments cívics que respongui a la nova realitat demogràfica que es configurarà en els propers anys.
- Satisfer les demandes associatives i ciutadanes actuals en matèria d'equipaments cívics, tot conjugant-les amb les necessitats futures condicionades al creixement del districte.
- Respondre a les necessitats de la ciutadania i teixit social al voltant dels locals socials que deixen de comptar-se en el PEC, amb la construcció d'un nou casal cívic en les zones de futura urbanització.

Oportunitats:

- El districte V és un districte que parteix d'una situació de partida òptima en relació als equipaments cívics. Així doncs, les intervencions que s'hauran de fer seran poques, però estratègiques, intentant així respondre als reptes plantejats.
- També presenta una bona ràtio respecte d'altre tipus d'equipaments, sobretot esportius, però també assistencials o d'oci.
- És un districte amb bones condicions d'accessibilitat en transport públic, tant pel que fa la xarxa d'autobusos com per la ubicació de les estacions ferroviàries.

b) Principals dades sociodemogràfiques dels barris i del districte V

Taula 21: Evolució, distribució i densitat poblacional 1995-2006. D.V

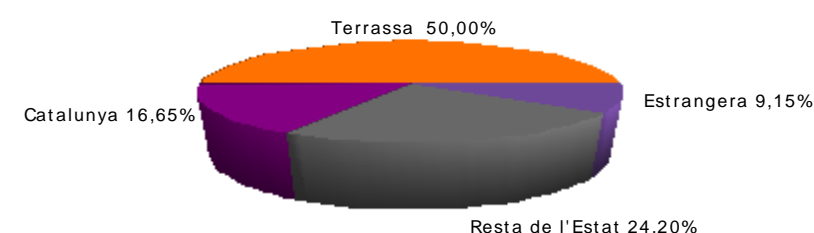
	Distribució poblacional				% Població 2006	Creixement relatiu 95-06	Densitat de població 2006 Hab/Km ² *
	1995	2000	2006	2013*			
D. V	35.582	38.230	43.474	50.248	21,3%	19,5%	10.027,4

Font: Elaboració Pròpia a partir de l'Anuari Estadístic de Terrassa 2007.

El districte V és el districte amb més població de tot Terrassa. En relació a la previsió de creixement del 2013, no només continuarà essent el districte amb un nombre més gran de població, sinó que serà, a més, el que viurà un creixement més accentuat (quasi 7.000 persones més, segons les més optimistes previsions) en els propers anys.

Il·lustració 30: Distribució poblacional segons lloc de naixement (2006)

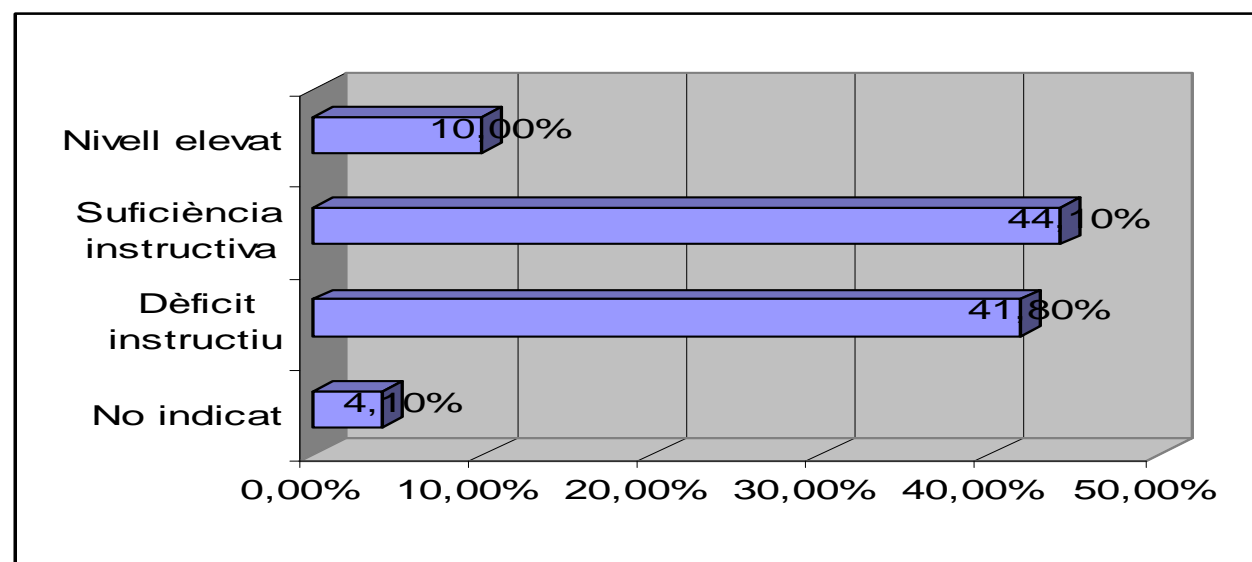
DV

Pel que fa a l'origen de la població, el districte V és un districte on hi ha una majoria de població molt nombrosa originària de la mateixa Terrassa (50%), un 16,6% de

població nascuda en la resta de Catalunya i un 24% en la resta de l'estat. Tot això permet concloure que el districte V és un dels districtes amb un percentatge de població estrangera menys elevat (9,15%).

II-lustració 31: Distribució de la població segons nivell instructiu, DV

Pel que fa al nivell instructiu de la població, el districte V presenta uns patrons molt similars als de l'anteriorment analitzat, el Districte IV. Així doncs, el districte presenta uns nivells de dèficits instructius relativament baixos (42%), uns nivells de suficiència instructiva de prop del 43% i un índex de nivell d'estudis elevat que se situa en el 10%.

c) Anàlisi del mapa d'equipaments segons districtes i densitat d'oferta

Pel que al Districte V, donada la xarxa actual en matèria d'equipaments cívics, pensem que aquesta esdevindrà deficitària en un futur proper si es tenen en compte dos factors:

- el futur creixement de la població del districte i
- la reordenació dels locals socials, oferta que es considera fins ara inflacionista.

El centre cívic del Districte V, l'Avel·lí Estrenjer, està ubicat al barri del Poble Nou-Zona Esportiva, barri més poblat del districte V, conjuntament amb el barri de Sant Pere. A data d'avui, és un centre cívic amb uns nivells d'ús i de saturació força alts.

L'altre barri més poblat, el barri de Sant Pere, acull un casal cívic municipal amb un nivell d'arrelament en el territori i amb una capacitat de programació molt alta.

Els altres dos casals cívics municipals, el Casal Cívic Municipal de Can Gonteres i el Casal Cívic Municipal de Can Boada, presenten situacions ben diferents: el de Can Boada és un casal de recent construcció en una zona urbana en expansió, per la qual cosa el seu ús es troba en fase de creixement i avaluació. D'altra banda, el Casal Cívic Municipal de Can Gonteres és un casal de barri relativament nou, gestionat directament per l'Ajuntament, i amb nivells d'ús baixos (pendent d'arrelar-se al territori).

D'altra banda, la situació dels locals socials és força millorable. Alguns d'aquests locals estan a la vora d'equipaments cívics grans i encara amb capacitat d'absorció. Tal és el cas del Local Social de l'AVV de Poble Nou, entitat que ocupa un local, tot i que compartit, malgrat que disposa del Centre Cívic Avel·lí Estrenjer; o dels Locals de Bon Aire, locals que, a hores d'ara, són utilitzats com un hotel d'entitats sense que es faci dinamització comunitària al seu si (tot i existir un casal cívic de la Generalitat). Hom creu, que aquesta situació és racionalitzable.

Taula 22: Ratio població segons equipaments cívics. D.V

Càlculs segons tipologia	Ràtio població segons equipaments cívics
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal	1 EC cada 10.868h (0,9 EC per cada 10.000h)
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i locals socials susceptibles de ser catalogats com a equipaments en el PEC.	1 EC cada 7.245h (1,4 EC per cada 10.000h)
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i locals socials i equipaments cívics de titularitat privada o d'altres administracions	1 EC cada 6.210 h (1,6 EC per cada 10.000h)

Taula 23: Equipaments cívics segons barri i població (2006). D.V

Barri	Població 2006	Superfície metres quadrats	Centres cívics municipals	Casals cívics mpals.	Locals socials	Casals cívics Generalitat
Districte V	43.474	4.266.924	1	3	4	1
Sant Pere	11.618	611.962		Casal Cívic Sant Pere		
Pla del Bon Aire	2.715	161.736			Locals Bon Aire*	Casal Cívic Generalitat Bon Aire
Can Roca	2.096	245.220			Locals Can Roca	
Poble Nou - Zona Esportiva	11.439	884.193	Centre Cívic Avel·lí Estranjer		Locals Poble Nou	
Torrent d'en Pere Parres	5.442	239.987			Local A.VV Torrent d'en Pere Tarres	
Can Boada (Casc Antic)	7.627	282.893		Casal Cívic Can Boada		
Can Boada del Pi	1.629	674.390				
Can Gonteres	358	270.901		Casal Cívic Can Gonteres		
Pla del Bon Aire- El Garrot	102	332.766				
Altres i Disseminats	458	562.872				

Font: Elaboració Pròpia a partir de la pàgina Web de l'Ajuntament de Terrassa. Anuari Estadístic 2007. Sistemes d'informació/ Secció d'estadística.

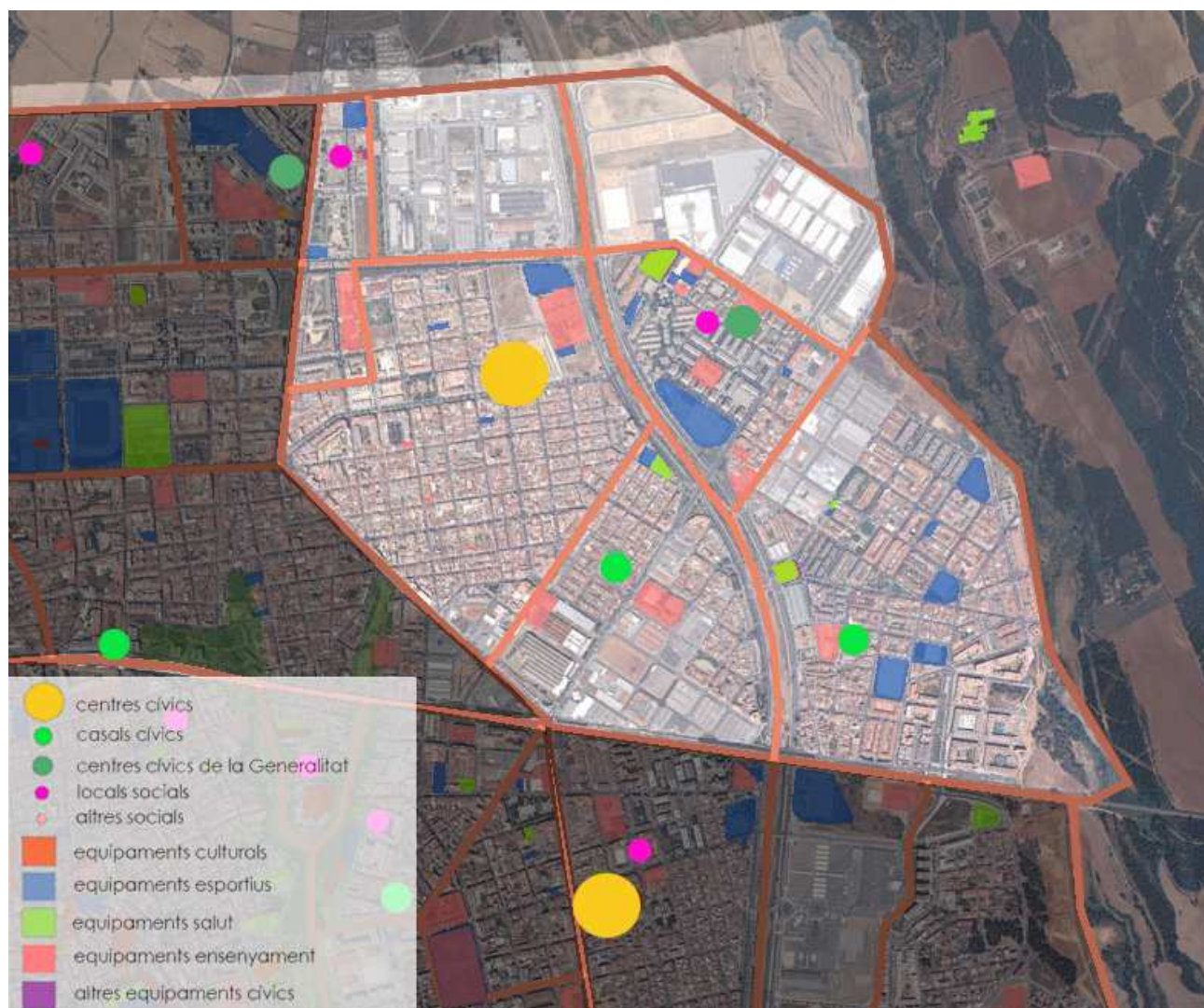

f) Propostes d'Actuacions

En relació als criteris d'existència que es proposen per als locals socials, hom creu recomanable:

- Ampliació del centre cívic Avel·lí Estrenjer, amb una manca clara d'espais per acomplir les funcions necessàries. És el centre més reduït en superfície de la xarxa i ha resultat visiblement insuficient.
- Reorientar paulatinament els locals de Bon Aire i Poble Nou, en funció de racionalitzar i optimitzar la xarxa d'equipaments cívics que els envolta, i de les oportunitats d'un nou casal. En tot cas, caldria un procés de dinamització comunitària que donés més utilitats socials als espais actuals.
- Alhora que es desenvolupi l'extensió de Can Roca, construir un nou casal per donar cobertura als creixements de població previstos i complementar la manca de superfície de l'Avel·lí.

3.3.6 DISTRICTE VI

Il·lustració 33: Xarxa d'equipaments al DVI

a) Present i futur dels equipaments cívics al Districte VI

Present

Actualment, el districte VI presenta una de les distribucions espacials dels equipaments cívics més reeixides de tots els districtes. Malgrat no disposar d'una xarxa d'equipaments gaire densa, la seva distribució estratègica abasta les àrees dels diferents barris. Tal com passa en el Districte II, la riera ha significat una esquadra urbanística i social dels barris de Les Arenes, Can Montllor i la Grípia, raó a partir de la qual es pot explicar la forta identitat social d'aquests barris.

Val a dir que les actuacions i els reptes que es dibuixaven en el Pla d'Equipaments Cívics del 1993 s'han portat a terme amb encert i es pot considerar que ja estan totalment assolides i, fins i tot, superades. Dos exemples d'aquest fet són l'ampliació del Centre Cívic Francesc Macià, i l'ampliació i rehabilitació del Casal Cívic de les Arenes.

D'altra banda, convé assenyalar que el districte VI, conjuntament amb el Districte I, són els districtes que menys creixement sociodemogràfic experimentaran. Concretament, està prevista la construcció de 2.062 habitatges nous, segons l'escenari més optimista.

El districte VI està constituït pels barris de Sant Llorenç, Sant Pere Nord, Egara, Can Tusell, Les Arenes, Can Montllor i la Grípia. En els últims anys, els creixements dels barris situats a l'altre costat de la riera han estat importants, equilibrant un districte on abans les persones residents a la zona més pròxima al centre de la ciutat (Sant Pere Nord i Egara) constituïen la majoria de la població.

El Districte VI integra, dins del seu àmbit, diverses zones d'activitat econòmica, que generen discontinuïtat entre els barris que el componen, que cal afegir a la fractura històrica que suposa el traçat de la riera de les Arenes.

La reorganització ferroviària suposarà un element més d'integració d'aquest districte, que bascula entorn de l'antiga estació de Renfe, amb una localització molt excèntrica respecte del cor del barri. Totes aquestes circumstàncies han propiciat una distribució del districte en barris independents i d'alta autonomia quant a les dinàmiques comunitàries.

Futur

Una de les zones que en el darrer PEC del 1993 va quedar amb més buits al districte VI de la ciutat de Terrassa va ser el barri de Can Tusell, per més que disposa de diversos equipaments pròxims, és un barri que en aquells moments es trobava en fase de creixement. A data d'avui, doncs, tot i que el districte VI es troba en una situació òptima en relació als equipaments cívics, es pot considerar que si es dota a aquest barri d'un casal cívic que sigui capaç d'acollir les demandes presents i futures, el districte restarà en una situació òptima, especialment si es té en compte el fet que és un territori de baix creixement.

No obstant, per arribar a maximitzar aquesta situació òptima, val a dir que és necessari arribar a implementar polítiques de coordinació amb equipaments cívics

d'altres titularitats o xarxes, tal com és el cas del Casal Cívic de Sant Llorenç, de titularitat de la Generalitat de Catalunya, o del Casal Cívic de les Arenes, de propietat de l'associació de veïns del mateix barri.

Assolir un equipament específicament orientat a la infància i la joventut podria ser també un horitzó positiu, ateses les necessitats de la zona, així com l'existència d'una associació de lleure educatiu.

Reptes

- Saber coordinar-se a nivell d'objectius, programació i estratègia amb la xarxa d'equipaments cívics de titularitat privada o amb els equipaments cívics d'altres xarxes, com els de la Generalitat de Catalunya.
- Atès que la xarxa actual d'equipaments cívics és òptima, el principal repte actual no es dotar de contenidors al territori, sinó aconseguir transformar-los en centres de referència a nivell comunitari i aconseguir que aquests siguin elements dinamitzadors del teixit social del territori.

Oportunitats

- Consolidar els equipaments cívics del territori com a espais de participació ciutadana, desenvolupament personal i comunitari.

b) Principals dades sociodemogràfiques dels barris i del districte VI

Taula 24. Evolució, distribució i densitat poblacional 1995-2006. DVI

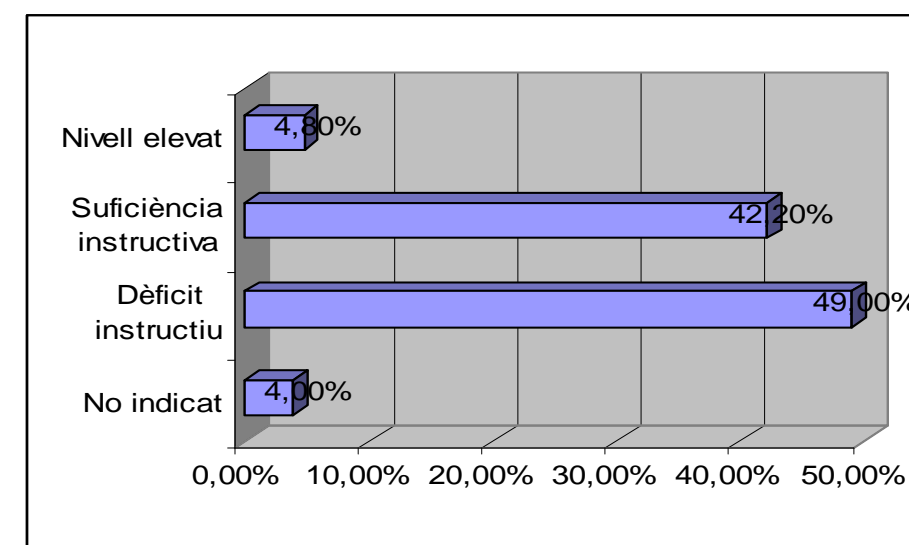
	Distribució poblacional				% Població 2006	Creixement relatiu 95-06	Densitat de població 2006 Hab/Km ² *
	1995	2000	2006	2013*			
D. VI	33.124	35.274	39.595	43.735	19,4%	19,5%	12.922,11

Font: Elaboració Pròpia a partir de l'Anuari Estadístic de Terrassa 2007.

El districte VI és actualment el segon districte més poblat de la ciutat de Terrassa (19% respecte el total de població). Val a dir que una part molt important de la població d'aquest districte resideix entre els barris de les Arenes i Sant Pere Nord.

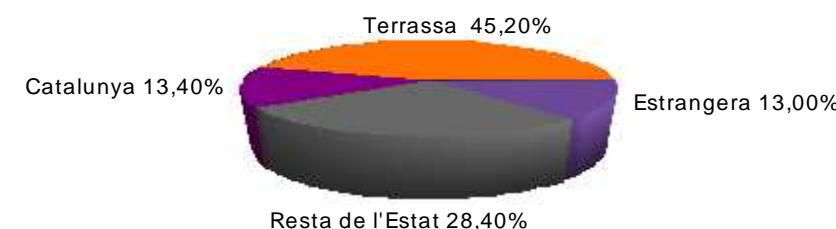
Pel que fa al lloc de naixement de la població del barri, un 45% del total de la població han nascut a la mateixa ciutat de Terrassa (segurament, és el segment de població més jove del districte), enfront d'un més reduït 13,5% de la població que és nascuda a la resta de Catalunya. El percentatge de població nascuda a la resta de l'Estat espanyol és de prop del 29%, mentre que la de la població estrangera s'ubica a la mitjana del conjunt de la ciutat de Terrassa (13%).

II-lustració 34: Distribució poblacional segons lloc de naixement, Districte VI (2006)

el que fa al nivell instructiu de la població, el Districte VI és un dels districtes que presenta un dèficit instructiu més alt de la ciutat de Terrassa. En aquest sentit, amb patrons molt similars al del Districte II, un 49% de la població presenta dèficits instructius, mentre un 42% de la població presenta nivells educatius suficients. No obstant, només un 5% de la població del districte presenta un alt nivell d'estudis..

II-lustració 35: Distribució de la Població segons nivell instructiu, D.VI

Taula 25: Equipaments Cívics segons barri i població (2006). DVI

Barri	Població 2006	Superfície m2	Centres cívics municipals	Casals cívics municipals	Locals socials	Casals cívics Generalitat
Districte VI	39.154	3.026.393	1	0	4	1
Les Arenes- La Grípià- Can Montllor	13.078	893.460			Local social Les Arenes***	
Sant Llorenç	4.832	214.356			A.VV Sant Llorenç*	Centre Cívic Sant Llorenç
Sant Pere Nord	15.083	771.987	Centre Cívic Municipal Francesc Macià			
Egara	4.179	420.209			Local Egara	
Can Tusell	2.243	138.528			A.VV Can Tusell**	
P. Industrials (Can Petit i Nord)		647.850				

*A prescindir segons si es donen una sèrie de criteris: col·laboració amb la xarxa d'equipaments de la Generalitat, etc..

** A prescindir en un futur una vegada s'hagi dotat la zona d'un nou casal cívic municipal.

*** Altres equipaments són els locals de les Arenes i d'Egara que presenten moltes potencialitats de col·laboració. Les Arenes es un equipament de propietat privada de l' AVV Les Arenes.

Font: Elaboració Pròpia a partir de la pàgina Web de l'Ajuntament de Terrassa. Anuari Estadístic 2007.

Com hem comentat abans, el districte VI presenta una situació no deficitària en matèria d'equipaments cívics, si ho comparem amb d'altres districtes.

El centre cívic propi del Districte VI és el Centre Cívic President Macià. Aquest està ubicat al barri de Sant Pere Nord, el barri més poblat de tot el districte.

Val a dir que aquest equipament ha viscut fa poc temps una rehabilitació i ampliació que el situen com un dels centres cívics en millors condicions. No obstant, és un dels centres cívics que presenta uns nivells de saturació en els seus usos més significatius. Per això mateix, caldria anar pensant una redefinició dels espais i dels usos que s'hi realitzen en els propers temps. Per posar un exemple, es detecta que un servei arrelat al territori i necessari com ara serveis socials, les OAC i els SION, es troben amb problemes per portar a terme el seu servei en condicions òptimes, mentre que hi ha sales amb uns nivells d'usos molt baixos i amb espai sobrant. Es tractaria, doncs, de pensar en una hipotètica reubicació dels serveis i programes que es desenvolupen en aquest centre cívic en les diferents sales d'una manera més racional en relació a la necessitat i demanda d'espai, i als diferents usos que d'aquest es realitzen.

Taula 26. Ràtio població segons equipaments cívics. DVI

Càlculs segons tipologia	Ràtio població segons equipaments cívics
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal	1 EC cada 13.051 h (0,76 EC per 10.000)
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i locals socials susceptibles de ser catalogats com a equipaments en el PEC.	1 EC cada 7.830 h (1,2 EC per 10.000h)
Centres cívics i casals cívics de titularitat municipal i locals socials i equipaments cívics de titularitat privada o d'altres administracions	1 EC cada 6.525 h. (1,5 EC per 10.000h)

D'altra banda, el districte VI té en el seu sí l'oferta complementària d'un casal cívic propietat de l'AVV, el Casal de Les Arenes, un local amb certa singularitat, i el Casal Cívic Egara, ambdós ubicats en una zona estratègica del districte i els quals

abasteixen suficientment, tenint en compte l'estat dels casals i les possibilitats que ofereixen, la població dels barris més propers.

En aquest escenari cal també remarcar la conveniència d'una articulació entre l'Ajuntament de Terrassa i la Generalitat per a donar una solució consistent a les necessitats de l'AVV, en funció de les oportunitats del Centre Cívic de Sant Llorenç.

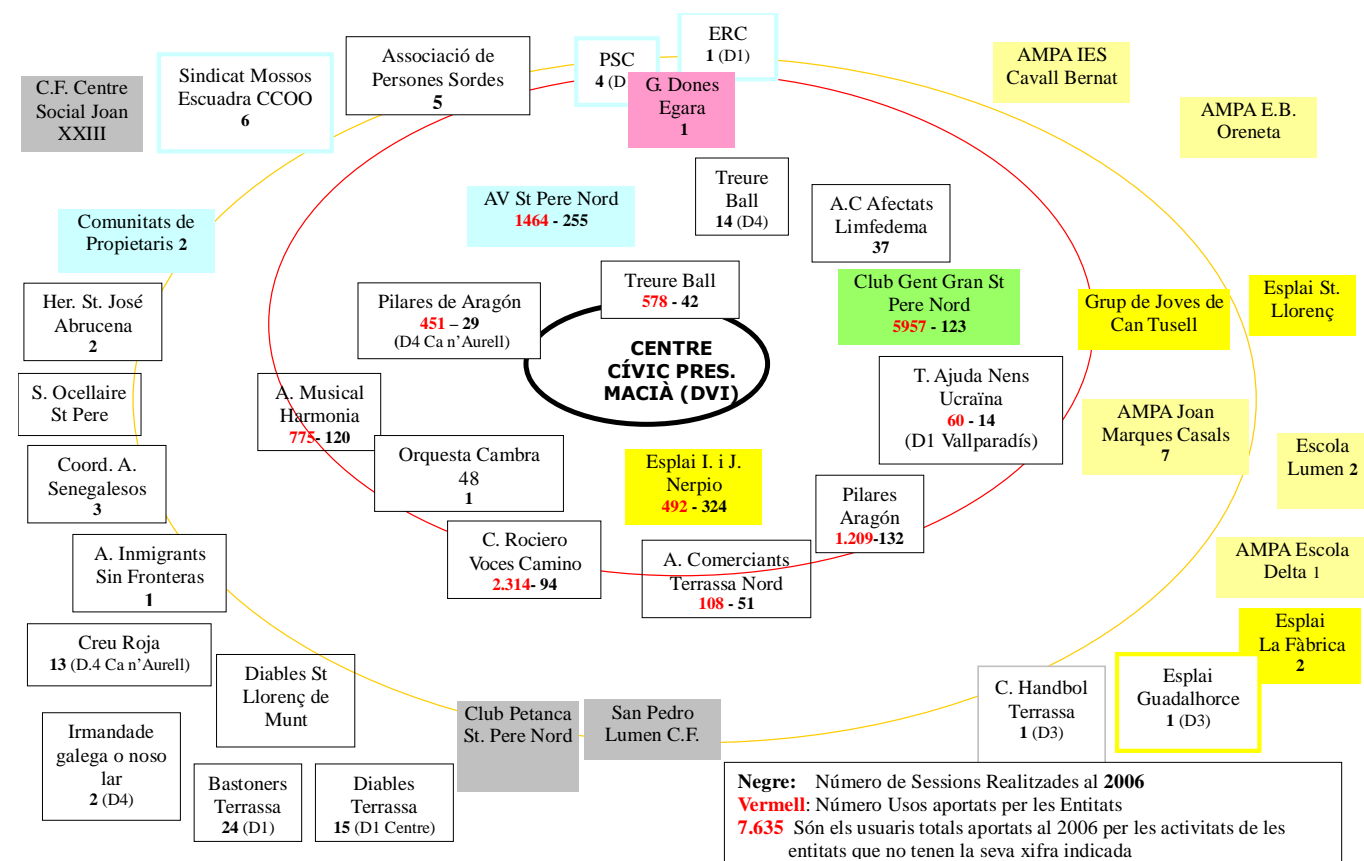
En el cas de l'altre local, el que a hores d'ara ocupa l'AVV de Can Tusell, pensem que és important assenyalar el fet que és una zona que queda relativament infradotada, tot i disposar de local, comparada amb la resta del districte, per la qual cosa, un casal cívic municipal en aquest territori pot donar resposta a les necessitats que presenta el barri per disposar d'espais de relació interveïnal i comunitària així com espais adreçats als infants i joves, considerant les necessàries singularitats de la seva tipologia i de la seva gestió.

Tanmateix, mentre no existeixi el casal cívic municipal de nova construcció, hom defensa la possibilitat de mantenir el local social actual, a fi i efecte que no hi hagi un cost social durant aquest període de transició.

c) Anàlisi del teixit social present en el territori

En el districte VI hi ha el Centre Cívic President Macià, on hi tenen acollida un mínim de 49 entitats, essent, doncs, un dels equipaments cívics que més entitats acull. Val a dir que és el més nou i, àdhuc, el més gran. Existeix un nucli d'11 entitats que participen en la programació de l'equipament. Les entitats veïnals i de ciutadania activa tenen el mateix comportament que en els altres equipaments: poca participació (ja disposen dels seus propis espais). De la resta d'entitats, destaca un nucli de dues associacions que treballen per a la integració dels immigrants.

II-lustració 36: Sociograma Centre Cívic President Macià

Elaboració pròpia

d) Anàlisi del sòl disponible

En no ser necessari, en principi, reubicar els equipaments cívics en una zona que està, d'entrada, ben dotada, no és un tema crucial l'existència de sòl disponible. La intervenció a Can Tusell ja està programada.

e) Propostes d'actuació

Per tot allò exposat fins al moment, es proposa:

- c) Intentar arribar a convenis i col·laboracions amb els equipaments cívics de la xarxa de la Generalitat de Catalunya, a fi i efecte de concentrar tot els recursos i dispositius en un mateix espai de referència, amb més possibilitats i en vista a una millor gestió dels recursos públics. Aquesta opció permetria racionalitzar els actuals locals, així com les necessitats del teixit veïnal, juvenil i de la dinamització comunitària.
- d) Construir el nou casal cívic de Can Tusell, que substituirà l'actual local de la A.VV. can Tusell, que alhora esdevindrà un equipament especialitzat en atenció a infants i joves.

3.5 Programes d'intervenció del Pla d'Equipaments

3.5.1. Programa de transversalitat

La noció de proximitat dels equipaments cívics ofereix l'oportunitat de disposar d'espais per a usos molt diversos, tots ells relacionats amb la convivència i les necessitats relacionals i socials de la població de l'entorn. En aquest sentit, la seva funció de suport del teixit associatiu local, origen i força motriu de molts dels equipaments cívics analitzats en la xarxa de Terrassa, és només una de les oportunitats que ofereix aquesta xarxa.

Fins i tot, la seva funció com a espai necessari de suport a processos participatius, que es van incorporant cada vegada a més àrees de la gestió local, bé per coherència legislativa o bé per decisió de caminar pel camí de la governança municipal, no cobreix totes les expectatives d'uns espais d'activitat nascuts amb la vocació complementària de convertir-se en el punt de referència de l'Ajuntament en els barris i dels barris de cara al govern municipal.

Les activitats que s'organitzen en els centres i casals cívics tenen molts perfils, tractant d'adequar-se a les necessitats i desitjos d'una societat cada vegada més complexa i variada. Sempre dins dels límits marcats per l'existència d'una finalitat que beneficiï a la comunitat i que no entri en competència amb els negocis i la petita activitat comercial d'entorns en els quals l'activitat comercial també afegeix convivencialitat i vitalitat als barris. Són molts els tipus d'usos que es despleguen o podrien desplegar-se, quotidianament, en els equipaments de proximitat de Terrassa. Des de les activitats culturals fins als temes de sensibilització ambiental, els temes de salut preventiva, d'activitat física, de suport escolar, dels cursos de formació per a l'ocupació fins a les activitats d'oci en grup més genuí o la simple acollida de persones que tenen necessitat de trobar-se amb altres persones en aquesta societat creixent individualista i solitària per a bona part de la seva població. Tot això es genera o pot produir-se en un centre cívic.

Moltes d'aquestes activitats tenen nom i cognoms: són activitats culturals o esportives, de suport a l'ocupació o de formació contínua, d'acollida a la immigració o de millora escolar. L'Ajuntament, des de la seva responsabilitat pública, estableix polítiques de proximitat i estratègies d'actuació en tots aquests temes. Puntualment s'utilitzen com a recursos.

Algunes xarxes d'equipaments, com s'ha vist en l'anàlisi gràfica de mapes, tenen una bona xarxa de locals i dotacions que donen suport a aquestes estratègies de cara a la ciutadania. Altres xarxes són molt deficitàries territorialment o es situen camí de distribuir-se pels barris, però arriben difícilment. Els exemples assenyalats de l'absoluta centralitat dels equipaments de cultura, relacionats amb una excel·lent política urbanística de recuperació d'edificis patrimonials, situa en un radi de 2 km a la gairebé totalitat dels focus culturals terrassencs.

La Universitat irradia poc el seu àmbit d'influència, els equipaments esportius de qualitat paguen la seva concentració d'esports variats amb una focalització que el Pla Estratègic tracta de suplir en el futur. L'Escola de Música o la d'Idiomes no pot pretendre recollir en només un punt tot l'ensenyament d'una ciutat que comença a sobrepassar la categoria de ciutat mitjana.

El repte és ampliar intensament el catàleg d'activitats que els centres cívics alberguen, seguint l'exemple d'algunes experiències d'èxit a Terrassa i en d'altres ciutats, i incorporar els centres cívics com a recurs prioritari en la programació de polítiques locals, tan interessants com la política de Cultura local, d'Esports, de Participació, d'Igualtat o de lluita contra el Canvi Climàtic. Posar en l'agenda dels gestors sectorials la potencialitat d'una xarxa que permet ampliar la potència de les polítiques existents, evitant la temptació d'elaborar una doble oferta d'activitats segons el local en el qual s'organitzin.

La proposta és aprofitar la creació d'una veritable xarxa de gestors dels centres i casals cívics per a integrar-los en la definició de polítiques socials i de convivència a escala de la ciutat. El programa s'establiria a través de línies d'actuació en barris que compleixin l'oferta o, en algun cas, ofereixin l'oferta a nivell de ciutat. Com a exemples, les línies ja iniciades de 'Cultura a Prop', 'Teatre a Prop', 'Jazz a Prop', 'Ciutat i Escola', 'Cinema a la fresca' o qualsevol altra activitat. Pel que fa a les xarxes que gaudeixen de major implantació en el territori, els equipaments de proximitat poden oferir els espais idonis per a la divulgació o activitats relacionades que no interfereixin en el desenvolupament normal de l'activitat principal. És el cas de les xarxes escolars que poden treballar en sinergia amb els centres cívics per a temes com el suport escolar o els temes de formació per a l'ocupació.

O la xarxa sanitària que, en un horitzó futur, haurà de potenciar temes de formació en la salut preventiva, ambiental o de foment de la vida sana. En una perspectiva de crisi econòmica, tal com es percep per als pròxims anys, el suport a activitats d'accés a l'ocupació, organització de telecentres, temes de formació no reglada, artesania, etc., necessitarà de tots els espais possibles. Per tant, una primera línia de treball és aprofitar

la xarxa existent per a ampliar la seva incidència en el barri com a equipament d'utilitat universal, més enllà de la utilitat com a vertebrador de la xarxa social que ho ha engegat, a través de polítiques de transversalitat de l'Ajuntament i dels espais dels equipaments de proximitat per a realitzar algun d'aquests programes en el seu conjunt, coordinades amb la xarxa d'entitats existent.

Les mesures es canalitzarien en els següents subprogrames:

- Coordinació amb els programes existents locals, integrant la xarxa d'equipaments de proximitat en la xarxa general d'oferta de serveis i activitats municipal.
- Obertura d'un procés participatiu que integri a entitats i associacions privades de cara a establir convenis d'ús de les seves instal·lacions en les zones que es produeix un sobreequipament de caràcter privat, com és el Districte del Centre. L'objectiu és desenvolupar a mig termini un procés de col·laboració públic-privat, que ajudi al manteniment de les instal·lacions privades en condicions i permeti l'accés públic a equipaments que possibiliten major utilització.
- Col·laboració permanent i programació conjunta amb les xarxes d'equipaments públics a càrrec d'altres entitats (Generalitat, o AAVV) per a racionalitzar l'oferta en els barris.

3.5.2 Programa de millora dels espais i equipaments existents

Per a aconseguir aquesta nova funció més ambiciosa dels equipaments de proximitat és necessari escometre, pas a pas i en la mesura que la disponibilitat de pressupostos ho permeti, una sèrie de millores i adequacions en la xarxa d'espais existents. Els centres cívics no es mostren com a fites en el paisatge de la ciutat, són poc transparents respecte de les seves funcions i, malgrat estar en la seva majoria situats en zones d'espai públic, no acaben d'aprofitar les possibilitats d'unir els espais exteriors i interiors.

La confortabilitat dels espais interiors no sempre respon als estàndards d'habitabilitat d'un edifici d'ús públic. Els patrons d'ús de l'energia i aigua no són el desitjable exemple de coherència ambiental que l'Ajuntament hauria d'oferir als seus veïns i veïnes, en un moment d'emergència ecològica com l'actual. Les noves funcions que es preveuen per als equipaments existents demanen característiques de l'espai construït que els actuals equipaments no tenen.

La falta de condicions de seguretat o de serveis de lavabo són condicions que impedeixen o releguen a posicions de voluntarisme l'organització de determinades activitats en els actuals centres de proximitat. Per tant, és necessari emprendre una sèrie de projectes de millora dels espais existents que es concretarien en els següents aspectes:

- Remodelació i ampliació de tots els centres cívics
- Reforma i manteniment integral dels centres existents.
- Millora del confort i les instal·lacions dels equipaments subestàndar (incloent temes de climatització, instal·lació elèctrica, accessibilitat universal i similars).
- Millora de les connexions informàtiques (WiFi en tots els espais interiors).
- Millora dels espais auxiliars (per exemple, serveis i dutxes que permetin fer activitat física en el centre o el seu entorn).
- Millora de la senyalització i panells d'informació interior, incloent temes de comunicació per a persones amb discapacitats.
- Millora de la informació en accessos i exterior, perquè es pugui veure des del carrer la dinàmica d'activitats de cada centre.
- Sistema d'organització d'espais que permeti la utilització rotatòria per part d'entitats o grups diferents, segons una planificació consensuada. Per exemple, panells d'informació de les activitats previstes en les zones comunes i d'accés.
- Ampliació de l'espai disponible mitjançant intervencions sobre l'equipament existent (remodelació, ús de cobertes, ampliació d'espais a conseqüència de la reubicació de serveis socials).

3.5.3 Programa de millora de la gestió

Com s'ha anat avançant al llarg del document, hi ha bastants temes a millorar en relació amb una gestió que s'ha anat fent cada vegada més complexa i més en funció de la diversitat d'usos que es plantegen de cara al futur.

Els temes a millorar es refereixen a tres qüestions principals: l'equip de direcció i dinamització, la participació d'usuaris, i la planificació i gestió estratègica, incloent el control econòmic.

Quant a l'equip de direcció i dinamització, l'objectiu principal és millorar les prestacions dels professionals que es fan càrrec dels equipaments cívics. No sembla prudent plantejar un equip nombrós a càrrec de la gestió d'aquests equipaments, però

sí adequar el perfil en el sentit d'ampliar la tasca directiva a uns objectius de dinamització i animació proactiva de les activitats. També, el perfil de consergeria hauria d'afegir a les tasques d'acollida i vigilància, altres temes de control, animació, o atenció a col·lectius específics al costat dels aspectes nous de comunicació i organització de la informació sobre el barri de cara als usuaris i usuàries.

L'ampliació dels Centres Cívics respon a la idea d'aconseguir diversificar el serveis i així facilitar l'accés de la ciutadania als serveis (tant socials, o d'assistència, com d'altre tipus). Aquest espai també és l'idoni per a situar xarxes formals o informals que informin i enforteixin temes com el comerç o els serveis de proximitat, els bancs de temps o serveis de cura entre veïns, informació sobre recursos professionals de districte o barri, ofertes de formació, etc., a més de la pròpia oferta del centre o de la xarxa de casals que li donen suport.

Els diversos models de gestió, sempre de titularitat pública, però compartits en alguns dels equipaments per les entitats i associacions que formen part del teixit social de Terrassa, són susceptibles de millora, evitant la burocratització, que pesaria tant en l'administració, com i sobretot en el fràgil teixit associatiu. Aquest Pla proposa la realització per part de l'entitat gestora d'un programa anual d'activitats, responent als objectius i resultats que es preveu que puguin convenir al barri o districte de referència.

La programació i l'avaluació del seu impacte estarà supervisada pel consell d'entitats i persones usuàries de cada equipament. El document de memòria d'activitats i usos de cada equipament s'acompanyarà d'una memòria econòmica. Programa anual, memòria d'activitats i memòria econòmica defineixen un marc en el qual és possible avaluar i comparar l'eficàcia social de cada equipament i el full de ruta de la xarxa d'equipaments de proximitat, tant del districte com de la ciutat.

El paper de suport dels serveis municipals a la realització d'aquestes tasques és imprescindible, programant activitats d'ajuda a la gestió, assessorament, formació i suport, especialment en els primers anys. Per tant, aquest programa se subdividiria en tres línies d'acció.

- Requalificació del personal a càrrec de l'equipament.
- Millora dels mecanismes de participació, encaminats a un procés de co-responsabilitat entitats-usuaris-administració responsable.
- Planificació estratègica: programa anual, objectius concrets, memòria d'activitats i memòria econòmica, avaluació anual amb suport de l'equip administratiu local.

3.5.4 Programa de reorganització de la xarxa

La relació dels centres cívics amb la complexa trama de casals i locals en diferents situacions d'ús i de rendibilitat social, hauria de ser objecte d'una progressiva racionalització d'espais i pressupostos destinats al seu manteniment. Les mesures d'organització interna dels centres cívics, que possibilitin una rotació dels espais a disposició de les associacions i entitats, obren la possibilitat d'integrar a algunes de les entitats en el si dels centres cívics amb millors serveis i més contacte amb altres xarxes socials.

En diversos districtes, el diagnòstic d'aquest pla determina que és necessari a mig termini repensar un catàleg de locals i casals que ha anat sorgint en molts casos, aleatòriament, en funció de les dinàmiques dels moviments socials, que no sempre són permanents o es manifesten amb el mateix grau d'iniciativa. Les mesures de reubicació dels serveis socials en zones ampliades d'aquells centres més deficitaris d'espai, obre la possibilitat d'ampliar l'oferta d'espais centrals i ben equipats per a les entitats, enfront de la dinàmica de locals llogats o cedits. Per tant, hi ha un treball important a resoldre en col·laboració, per part d'entitats i gestors de la xarxa, de racionalitzar i determinar com s'usaran els espais dels centres i casals, de manera que s'aconsegueixi facilitar i donar suport al treball social de les entitats, al mateix temps que obrir els equipaments a un ús més universal, integrant, per exemple, totes les edats i grups de diferents patrons de vida.

- Racionalització de la distribució de centres i casals cívics
- Reubicació progressiva de locals cedits a entitats

3.5.5. Programa de nous equipaments

Les zones en les quals s'han detectat buits en la cobertura de centres cívics serien l'objecte d'aquest programa de creació de nous centres. En principi no es tracta d'actuacions urgents, però estan en funció del ritme de creixement de les zones urbanes de nou desenvolupament programades per la planificació urbana municipal.

El fort creixement dels últims anys ha respost a una conjuntura econòmica molt positiva que ha tocat fons en aquests moments. La situació immobiliària es defineix com d'estancament o recessió, pel que és de suposar que serà a mig-llarg termini quan es desenvolupin els sectors programats per a absorbir el creixement de la ciutat.

Els nous equipaments previstos es situen en els Districtes II (eixample est de la ciutat en l'àrea de Torre-Sana), DIV en la zona d'ampliació oest i en el DV, en la seva extensió nord. En tots aquests casos es programen casals cívics, que completarien la

xarxa existent, depenent dels centres cívics existents. És important determinar que els equipaments de proximitat siguin recollits pel planejament de desenvolupament, de la mateixa manera que es recullen d'altres tipus de dotacions escolars o assistencials més assumides per la planificació. D'aquesta manera la distribució dels equipaments seguirà l'objectiu de donar una cobertura equitativa al creixement de la població, de manera que la xarxa no es superposi a la ciutat consolidada, sinó que en formi part.

La funció de suport a la creació de xarxes socials i coneixement mutu de les persones que componen els nous barris és una de les tasques d'uns espais de reconeixement del barri que perden sentit, si no es realitzen des de l'inici. En l'anterior Pla, els equipaments de proximitat es van plantejar des de l'objectiu d'unes perifèries crescudes acceleradament i amb greus dèficits d'equipaments i serveis urbans. Ara és el moment d'incorporar des del principi aquest tipus d'equipaments a la planificació prèvia, i és per això que es preveuen reserves de sòl per aquests nous equipaments.

L'inici del Pla de Barris en l'àrea de La Maurina preveu la construcció, dintre dels pressupostos concertats Generalitat-Ajuntament, d'un equipament de proximitat destinat específicament a la joventut.

S'integren en aquest programa també les intervencions de remodelació profunda de contenidors que completen l'oferta actual, canviant d'usos edificis existents. És el cas del nou casal cívic de Can Tusell al districte VI, la remodelació de l'edifici de Glop de Llet (que podria albergar els serveis socials, a les persones i la seu d'entitats municipals) o l'espai SAPHIL en el Districte IV, amb previsió també de servir com espai de descongestió del centre cívic del Districte IV. La potencialitat del Parc de Vallparadís suggereix que es racionalitzin les instal·lacions existents en l'entorn, millorant les oportunitats d'ús dels edificis existents. Aquesta instal·lació, amb la millora de la connectivitat per als vianants que ha desenvolupat el Pla de Mobilitat local ampliaria la cobertura d'una de les àrees centrals de la ciutat. En sòl urbà el POUM no preveu reserves per als equipaments cívics en principi, encara que sí que ho fa per a equipaments destinats a la gent gran, el creixement de la qual és un dels reptes als quals s'enfronta la ciutat en els pròxims anys.

Per tant, aquest programa es compon de dos capítols:

- Construcció de nous equipaments a les zones de desenvolupament, en funció del ritme real d'inici dels nous projectes.

- Remodelació integral i ampliació dels edificis dels centres cívics existents per a reubicar els temes que generen problemes de saturació d'espai en els centres cívics actualment.

I la finalització de projectes en curs.

Aquests programes i subprogrames s'integren en un pla a deu anys, en el qual es distingeixen objectius a curt, mig i llarg termini. A continuació s'avança una possible previsió econòmica en funció de les prioritats que aquest Pla determina i de la situació de context que es doni.

4. PROGRAMA ECONÒMIC

	Descripció	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totals	
increment sobre l'actual pressupost ordinari	Programa de transversalització	3.000	6.000	10.000	10.000	10.000	10.000	15.000	15.000	15.000	15.000	109.000	
	Programa de millora de la gestió	15.000	45.000	75.000	100.000	120.000	120.000	150.000	150.000	190.000	190.000	1.155.000	
	Programa de reorganització de xarxes	5.000	10.000	15.000	15.000	15.000	15.000	20.000	20.000	20.000	20.000	155.000	
	Total a afegir a ordinari actual	23.000	61.000	100.000	125.000	145.000	145.000	185.000	185.000	225.000	225.000	1.419.000	
pressupost d'inversions	Programa de millora d'equipaments												
	Actuacions de millora d'equipaments existents	335.000	335.000	335.000	335.000	335.000	335.000	335.000	335.000	335.000	335.000	3.350.000	
	Casal la Cogullada.	95.000				400.000						495.000	
	Reforma sala d'actes CCAM			450.000	1.050.000							1.500.000	
	Ampliació Casal Segle XX.	403.452										403.452	
	Casal de Vallparadís (racionalitzar 2 edificis +CAD)		115.000									115.000	
	Ampliació dels centres cívics actualment existents	630.000	630.000	630.000	630.000	630.000						3.150.000	
	Programa de nous equipaments												
	Can Tusell	887.000											887.000
	Saphil-districte IV	465.000	1.085.000										1.550.000
	Casal Cívic al D4-Nord-oest			255.000	595.000								850.000
	Casal Cívic al D5-Nord				255.000	595.000							850.000
	Casal Cívic al D2-Est			255.000	595.000								850.000
	Equipament plaça la Maurina		750.000	750.000									1.500.000
	Adequació locals Plaça Nova	180.000											180.000
	Programa d'equipaments administratius												
	Glop de Llet	170.000											170.000
Total inversions	3.165.452	2.915.000	2.675.000	3.460.000	1.960.000	335.000	335.000	335.000	335.000	335.000	335.000	15.850.452	

Índex de taules i il·lustracions

Taula 1: Projecció de població a Terrassa per districtes i grups d'edat. 2013.....	8	Il·lustració 1: Organigrama funcional d'un equipament cívic.....	29
Taula 2: Evolució, distribució i densitat poblacional, 1995-2006.....	9	Il·lustració 2: Equipaments cívics i xarxa viària.....	31
Taula 3: Ratio població/ Equipaments Cívics en Terrassa per districtes. 2006.....	12	Il·lustració 3: Xarxa Transport Públic - Busos.....	32
Taula 4: Situació dels Centres Cívics existents.....	16	Il·lustració 4: Xarxa Ferroviària.....	33
Taula 5: Escala Equipaments Cívics.....	16	Il·lustració 5: Xarxa de vianants.....	34
Taula 6: Taula resum tipus d'equipaments cívics.....	17	Il·lustració 6: Nou eix d'actuacions est-oest.....	34
Taula 7: Evolució, distribució i densitat poblacional, 1995-2006.....	45	Il·lustració 7: Xarxa ciclista.....	35
Taula 8. Llistat d'equipaments del Districte I.....	46	Il·lustració 8: Isocrones dels equipaments cívics.....	37
Taula 9: Equipaments cívics segons barri i població (2005). Districte I.....	47	Il·lustració 9. Xarxa d'equipaments culturals.....	38
Taula 10: Equipaments cívics segons barri i població (2006). Districte I.....	48	Il·lustració 10. Xarxa d'equipaments educatius.....	39
Taula 11: Ratio d'equipaments cívics (2006). Districte I.....	48	Il·lustració 11. Xarxa d'equipaments esportius.....	40
Taula 12: Evolució, distribució i densitat poblacional, 1995-2006.....	52	Il·lustració 12. Xarxa d'equipaments sanitaris.....	41
Taula 13: Equipaments cívics segons barri i població (2006). Districte II.....	53	Il·lustració 13. Xarxa d'equipaments Districte I.....	43
Taula 14. Ratio població/equipaments cívics Districte II.....	54	Il·lustració 14. Distribució poblacional segons lloc de naixement, DI.....	45
Taula 15: Evolució, distribució i densitat poblacional DIII, 1995-2006.....	57	Il·lustració 15. Distribució de població segons nivell instructiu, DI.....	45
Taula 16: Equipaments Cívics segons barri i població (2006). Districte III.....	58	Il·lustració 16, Concentració d'equipaments en el Districte I.....	46
Taula 17: Ràtio població/equipaments cívics (2006). Districte III.....	59	Il·lustració 17: Xarxa d'equipaments Districte II.....	50
Taula 18: Evolució, distribució i densitat poblacional DIV, 1995-2006.....	62	Il·lustració 18: Distribució poblacional segons lloc de naixement (2006), D. II.....	51
Taula 19. Equipaments cívics segons barri i població (2006) DIV.....	64	Il·lustració 19: Percentatge de la població segons nivell instructiu, D. II.....	52
Taula 20. Ratio població/ equipaments cívics D.IV.....	65	Il·lustració 20. Sociograma del Centre Cívic Montserrat Roig.....	55
Taula 21: Evolució, distribució i densitat poblacional 1995-2006. D.V.....	68	Il·lustració 21. Xarxa d'equipaments Districte III.....	56
Taula 22: Ratio població segons equipaments cívics. D.V.....	69	Il·lustració 22. Distribució poblacional segons lloc de naixement, DIII (2006).....	57
Taula 23: Equipaments cívics segons barri i població (2006). D.V.....	70	Il·lustració 23. Percentatge de la població segons nivell instructiu, D III.....	57
Taula 24. Evolució, distribució i densitat poblacional 1995-2006. DVI.....	74	Il·lustració 24. Sociograma del Centre Cívic Alcalde Morera.....	60
Taula 25: Equipaments cívics segons barri i població (2006). DVI.....	75	Il·lustració 25: Xarxa d'equipaments del Districte IV.....	61
Taula 26. Ràtio població segons equipaments cívics. DVI.....	76	Il·lustració 26. Distribució poblacional segons lloc de naixement, DIV (2006).....	62
		Il·lustració 27. Distribució de la població segons nivell instructiu, DIV.....	63
		Il·lustració 28. Sociograma Centre Cívic Maria Aurèlia Capmany.....	65
		Il·lustració 29. Xarxa d'equipaments del Districte V.....	67
		Il·lustració 30. Distribució poblacional segons lloc de naixement (2006) DV.....	68
		Il·lustració 31. Distribució de la població segons nivell instructiu, DV.....	69
		Il·lustració 32. Sociograma Centre Cívic Avel·lí Estrenger.....	71
		Il·lustració 33. Xarxa d'equipaments al DVI.....	73
		Il·lustració 34: Distribució poblacional segons lloc de naixement, Districte VI (2006).....	74
		Il·lustració 35: Distribució de la Població segons nivell instructiu, D.VI.....	74
		Il·lustració 36. Sociograma Centre Cívic President Macià.....	77

Annex 1

EQUIPAMENTS CÍVICS: Criteris i condicions per formalitzar entre Ajuntament i entitats gestores la cessió de l'equipament

El document marc de cessió de la gestió dels equipaments conté els criteris i les condicions per a formalitzar-la. En aquest sentit, hauria de fer referència a la responsabilitat de l'entitat gestora, així com a la responsabilitat de l'Ajuntament per tal que els casals puguin complir la seva funció de dinamització social i cultural. En aquest document només es contemplen els aspectes relatius a l'equipament. De tota manera, es fa necessari establir criteris diferenciats de subvencions per a les entitats en el desenvolupament de les accions que li són pròpies.

Aquest conveni, a grans trets, tindrà els següents criteris i condicions:

Entitat/s Gestora/es

1. Compromís de realitzar el **Projecte d'Equipament** (missió, objectius, funcions...) (cada 4 anys i a validar anualment), així com la **Planificació d'activitats** (anual), de manera conjunta amb l'Ajuntament, amb les àrees i serveis del mateix que es creguin escaients.
2. Elaborar la **memòria tècnica d'activitats i usos**, a renovar anualment.
3. Elaborar la **memòria econòmica tant de la gestió com de les activitats**: balanç de comptes, fonts de finançament, els programes i activitats que han generat despeses i ingressos, a renovar anualment.
4. Definir els **òrgans i espais de gestió** de l'equipament (per exemple, la comissió gestora en el cas que s'opti per una gestió cedida a més d'una entitat o en un futur, per la gestió compartida) i les seves funcions i responsabilitats.

5. Compromís de trobar **mecanismes de participació** directes i indirectes de les entitats i dels usuaris per tal de detectar necessitats, aspectes a millorar i noves tipologies d'activitats.
6. Compromís de promoure el màxim ús dels equipaments cívics, mitjançant la cessió i gestió d'espais: entesa amb altres entitats per **compartir espais**.
7. Definir un horari mínim d'**obertura** pactat entre l'Ajuntament i les entitats presents a l'equipament cívic.
8. Definir la contribució que **aportarà l'entitat** a través de diferents fonts: inscripció activitats, voluntariat, espònsors... o el que es consideri adient, en concepte de cofinançament de les activitats (entorn del 50 %).
9. Es valorarà les entitats que desenvolupen activitats o programes de voluntariat, per la seva contribució social i econòmica.

Ajuntament

1. Compromís per part del Servei o Àrea corresponent de l'Ajuntament de donar **suport, assessorament i recolzament** en allò prèviament acordat amb les entitats (formació, assessorament legal, comptabilitat, gestió de projectes, dinamització en la participació).
2. Participar en la planificació d'activitats i en l'elaboració del Projecte d'Equipament (si s'escau).
3. Assumir les despeses de **manteniment** de l'equipament (total o parcialment, segons s'acordi), tot això amb l'objectiu d'assolir més transparència en la gestió dels béns públics.
4. Garantir la funció bàsica de **consergeria**, mitjançant la fórmula que s'acordi.
5. Promoure **espais de treball conjunt** amb les entitats, sota la perspectiva de la coordinació territorial i interdepartamental i fomentant el treball comunitari.

6. Facilitar **referent clar** entre els diferents departaments municipals en la seva relació amb l'equipament i l'entitat gestora.
7. Definir els **conceptes de les aportacions econòmiques**: manteniment, consergeria, activitats....(desglossant el màxim possible que inclou cada apartat) que farà l'Ajuntament.

ANNEX 2.

PROPOSTA DE REGLAMENT INTERN DELS EQUIPAMENTS CÍVICS MUNICIPALS

PREÀMBUL

Una de les conclusions que s'extreien del procés de debat que es va encetar el juny de 2006 sobre la qualitat dels Equipaments Cívics de la ciutat, era que calia l'elaboració d'un nou "Pla d'Equipaments Cívics". El procés de participació que es va endegar des de l'Ajuntament de Terrassa, mitjançant la Regidoria de Participació Ciutadana, pretenia recollir les iniciatives dels ciutadans i elaborar un diagnòstic qualitatiu sobre la xarxa d'equipaments a la ciutat.

Després de diverses fases, el procés es va tancar el 17 de desembre de 2007 amb la presentació del document "Orientacions per al nou Pla d'Equipaments Cívics de Terrassa". Es va posar de relleu que calia fer un nou pla, atès que el vigent datava de 1993, i l'evolució demogràfica, social i cultural de la ciutat feia necessària una renovació.

El nou Pla defineix les funcions dels equipaments atenent les seves tipologies, proposa models de gestió i funcionament i assenyalava les condicions que poden reunir els edificis, definint-los, i atenent els seus usos. Aquest poden ser:

Centres cívics: Són equipaments comunitaris amb vocació de prestar els seus serveis al conjunt de la ciutadania, entre 1.000 i 2.000 m² útils, que poden o no compartir el seu espai per prestar serveis municipals als ciutadans. En general seran de gestió directa i/o compartida amb una o més entitats sense afany de lucre.

Casals cívics: Equipaments plurigeneracionals i universals que tenen com a àmbit d'influència una zona territorial que inclou un o més barris. Amb sales d'ús polivalents, normalment tindran una grandària d'entre 500 i 1000 m². Sempre que sigui possible seran gestionades per una o més entitats que, mitjançant la Comissió d'entitats Gestores, faran el projecte d'equipament i la planificació d'activitats.

Locals socials: Espais auxiliars dels casals cívics que habitualment es caracteritzen per ser més petits que aquests i abastir una població més reduïda, sovint d'un sol

barri o similar i amb un teixit associatiu de 2-3 entitats, que mitjançant gestió compartida, faran les seves activitats.

A més, el Pla també incorpora un diagnòstic amb aportació d'estratègies per a cadascun dels districtes i programa d'intervenció. En base als criteris d'aquest programa es considera necessari procedir a l'actualització del Reglament "Normes de funcionament del Centres Cívics Municipals", vigent des del 29 de maig de 1997, per tal d'adaptar-lo a les necessitats actuals dels usuaris dels equipaments i a la configuració organitzativa municipal.

Títol I: Naturalesa, objecte i àmbit

Article 1r.- Són equipaments cívics municipals els adscrits al Servei d'Equipaments Cívics de l'Ajuntament de Terrassa que tenen per objecte afavorir la cohesió social, promoure la cultura i l'educació, desenvolupar activitats de lleure, acollir la diversitat social en un entorn plurigeneracional i que permeti la participació individual i col·lectiva de tots els ciutadans.

Article 2n.- Els equipaments cívics estaran al servei de tots els ciutadans i ciutadanes i tindran la consideració de béns de domini públic afectes al servei públic.

Article 3r.- Seran funcions dels equipaments cívics les següents:

- Articular la ciutat de Terrassa a un nivell urbà
- Facilitar recursos i serveis per a la cohesió social
- Promoure la cultura, l'educació i el lleure, en principi, i altres nous conceptes socials com la salut personal, l'activitat física, les relacions personals o la consciència ambiental.
- Dinamització associativa i social d'un entorn territorial determinat i dels seus habitants
- Espai habilitat per les entitats i consells de participació ciutadana
- Lloc de treball d'iniciatives ciutadanes emergents o temporals
- Espai de diàleg i sensibilització de les polítiques locals que l'Ajuntament desitgi impulsar.
- Seu del Consell de Districte.

Títol II: Gestió i organització dels equipaments cívics municipals

Article 4t.- L'administració i gestió dels equipaments cívics municipals es durà a terme de forma directa per la mateixa corporació i/o amb gestió compartida

entre l'Ajuntament i algunes entitats i/o mitjançant gestió cedida a algunes entitats. Per part de la Corporació aquesta gestió es farà mitjançant el Servei d'equipaments cívics, tenint en compte l'organització que s'estableix a l'article 5è (Centres cívics) o 6è (Casals cívics).

Article 5è.- L'organització a cadascun dels centres cívics estarà integrada pels òrgans següents:

- Regidor Delegat d'Equipaments Cívics
- President del Districte
- Responsable del Centre
- Coordinador del Districte
- Comissió d'entitats usuàries

- **Article 6è.-** L'organització als casals cívics podrà ser cedida (a una o més entitats) o compartida (Servei d'equipaments cívics i entitats usuàries), en ambdós casos l'organització serà dirigida per una comissió de seguiment, que es defineix a l'article 12è.

La Comissió d'entitats usuàries del centre cívic

Article 7è.- Estarà integrada pels següents membres:

- Regidor Delegat d'Equipaments Cívics
- President del Districte
- Responsable del Centre Cívic
- Coordinador del Districte
- Un representant de cada entitat que col·labori o utilitzi amb assiduitat els espais i serveis del centre i, en tot cas, d'aquelles que disposin de conveni anual de cessió de sales

Article 8è.- Són funcions de la Comissió d'entitats:

- a) Aprovar les activitats que duguin a terme les entitats per incloure-les dins les programacions del centre cívic
- b) Coordinar les diferents entitats que organitzin activitats per tal de no duplicar ofertes
- c) Fer el seguiment de les activitats que es desenvolupin
- d) Participar en l'elaboració de programacions especials i programes comunitaris

e) Proposar normes de funcionament intern del centre cívic en el marc d'aquest reglament.

Article 9è.- La comissió d'entitats es reunirà de forma ordinària cada semestre i podrà fer-ho de forma extraordinària quan s'estimi convenient.

Article 10é.- La Comissió d'entitats es renovarà cada curs. En cas de dimissió d'algun membre, aquest serà substituït en el termini màxim d'un mes.

Article 11è.- Es podran crear grups de treball formats per representants d'entitats per a l'organització d'activitats específiques. En aquests grups de treball la participació podrà estar oberta a usuaris a títol individual.

La Comissió de seguiment del casal cívic o local social

Article 12è.- Estarà integrada pels següents membres:

- Regidor Delegat d'Equipaments Cívics
- President del Districte
- Referent del Casal o local
- Coordinador de Districte
- El representant de cadascuna de les entitats que en tinguin cedit l'ús
- Un representant de cadascuna de les entitats que facin ús de manera continuada de l'equipament

Article 13è.- Són funcions de la Comissió de seguiment:

- a) Aprovar les activitats que duguin a terme les entitats que les integren per incloure-les dins les programacions del Casal Cívic i/o local social.
- b) Coordinar les diferents entitats que organitzin activitats per tal de no duplicar ofertes
- c) Fer el seguiment de les activitats que es desenvolupin
- d) Participar en l'elaboració de programes especials i programes comunitaris si s'escau.
- e) Proposar normes de funcionament intern del Casal Cívic i/o local social en el marc d'aquest reglament.

Article 14è.- La Comissió de seguiment es reunirà de forma ordinària cada semestre i podrà fer-ho de forma extraordinària quan s'estimi convenient.

Article 15è.- La Comissió de seguiment es renovarà cada curs. En cas de dimissió d'algun membre, aquest serà substituït en el termini màxim d'un mes.

Article 16è.- Es podran crear grups de treball formats per representants d'entitats per a l'organització d'activitats específiques. En aquests grups de treball la participació podrà estar oberta a usuaris a títol individual.

El Responsable/Referent de Centre

Article 17è.- El Responsable del centre cívic o el referent del casal cívic són tècnics municipals del Servei d'Equipaments Cívics que tenen com a tasca principal la direcció de l'equipament. En cas d'equipaments cedits, el referent serà l'interlocutor municipal de l'entitat o entitats a la qual sigui cedit l'equipament.

Article 18è.- Funcions dels Responsables/Referents

- a) Administrar i dirigir l'equipament en tots els seus serveis, vetllant pel bon funcionament i la conservació de les seves instal·lacions i serveis, i coordinant les diverses iniciatives de les entitats.
- b) Coordinar les diferents activitats que es desenvolupin a l'equipament.
- c) Vetllar pel compliment efectiu d'aquest reglament.
- d) Proposar els programes d'activitats municipals que es desenvolupin a l'equipament, fer-ne el seguiment i l'avaluació.
- e) Cedir sales sol·licitades i/o espais dels seus equipaments
- f) Elaborar els convenis de cessió d'espais anyals als centres cívics i casals.
- g) Dirigir les programacions comunitàries
- h) Vetllar pel correcte funcionament dels diferents serveis generals, com ara els d'administració, informació, vigilància, manteniment i neteja.

Títol III: Règim d'ús de les sales als centres cívics i casals municipals

Article 19è.- Destinataris:

Les sales i espais dels equipaments cívics podran ser utilitzades de manera estable o puntualment.

Les sales podran ser utilitzades amb caràcter estable per entitats inscrites al RMEAC o altres Registres oficials, amb les quals es subscriurà un conveni de cessió de sala de durada màxima d'un any, que es podrà renovar tantes vegades com calgui.

De manera puntual podran sol·licitar sales les entitats, empreses inscrites en el Registre corresponent, partits polítics, col·lectius sense personalitat jurídica, que en necessitin en moments puntuals, abonant la taxa corresponent.

Article 20è.- Procediment:

- Les sol·licituds es faran per escrit, amb una antel·lació mínima d'una setmana, seguint les dades del model de sol·licitud, adreçant-se a l'equipament que es vulgui sol·licitar, a l'Ajuntament o via internet. Es podran fer consultes per telèfon sempre i quan es formalitzi la sol·licitud. L'Ajuntament podrà demanar al sol·licitant la documentació que consideri oportuna.
- Caldrà calcular el temps i incloure'l en l'oportuna sol·licitud per al muntatge i desmuntatge de l'activitat.
- Per a aquelles activitats que comportin canvis organitzatius importants, sol·licituds de sales amb durada superior a dos dies, fora d'horari, sala d'actes, muntatge-desmuntatge especial, etc, s'haurà de fer la sol·licitud amb dues setmanes d'antelació mínima.
- Les sol·licituds que cinc dies després de formalitzar-se, no hagin rebut resposta negativa, s'interpretaran com a autoritzades.
- Per evitar la identificació d'un equipament cívic amb qualsevol tendència ideològica o religiosa determinada, les entitats d'aquestes característiques podran fer ús dels equipaments de forma puntual, però no com a seu social.
- En període electoral i sempre que l'Ajuntament de Terrassa en cedeixi l'ús, els equipaments municipals estaran a disposició de la Junta electoral de zona.

Article 21è.- Drets i deures

Les entitats usuàries tenen el dret de fer servir i la responsabilitat de mantenir les instal·lacions en el mateix estat en que es trobaven abans d'utilitzar-les. És per això que assumiran el cost de qualsevol desperfecte ocasional a les sales,

mobiliari o material que hi hagi o se'ls hagi cedit i hauran de seguir sempre les indicacions dels Responsables de l'equipament.

1. Només hi haurà a disposició dels sol·licitants, les sales demanades i en el temps sol·licitat. No es podran fer servir espais comuns sense l'autorització expressa del Responsable de l'equipament.
2. S'hauran de respectar estrictament els aforaments de cada sala, el control del qual serà responsabilitat de l'entitat, col·lectiu o empresa sol·licitant.
3. Segons l'acte o activitat que es desenvolupi, l'entitat, empresa o col·lectiu que demani un espai a l'equipament, haurà de disposar de la corresponent assegurança.
4. El material i mobiliari de l'equipament no es podrà traslladar d'espai sense autorització del Responsable de l'equipament. No es podrà treure al carrer.
5. Les entitats, col·lectius o empreses que facin activitats dins la sala d'actes, hauran de nomenar una persona responsable del control i la seguretat de l'acte que haurà de ser conegut/da pel Responsable de l'equipament.
6. Cap activitat podrà finalitzar més tard de les 2 h. de la matinada, sense autorització municipal específica.
7. En tot cas, l'Ajuntament podrà negar l'autorització d'ús de sales quan les activitats que s'hi vulguin realitzar puguin causar molèsties evidents per als usuaris de l'equipament o per als veïns, fins i tot en aquells casos que l'autorització s'hagi concedit i posteriorment es demostrï que l'activitat comporta riscos o molèsties no notificades prèviament.
8. Els usuaris que tinguin la previsió d'utilitzar aparells elèctrics hauran de comunicar-ho als Responsables de l'equipament. En tot cas no es podran connectar aparells de més de 2.000 wats de potència sense autorització expressa.
9. El muntatge i desmuntatge, col·locació d'elements decoratius, etc., aniran a càrrec de l'entitat, col·lectiu o empresa sol·licitant. Si s'ha de distribuir el mobiliari de manera diferent del que hi ha, caldrà l'autorització del Responsable de

l'equipament i s'entendrà acabat el desmuntatge un cop resituat tot tal com estava abans.

10. Per a entitats que necessitin espais amb caràcter estable, es farà el conveni oportú.
11. A tota publicitat o document referit a les activitats que es duguin a terme en espais d'equipaments cívics, caldrà que hi consti que es tracta d'un equipament de l'Ajuntament de Terrassa, amb la fórmula següent: "Amb el suport de l'Ajuntament de Terrassa" i el logotip anagrama oficial de l'Ajuntament.

Títol IV: Altres aspectes

Article 22è.- No es podrà vendre cap producte ni fer activitats de caràcter lucratiu en el recinte d'un equipament municipal sense autorització municipal.

Article 23è.- No es podran emmagatzemar objectes o matèries susceptibles de produir qualsevol tipus de combustió o explosió.

Article 24è.- No és permès el consum de tabac ni de begudes alcohòliques dins dels equipaments cívics.

Article 25è.- Cada equipament disposarà d'un llibre de reclamacions i suggeriments a l'abast dels usuaris/àries.

Article 26è.- L'horari de funcionament ordinari dels equipaments cívics s'establirà per Resolució signada pel Regidor Delegat d'Equipaments Cívics

ANNEX 3.

PLA DE CONTINGENCIA DISTRICTE A DISTRICTE

L'ordre en el que es presenten els districtes correspon al nivell de prioritat de la intervenció, vinculat al nivell de saturació dels equipaments actualment existents.

Districte 5.

Al Centre Cívic Avel·lí Estrenjer és on el nivell de saturació és més elevat, degut tant a l'espai disponible (és l'equipament de menor superfície) com a la coexistència de dos equips d'atenció primària en el mateix espai. Alhora, l'espai disponible per l'OAC és compartit amb el taulell de recepció del centre, sense espai disponible ni per a l'atenció personalitzada ni per a la gestió de les cues d'espera.

S'ha realitzat una intervenció d'urgència a la sala polivalent de la planta baixa per incrementar els despatxos d'entrevistes de serveis socials i possibilitar així una reducció dels temps d'espera (les entrevistes programades tenien una demora de prop de dos mesos el darrer trimestre de 2008).

Les característiques de l'espai no permeten cap altra millora. Per tant, caldria realitzar tots els esforços possibles per començar el procés d'ampliació en aquest districte.

Districte 4.

En aquest districte la situació també és força precària. Provisionalment, un dels equips d'atenció primària que l'atén té la seva seu a l'edifici del Glop de Llet (districte 1), situació que caldrà resoldre mitjançant l'adequació de l'edifici de l'antiga SAPHIL a ca n'Aurell.

L'altre equip d'atenció primària, situat al Centre Cívic Maria Aurèlia Capmany, es troba en una situació de manca d'espai preocupant, que s'agreuja en els propers mesos degut en primer lloc a les obres de remodelació del centre cívic (nova escala d'emergència que obligarà a reduir encara més l'espai disponible) i en segon lloc a la previsió de noves contractacions de professionals. Tanmateix, l'OAC va fer recentment una millora amb l'habilitació a una part de l'antiga sala relacional de la planta baixa d'un espai de treball apte per a 2 llocs d'atenció personalitzada i gestió de cues.

En el context actual, en que la imminent posada en marxa del pla de barris de La Maurina comportarà també la incorporació d'un SIO similar al del districte agreujant

encara més la pressió sobre l'escàs espai disponible, es proposa la següent solució provisional:

*Llogar, amb càrrec al pressupost de Pla de Barris, un mòdul prefabricat de 45 m2 amb un pressupost de 44.700 € (IVA inclòs, per a un període de 4 anys sense revisió de preus; 11.175 € anuals) per tal d'ubicar-hi l'OAC i el SIO amb un pla funcional similar al del districte 2. Caldria ubicar l'esmentat mòdul al davant del centre cívic (parcel·la situada entre aquest i el supermercat de la plaça ja prevista com a equipament) bo i fent el cablejat necessari.

*Habilitar l'antiga sala relacional de la planta baixa, sencera, com a espai de realització d'entrevistes de serveis socials. Aquest espai més el que resultarà al primer pis del centre cívic un cop finalitzades les obres de construcció de l'escala d'emergència és suficient per al creixement previst de serveis socials a la zona, i per tant podria ser ja definitiu.

*En el moment en que es pugui emprendre la construcció de l'ampliació (previsió finals de 2011) caldria reubicar el mòdul prefabricat fins a la conclusió de les obres, moment en el que es podrien resituar de nou tots els serveis al centre cívic.

Districte 2.

Degut a la implementació del pla de barris, al districte 2 és on l'OAC i el SIO estan més desenvolupats quant a recursos i dotació. En aquests moments l'atenció al públic es realitza en un mòdul prefabricat situat al pati del Centre Cívic Montserrat Roig. Es preveu el manteniment d'aquest mòdul mentre no siguin possibles les obres d'ampliació.

Tot i que hi ha dificultats d'espai als serveis socials d'atenció primària, l'existència d'un segon punt d'atenció al públic al barri de Vilardell permet encara un cert marge temporal per a la gestió dels creixements previstos.

Districte 3.

Tot i que el volum d'activitat que suporta el Centre Cívic Alcalde Morera és lleugerament menor al dels altres, la seva situació és també precària. Cal esmentar, també, la manca de condicions adequades de treball que presenta l'OAC des de ja fa temps.

Caldria aprofitar l'oportunitat derivada del futur pla de barris de Can Palet (si eventualment s'aconsegueix la subvenció del PTO) per tal d'accelerar l'ampliació del Centre, així com per resoldre la problemàtica derivada del defecte de so que afecta l'actual sala d'actes.

Districte 1.

Malgrat que el Pla no contempla la construcció de cap centre cívic al districte I pels motius expressats a les pàgines 47-52 del document, sí que cal resoldre diferents mancances detectades. En aquest sentit, es contemplen les següents intervencions:

*Cal racionalitzar l'excés de locals en mal estat de conservació que hi ha al districte 1 i a la zona del districte 4 més propera a la Rambla. Concretament, es proposa tancar el Casal de Ca n'Aurell (un cop realitzada la intervenció de rehabilitació a SAPHIL), els locals del carrer Cisterna i els locals del carrer Martín Díez, 7 (un cop resituat el Centre de Dia de salut mental en locals del CST).

*Caldrà reubicar les entitats afectades a SAPHIL i als dos locals (actualment buits) propietat de PROINTESA ubicats a la plaça Nova.

*Caldrà realitzar alguna intervenció de millora de l'edifici del Glop de Llet amb destí a equipaments administratius.

*Es preveu la reubicació del Casal de Vallparadís a l'edifici del carrer Prat de la Riba actualment utilitzat pel CAD (prèvia reubicació del CAD en locals del CST) i per tant es possibilitarà a mig termini la posada a la venda de l'edifici, molt malmès, que actualment ocupa el Casal de Vallparadís.

Districte 6.

No es preveu a mitjà termini cap intervenció al President Macià districte 6, atès que el dimensionament dels espais és suficient.

Equip a càrrec del document del Pla d'Equipaments Cívics:

Direcció i coordinació institucional: Carles Feiner Alonso i Montserrat Muntada Sagrado (Ajuntament de Terrassa)

Direcció i coordinació tècnica: Carles Riera i Albert (FDC)

Equip Tècnic:

Jordi Pascual i Sauc (FDC)

Isabela Velázquez Valoria (gea21)

Jonatan Sánchez Rico (FDC)
(gea21)

Carlos Verdaguer Viana-Cárdenas

Mercé Collet (FDC)

Ana Sanz Fernández (gea21)